

vergadering **35**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 18 mei 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
ONTSLAG van een lid van de Vlaamse Regering	5
VERKIEZING van een lid van de Vlaamse Regering	5
ONDERZOEK VAN DE GELOOFSBRIEVEN EN EEDAFLEGGING	
Voorstel tot aanvulling van de agenda	6
ONDERZOEK VAN DE GELOOFSBRIEVEN EN EEDAFLEGGING	6
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	6
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het ontslag van minister van Welzijn Wouter Beke	
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de ministerwissels binnen de Vlaamse Regering	7
ACTUELE VRAAG van Stephanie D'Hose aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de internationale dag tegen homo- en transfobie	
ACTUELE VRAAG van Maxim Veys aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het stijgend aantal dossiers inzake discriminatie, haatspraak of haatmisdrijven in verband met seksuele geaardheid bij Unia	12
ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het uitstel van de invoering van het capaciteitsstarief tot 1 januari 2023	
ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het nieuwe uitstel van het capaciteitsstarief	20
ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het nieuwe Vlaamse klimaatadaptatieplan, naar aanleiding van de uitzonderlijke droogte	26
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de betaalbaarheid van de energiefactuur bij zelfstandigen en kmo's	30
ACTUELE VRAAG van Wim Verheyden aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het toenemend aantal conflicten ingevolge de gestegen 'diversiteit' van gebruikers van fietspaden	
ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de groeiende diversiteit van het fietslandschap	33

ACTUELE VRAAG van Stijn Bex aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de toegenomen verkeers- onveiligheid door 'camionettisering'	
ACTUELE VRAAG van Martine Fournier aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het toenemend aantal ongevallen met bestelwagens	
ACTUELE VRAAG van Maarten De Veuster aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de 'last mile solutions' in de stedelijke logistiek	40
ACTUELE VRAAG van Arnout Coel aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de vijfde Week van de Korte Keten	46
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het sanctioneren van langdurig zieken en ondernemingen met te veel langdurig zieken	50
ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Land- bouw, over het lokaal handelsbeleid en een gelijk speelveld voor onze lokale handelaars	54
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	57
POLITIEKE FRACTIES	
Wijziging in de samenstelling	57
SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES	
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden	57
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Stefaan Sintobin, Leo Pieters, Frieda Verougstraete-Deschacht en Chris Janssens over de heractivering en de samenstelling van een wetenschappelijke commissie die instaat voor het onderzoek en de erkenning van innoverende stikstofreducerende technieken	
– 1294 (2021-2022) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	57
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 10 juni 2016 houdende de erkenning en subsidiëring van de georganiseerde sportsector	
– 1186 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	58
Artikelsgewijze bespreking	61
ONTWERP VAN DECREET tot regeling van de toekenning van een jobbonus	
– 1204 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	61
Artikelsgewijze bespreking	76
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen	
– 1210 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	76
Artikelsgewijze bespreking	77

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karl Vanlouwe, Karin Brouwers, Bart Tommelein, Joris Nachtergaele, Peter Van Rompuy en Maarten De Veuster over een vernieuwd en werkbaar afsprakenkader voor het buitenlands beleid – 1187 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3 Bespreking	77
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Stefaan Sintobin, Leo Pieters, Frieda Verougstraete-Deschacht en Chris Janssens over de heractivering en de samenstelling van een wetenschappelijke commissie die instaat voor het onderzoek en de erkenning van innoverende stikstofreducerende technieken – 1294 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	83
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 10 juni 2016 houdende de erkenning en subsidiëring van de georganiseerde sportsector – 1186 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	86
ONTWERP VAN DECREET tot regeling van de toekenning van een jobbonus – 1204 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	86
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen – 1210 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	86
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karl Vanlouwe, Karin Brouwers, Bart Tommelein, Joris Nachtergaele, Peter Van Rompuy en Maarten De Veuster over een vernieuwd en werkbaar afsprakenkader voor het buitenlands beleid – 1187 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	87
MOTIE van Mieke Schauvliege, Meyrem Almaci en Björn Rzoska tot besluit van de op 3 mei 2022 in commissie gehouden interpellatie door Mieke Schauvliege aan minister Zuhal Demir over ISVAG en de uitspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen betreffende de vernietiging van de vergunningen van de huidige en nieuwe afvalverbrandingsoven – 1277 (2021-2022) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	87
MOTIE van Chris Janssens, Sam Van Rooy en Yves Buysse tot besluit van de op 3 mei 2022 in commissie gehouden interpellatie door Chris Janssens aan minister Bart Somers over de procedure voor de erkenning van 78 moskeeën en de structurele niet-toepassing van de vierjarige wachtperiode – 1280 (2021-2022) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	88
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	88
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	90
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	90

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Ann De Martelaer: ambtsverplichtingen;

Johan Danen, Koen Daniëls, Jean-Jacques De Gucht, Hannelore Goeman, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder, Loes Vandromme, Hilâl Yalçın: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Katrien Schryvers: familieverbindingen;

Allessia Claes, Tom De Meester, Sihame El Kaouakibi, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Philippe Muyters, Els Robeyns, Nadia Sminate: gezondheidsredenen.

ONTSLAG van een lid van de Vlaamse Regering

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 16 mei 2022 heeft de heer Wouter Beke met ingang van 16 mei 2022 ontslag genomen als lid van de Vlaamse Regering.

VERKIEZING van een lid van de Vlaamse Regering

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de verkiezing van een lid van de Vlaamse Regering.

Conform artikel 60, §1, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen heb ik een voordrachtlijst ontvangen waarop de heer Jo Brouns als lid van de Vlaamse Regering wordt voorgedragen.

Die lijst is ondertekend door de volstreekte meerderheid van de Vlaamse volksvertegenwoordigers.

Vraagt iemand hieromtrent het woord? *(Nee)*

Bijgevolg verklaar ik de heer Jo Brouns verkozen tot lid van de Vlaamse Regering.

Overeenkomstig artikel 62 van voormelde wet nodig ik hem uit hier vooraan in het halfroond plaats te komen nemen om in mijn handen de eed af te leggen, die luidt als volgt: "Ik zweer getrouwheid aan de Koning, gehoorzaamheid aan de Grondwet en aan de wetten van het Belgisch volk."

– *Minister Jo Brouns legt de eed af. (Applaus)*

Minister Brouns, ik geef u akte van uw eedaflegging. Van harte proficiat! *(Applaus)*

ONDERZOEK VAN DE GELOOFSBRIEVEN EN EEDAFLEGGING

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, ik stel voor de agenda aan te vullen met het onderzoek van de geloofsbrieven van een nieuw lid en de eedaflegging van het nieuwe lid.

Vraagt er iemand het woord over de aanvulling van de agenda?

Peter Van Rompuy (cd&v): Ik vraag de aanvulling van de agenda voor de aanduiding van een nieuw lid van het Vlaams Parlement.

De voorzitter: En kent u haar naam ook? (*Gelach*)

Peter Van Rompuy (cd&v): Ja, we dragen Sofie Mertens voor als nieuw lid van de cd&v-fractie.

De voorzitter: Is het parlement het eens met dat voorstel tot aanvulling van de agenda? (*Instemming*)

Dan stel ik voor dat het onderzoek van de geloofsbrieven en de eedaflegging onmiddellijk worden behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

ONDERZOEK VAN DE GELOOFSBRIEVEN EN EEDAFLEGGING

De voorzitter: Dames en heren, krachtens artikel 5, §2, van het bijzonder decreet van 7 juli 2006 over de Vlaamse instellingen heeft de heer Jo Brouns door zijn eedaflegging als lid van de Vlaamse Regering geen zitting meer in het Vlaams Parlement.

De opvolger die in aanmerking komt om hem voor de duur van zijn lidmaatschap van de Vlaamse Regering te vervangen, is mevrouw Sofie Mertens.

Het administratieve onderzoek heeft uitgewezen dat mevrouw Sofie Mertens voldoet aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden.

Vraagt hierover iemand het woord? (*Neen*)

Ik roep mevrouw Sofie Mertens uit tot Vlaams volksvertegenwoordiger en nodig haar uit aan het spreekgestoelte de grondwettelijke eed af te leggen, die luidt als volgt: "Ik zweer de Grondwet na te leven."

– *Sofie Mertens legt de eed af. (Applaus)*

Mevrouw Mertens, ik geef u akte van uw eedaflegging.

Namens alle collega's heet ik u van harte welkom in het Vlaams Parlement.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, om de Vlaamse Regering in de gelegenheid te stellen de bevoegdheden van haar leden opnieuw te bepalen, is de plenaire vergadering zolang geschorst.

– *De vergadering wordt geschorst om 14.05 uur.*

– De vergadering wordt hervat om 14.20 uur.

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het ontslag van minister van Welzijn Wouter Beke

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de ministerwissels binnen de Vlaamse Regering

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister-president, beste regering, wat een week. Regering, coalitie en meerderheid rollen vechtend over straat over het stikstof-akkoord. Minister Beke moet ontslag nemen en een nieuwe minister probeert meteen de akkoorden open te breken. Als ik u zou zijn, dan zou ik een beetje aan introspectie doen en eens kijken wat de regering goed en niet goed doet. Maar daar zie ik niets van, wel integendeel, u doet gewoon verder.

Ik hoorde u vanmorgen op de radio nog zeggen dat de sfeer goed zit en dat er veel wordt gelachen in de regering. Minister-president, dat doet me een beetje denken aan de Titanic. Het orkest speelt rustig verder met Jan Jambon als dirigent en intussen is de boot al half gezonken.

Minister-president, de sfeer zit niet goed in de ouderenzorg met de personeels-tekorten. In de kinderopvang lachen ze niet meer met de crisis die daar vandaag heerst. De mensen die 200 euro minder hebben omdat op de kinderbijslag wordt bespaard, lachen er niet meer mee. Ook in Zwijndrecht waar mensen te veel perfluorooctaansulfonaat (PFOS) in hun bloed hebben, lachen ze er niet meer mee. Minister-president, al die problemen zult u niet oplossen door een beetje rond te schuiven met ministers.

Wat doet deze regering? Wat is het beleid en de visie van deze regering? Dat is de agenda van de N-VA uitvoeren: besparen, besparen en privatiseren. Dat was ook bij minister Beke van cd&v in de ouderenzorg en in de kinderopvang, maar dat is ook zo bij Open Vld, meer bepaald bij De Lijn waar minister Peeters bespaart en privatiseert. En dat is natuurlijk ook zo bij de N-VA, minister Demir, met het stikstofdebat. Op al die terreinen botst dat op verzet, veel verzet, van het zorgpersoneel in de ouderenzorg, van de mensen in de kinderopvang, van de ambtenaren en van de gezinnen die geld verliezen enzovoort. Deze regering, minister-president Jambon, geeft daar gewoon geen antwoord op. En dus is de vraag of u daar iets aan zult doen.

Die besparing op de kinderbijslag was geen beslissing van minister Beke maar van de hele regering. De jarenlange onderfinanciering van de ouderenzorg is niet de verantwoordelijkheid van minister Beke maar van de hele regering. Dat er al jarenlang niet wordt omgekeken naar kinderen die met een lege brooddoos naar school gaan, is de verantwoordelijkheid van de hele regering. Minister Beke was een symptoom maar uw beleid is de oorzaak. En dus is de vraag wat u daaraan zult doen. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, na twee jaar en zeven maanden is uw regering een minister kwijt en dat was geen dag te vroeg. Het ontslag van minister Beke staat trouwens symbool voor de zwakte van uw Vlaamse Regering. Er stond een ploeg op het terrein waarvan één speler de bal

voortdurend in eigen doel trapte. Als dat in de sport gebeurt, dan wordt die speler door de coach van het veld gehaald. Maar u deed niets, u keek toe en u hield de keer op keer flaterende minister de hand boven het hoofd. Het leek wel alsof een zwakke cd&v-minister de N-VA goed uitkwam want zo werd minder gefocust op de onzichtbare minister-president of op de algemene zwakte van uw Vlaamse Regering.

Het probleem van uw regering is groter dan de kwestie Beke. Er is geen cohesie, er zijn geen grote projecten, en vooral, uit alle enquêtes blijkt dat geen enkele Vlaming nog vertrouwen heeft in uw regering. Als die Vlaamse Regering dan een keer deining veroorzaakt, is dat vanwege regeringspartijen die met zichzelf bezig zijn. Dan gebeurt dat omdat een minister ontslag neemt, niet vanwege het overlijden van duizenden ouderen in woonzorgcentra of een baby in de kinderopvang, maar omdat zijn partij slecht scoort in een peiling. Dat is het beeld dat uw regering uitdraagt. Peilingen brengen politici in beweging, leiden zelfs tot het ontslag van een minister. Maar mensen die hun rekeningen niet meer kunnen betalen, de dramatische sociaal-economische toestand waarin veel Vlaamse gezinnen verzeild dreigen te raken, dat is geen issue. Daarover is er geen sense of urgency, zijn er geen inderhaast bijeengeroepen persconferenties, niks. Eigenbelang en partijbelang primeren, niet het belang van onze mensen.

Dat is dramatisch, minister-president, niet alleen voor de geloofwaardigheid van uw regering, maar voor de geloofwaardigheid van de politiek tout court. Daarom wil ik u vragen: welke conclusies trekt u uit het ontslag van minister Beke en vooral, hoe gaat u alle regeringspartijen er eindelijk eens van overtuigen dat ze niet met eigenbelang en partijbelang bezig moeten zijn, maar met het belang van onze mensen, van de Vlamingen? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, ik stel vast dat de twee populistische partijen in dit halfrond op dezelfde golflengte zitten. Dat is een leuke vaststelling. Ik heb vorige donderdag kennisgenomen van het ontslag van collega Beke om persoonlijke redenen. Ik moet eerlijk zeggen dat ik dat ontslag betreur, omdat deze regering goed heeft samengewerkt met Wouter Beke, maar dat we tegelijkertijd begrip hebben voor de persoonlijke omstandigheden waarin de minister deze beslissing genomen heeft. Ik ben dan ook blij dat de cd&v-fractie heel snel in de vervanging heeft voorzien, zodat we heel snel kunnen overgaan naar het gewone regeringswerk.

Wij verwelkomen dan ook Jo Brouns in onze Vlaamse Regering met de bevoegdheden die hem zijn toebedeeld, namelijk Arbeid, Economie, Innovatie, Sociale Economie en Landbouw. Zoals u weet, neemt collega Crevits – die natuurlijk viceminister-president blijft – de portefeuille Welzijn over. Het spreekt voor zich, collega's, dat het regeerakkoord dat deze Vlaamse Regering bindt, en ook de akkoorden die sindsdien zijn afgesloten, onverkort uitgevoerd zullen worden. Daar gaat de volledige Vlaamse Regering mee akkoord. Het is mijn taak, als minister-president van deze regering, om over die uitvoering te waken en ik zal dat ook blijven doen. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister-president, wat u zegt is nu exact wat ik bedoel. Overgaan tot de orde van de dag, er is niks gebeurd, we gaan gewoon verder, over naar het gewone regeringswerk. Ik denk dat er stilletjesaan een beetje buitengewoon regeringswerk nodig is om al de miserie die ondertussen gecreëerd is, op te lossen. U zegt hier vandaag dat de drie partners in de regering het eens zijn over stikstof. Ik weet niet of u de commissie Landbouw vanmorgen gevolgd

hebt, minister. Mijn vraag is: hebt u nog een akkoord over stikstof? Dat is de vraag die vandaag, denk ik, op heel veel mensen hun lippen ligt.

Minister-president, ik denk dat u dat niet goed beseft. Als ik met mensen spreek over het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering, dan denken ze aan PFOS, aan het lerarentekort, aan wat er gebeurd is in de woonzorgcentra en de kindercrèches. Dat is waar mensen aan denken. Maar u gaat gewoon rustig verdergaan met het gewone regeringswerk. Ik denk echt, minister-president, dat het tijd is om het over een andere boeg te gooien, om ervoor te zorgen dat we stoppen met besparen, dat we stoppen met privatiseren en zorgen voor een beleid op maat van de mensen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, alles is peis en vree volgens u. Ik weet dat u gisteren in het buitenland vertoefde, maar dan hebt u hier in Vlaanderen toch wel een en ander gemist. Want de heer Brouns had de eed nog niet afgelegd als minister, of het zat er al bovenarms op tussen hem en minister Demir. Minister Demir heette hem, in uw gezellige regeringsclub, welkom met een leuke sneer. Ze noemde hem de woordvoerder van de Boerenbond. Inderdaad, dat stikstofdossier dreigt een van de belangrijkste dossiers van de rest van de legislatuur te worden.

En het enige wat de regeringspartijen daarover doen, is publiek met modder naar elkaar gooien. Als het van minister Demir afhangt, wordt de landbouw gewoon de doodssteek gegeven in Vlaanderen. Als het van minister Brouns afhangt, wordt dat stikstofakkoord, of wat daar nog van overblijft, bijgestuurd. Minister-president, u hebt helemaal geen akkoord. Of het wordt verschillend geïnterpreteerd. Ik roep u dus op om dat dossier nu eens in handen te nemen. Versnipper dat verstikkende akkoord. Neem het op voor de landbouw. Stop het geruzie in uw ploeg op de kap van de boeren. Want dit gaat over duizenden landbouwbedrijven, over tienduizenden Vlaamse families. Dit gaat over werkgelegenheid. Dit gaat over de toekomst van jonge landbouwers in ons land. Neem het op voor die landbouwers. Stop de stikstofhysterie en zorg dat er een toekomst is voor de landbouw in Vlaanderen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister-president, ik heb u deze morgen eveneens beluisterd op Radio 1 en ik moet eerlijk zeggen dat ik een beetje van mijn stoel viel. U zei: 'Het stikstofakkoord is verworven. We gaan dat uitvoeren. De letter en de geest van dat akkoord zijn voor mij duidelijk.' Op de vraag van de journalist over de hoop die de Boerenbond had om het akkoord nog te kelderen, zei u dat die hoop vergeefs is.

Wel, minister-president, ik denk dat het tijd wordt dat u wakker wordt. Er is geen stikstofakkoord. De minister in spe, Jo Brouns, heeft de afgelopen dagen heel duidelijk gemaakt dat hij vanuit cd&v gestuurd is om de hakken in het zand te zetten en uit te voeren wat de Boerenbond vraagt. We hebben deze morgen een commissie over stikstof meegemaakt waarin ook collega Rutten vanuit Open Vld het akkoord fileerde en aan gort schoot. We hebben minister Demir, die de afgelopen dagen krampachtig heeft vastgehouden aan het akkoord. En u komt vanmorgen op de radio zeggen dat het akkoord er is en dat iedereen het erkent. Word wakker, minister-president. Er is geen stikstofakkoord. Uw meerderheid hangt uiteen. *(Applaus bij Groen en Vooruit)*

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik hoor de collega's bezig over het stikstofakkoord en over jonge boeren, maar het gaat natuurlijk niet alleen over jonge boeren, collega's. Als we dat stikstofprobleem niet opgelost krijgen – en we hebben het Krokusakkoord – dan komt er een vergunningenstop voor heel onze economie: voor de landbouw, voor de industrie, voor de wegenbouw, voor de huizenbouw. En ik denk dat niemand dat wil. Nederland is in die situatie terechtgekomen. Wij willen dat in Vlaanderen absoluut vermijden. En wat de N-VA betreft, willen wij dat in de toekomst ook absoluut vermijden. Ik denk dus inderdaad dat we het stikstofakkoord, zoals het er nu ligt, de grote krachtlijnen daarvan, moeten uitvoeren. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Collega's, ik heb de voorbije week ook met grote ogen naar het politieke schouwspel gekeken. En ik moet zeggen dat ik ook deze discussie redelijk hallucinant vind. Want als je deze discussie hoort, ga je je afvragen wie er nu eigenlijk is moeten opstappen. Is het de minister van Landbouw die ontslag heeft moeten nemen, omdat er heel dringend een nieuwe, frisse wind op Landbouw moest waaien? Neen, toch? Het is de minister van Welzijn die na een falend welzijnsbeleid van meer dan twintig jaar van cd&v is moeten opstappen. Dat is er gebeurd. Ik maak mij daar heel ernstige zorgen over. Ook als ik de minister-president hoor, die zegt dat er niets gaat veranderen, vraag ik me echt af of die zorgbudgetten dan niet geïndexeerd gaan worden. Gaat ook dat kindergeld niet geïndexeerd worden? Kan daar niet meer over gesproken worden? Gaat er niets gebeuren aan de wachtlijsten in de zorg? Daar maak ik me zorgen over.

Dan is er een nieuwe minister, die al vijftien jaar minister is in de Vlaamse Regering, die al bijna tien jaar viceminister-president is. Voor ons, als Vooruit, is het belangrijk dat er nu eindelijk echt aan die grote uitdagingen in Welzijn wordt gewerkt. Ik maak me daar heel veel zorgen over.

Minister-president, u en uw hele regering zijn afgerekend op dat welzijnsbeleid. Maak daar werk van. Sluit die deur niet. En aan de collega's van cd&v: zorg alsjeblieft dat er dingen veranderen. Wij hopen dat jullie daar echt werk van gaan maken. Als jullie dat van plan zijn, zijn wij de eerste partner om jullie daarbij te ondersteunen. Maar anders zijn we ook de eersten om elke week opnieuw in de commissie Welzijn op die pijnpunten te blijven duwen. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (cd&v): Collega's, vooreerst wil ik nog eens benadrukken dat minister Beke veel heeft gerealiseerd in korte tijd: een uitzonderlijk snelle vaccinatiecampagne, het wegwerken van de wachtlijst voor mensen met een zware beperking en een half miljard euro extra voor de zorg, en dat ondanks het feit dat hij geconfronteerd werd met ongeziene en soms tragische gebeurtenissen, die ertoe geleid hebben dat hij niet het respect heeft kunnen krijgen dat hij voor al zijn harde werk meer dan verdiend had. *(Applaus bij de meerderheid)*

Daarnet is de heer Beke opgevolgd door mevrouw Crevits. Doordat zij als vice-minister-president haar schouders onder Welzijn zet, geeft dat een heel duidelijk signaal dat wij als partij maximaal belang blijven geven aan al de mensen in Vlaanderen die begaan zijn met de zorg. Ik dank mevrouw Crevits van harte daarvoor.

Met de heer Brouns brengen wij ook een nieuw gezicht in de Vlaamse Regering, iemand die supergemotiveerd is voor zijn bevoegdheden Economie en Landbouw, en die zoals jullie hebben kunnen merken van nature graag klare taal spreekt. Ook hem wensen we alle succes toe.

Wat betreft het stikstofakkoord: er is een akkoord. Daar hoort een openbaar onderzoek bij. De bezwaren die ingediend worden, zullen op een ernstige manier in rekening gebracht worden bij het sluiten van een definitief akkoord. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, laat me op een aantal punten ingaan.

De PFOS-onderhandelingen met 3M zijn volop bezig om te doen wat we moeten doen, namelijk dat de vervuiler betaalt. Dat wordt gewoon voortgezet. Er wordt getracht om een akkoord te bereiken.

Wat betreft het lerarentekort heeft minister Weyts recent nog een aantal ontwerpen van decreet voorgesteld aan de regering. Dat probleem wordt dus aangepakt door de bevoegde minister.

Wat de zorg betreft, mijnheer Anaf: er komt 1,1 miljard euro reguliere middelen tijdens deze legislatuur jaar na jaar bij in de zorg. *(Applaus bij de meerderheid)*

Daar nog eens bovenop gaat er 12 miljoen euro naar kinderopvang. Geen enkele Vlaamse Regering heeft ons dat ooit voorgedaan. Dus kom alstublieft niet zeggen dat de zorg niet een van de topprioriteiten is van deze regering. 1,1 miljard euro jaarlijks regulier! *(Applaus bij de meerderheid)*

Collega's, wat het stikstofakkoord betreft, hebben we een akkoord gesloten dat vele luiken omvat. U hebt het over de jonge boeren die moeten investeren in hun stallen om die milieuvriendelijk te maken. Die lijst wordt aangepast met de nieuwste technologieën. Twee derde van hun investeringen gebeurt met publiek geld, verleend door de Vlaamse overheid. Bij oudere boeren is dat 50 procent van hun investeringen. Welke andere industriële tak in Vlaanderen kan dat zeggen? Geen enkele!

Bij de varkensboeren die het vandaag zeer moeilijk hebben, bij hen die hun activiteiten willen terugdraaien of stoppen, komen we financieel tussen.

Bij donkeroranje bedrijven die willen stoppen, komen we financieel tussen. We hebben het inderdaad over een lijst van een 40 bedrijven. 40 van de hoeveel veeteeltbedrijven in Vlaanderen? 40 van de meer dan 12.000 bedrijven in Vlaanderen zijn rode bedrijven. Die zitten momenteel in het openbaar onderzoek. Zoals hier terecht gezegd wordt, zoals ik dat altijd gezegd heb, zoals minister Demir dat altijd gezegd heeft: een openbaar onderzoek is een openbaar onderzoek. We zullen die bezwaren ernstig nemen, maar we weten wel dat het stikstofvat vol zit. Als we niet tegen een vergunningsstop willen aanlopen in dit land, zoals in Nederland, zullen we dat vat eerst moeten laten leeglopen. Dat is de betrachting van de Vlaamse Regering. Dat gaan we de volgende maanden absoluut realiseren. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Als ik dat hier hoor, dan vragen we ons allemaal samen af waarom minister Beke zelfs ontslag heeft moeten nemen. Waarom heeft deze minister ontslag moeten nemen als hij alleen maar bewierookt werd met 'wat een fantastisch beleid van uitbreiding, onwaarschijnlijk'? Hij had minister-president moeten worden in de plaats van hem naar de uitgang te begeleiden. *(Applaus bij de PVDA)*

Misschien had dat moeten gebeuren. Ik denk dat niemand in de zaal dat echt gelooft want het applaus dat ik daarnet gehoord heb is werkelijk een van de

meest treurige die ik al gehoord heb. Dat zegt heel veel over de sfeer in deze regering. *(Opmerkingen. Rumoer)*

Minister-president, u moet het zo meteen misschien eens herbeluisteren. U zult wel weten wat ik bedoel.

Minister-president, als het gaat over de zorg, over het onderwijs, over PFOS in Zwijndrecht: ik nodig u uit om eens mee te komen en het daar uit te leggen, om eens mee te gaan naar de scholen en om het daar uit te leggen, om eens mee te gaan naar de woonzorgcentra en om het daar uit te leggen en om eens mee te gaan naar Zwijndrecht om het daar uit te leggen. Ik kan u verzekeren, minister-president, dat u een heel andere boodschap zult horen dan in de bubbel van de Vlaamse Regering. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, iedereen ziet het, maar u blijkt niet. Uw ploeg werkt niet. U hebt nu een wijziging in het team doorgevoerd, maar of dat nieuwe schwing in de ploeg zal krijgen, of dat supporters opnieuw naar het stadion gaat krijgen, dat is nog maar de vraag. U hebt nog twee jaar om er verandering in te brengen en om eindelijk iets te realiseren, maar ik heb er in elk geval weinig vertrouwen in. Uw coalitiepartners zitten op een electoraal dieptepunt in de peilingen. Ze blijven allebei in een existentiële crisis. Bovendien zijn er twee partijvoorzitters van uw ploeg die op ramkoers zitten: die van Open Vld en de N-VA. Zij praten alleen via de media met elkaar, en dan nog vijandig.

Intussen zit de Vlaming zich thuis dood te piekeren over hoe hij zijn rekeningen kan betalen. Wat dat betreft blijft het in de Vlaamse Regering helemaal stil. En al de boeren, voor wie u het daarjuist opnam, en die zoveel investeringen krijgen van de Vlaamse overheid, stonden hier buiten tegen uw regering te betogen. Ik steun hen in hun pleidooi: gooi dat verstikkende akkoord in de vuilbak. Trek de kaart van de landbouw. Begin met een blanco blad, want uw stikstofakkoord bestaat niet meer. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stephanie D'Hose aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de internationale dag tegen homo- en transfobie

ACTUELE VRAAG van Maxim Veys aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het stijgend aantal dossiers inzake discriminatie, haatspraak of haatmisdrijven in verband met seksuele geaardheid bij Unia

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister, gisteren vierden we IDAHOT, de Internationale Dag tegen Homofobie, Bifobie, Transfobie en Interseksefobie of de International Day Against Homophobia, Transphobia and Biphobia. Traditioneel hijsen we dan de regenboogvlaggen en geven we in ons land dan ook de boodschap dat je mag zijn wie je bent, en dat je mag houden van wie je wilt. Dat is, notabene, een boodschap die we elke dag moeten blijven herhalen. Ons land was het eerste land om het homohuwelijk te erkennen, en ook internationaal doen we het nog steeds goed volgens de Rainbow Europe Map. Dat is de jaarlijkse evaluatie van de wetgeving rond seksuele diversiteit.

Nu moesten we onlangs toch vaststellen dat België een plaats gedaald is op die ranking. We zijn gezakt van de tweede naar de derde plek. Daarbij kunnen we twee mogelijke zaken concluderen: ofwel betekent het dat andere landen het beter doen, ofwel betekent het dat wij een tandje moeten bijsteken en nog meer maatregelen moeten treffen. Ik vroeg me dus af, minister: hoe moeten we dit lezen? Hoe kijkt u naar deze ranking?

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Collega's, homo-, bi-, trans- en queerfobie is nog steeds een groot probleem in Vlaanderen. Dat bleek deze week ook uit de nieuwe cijfers die Unia publiceerde. Het aantal dossiers die gaan over seksuele geaardheid en genderidentiteit neemt toe. Het is de helft meer dan vorig jaar, en het hoogste aantal in vijf jaar tijd. In bijna de helft van die gevallen gaat het om haatmisdrijven, en dat is echt zorgwekkend, collega's. Het gaat om geweld, slagen en verwondingen. Het gaat over Vlamingen, over medeburgers die geweld en haat ondergaan wegens wie ze zijn of wie ze graag zien. Dat tolereren we hier niet meer. Dat hebben we hier al van alle fracties, of toch bijna alle fracties, al vaak gehoord.

Om tot een beter beleid te komen is het belangrijk dat er meldingen gebeuren. Het is dus ook een goed teken dat meer mensen hun weg vinden naar Unia. Om deze problematiek aan te pakken is de eerste melding heel essentieel. Dat moet goed gebeuren. Om tot een beter beleid te komen is ook het registreren essentieel.

De Vlaamse Regering heeft het plan om alle bestaande instanties inzake discriminatie die er vandaag zijn, samen te brengen in een nieuw instituut, om zo het federale pad te verlaten en het zelf te doen op Vlaams niveau. Een betrouwbaar, gekend en herkenbaar meldpunt is het allerbelangrijkste. Dat is cruciaal om verder te kunnen werken, en om geweld tegen de regenbooggemeenschap te bestrijden.

Mijn vraag is heel simpel, minister. Op welke manier zal de Vlaamse Regering garanderen dat er ook in de toekomst een laagdrempelig meldpunt zal zijn, waar melding kan worden gemaakt van discriminatie, haatspraak en haatmisdrijven op basis van genderidentiteit? (*Applaus bij Vooruit en Groen*)

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u wel voor de vragen, collega's. Ons land – en ook onze regio – is inderdaad al jaren een voorloper op het vlak van holebirechten. In de internationale ranking zijn we dit jaar inderdaad van de tweede naar de derde plaats gegaan. The International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA) monitort dat en heeft ook duidelijk gemaakt dat de reden voor die daling van twee naar drie te maken heeft met het feit dat Denemarken een nieuwe regelgeving heeft gemaakt, een strafwetgeving om haatspraak op basis van seksuele oriëntatie aan te pakken. Ze heeft een hele reeks aanbevelingen gedaan. Wanneer je die aanbevelingen analyseert, over hoe ons land opnieuw plaats 2 of misschien zelfs plaats 1 kan innemen, zijn dat eigenlijk allemaal aanbevelingen die zich rechtstreeks richten op de federale overheid en federale bevoegdheden. Ik heb ze laten analyseren: er zitten daar geen aanbevelingen in waar Vlaanderen, onze regio, een verschil kan maken in positieve zin. Dus ik denk dat het daar belangrijk is dat de federale overheid die handschoen opneemt. Ik heb begrepen, onder meer van de minister van Justitie, dat men daar ook aan werkt. Ik denk bijvoorbeeld aan een wetgevend verbod rond conversietherapieën, het gemakkelijker bloed laten geven door homoseksuele mannen en een algemeen wetgevend kader rond haatspraak wegens de seksuele oriëntatie van mensen. Dat zijn voorbeelden van adviezen.

Maar als je iets verder kijkt naar onze samenleving, dan zie je dat er, naast het wetgevend kader, ook nog heel wat werk aan de winkel is wat betreft het welbevinden van de regenbooggemeenschap. Als je weet dat 41 procent van de holebi-jongeren zich soms onveilig voelt op school, of dat maar liefst 90 procent van de holebi's in Vlaanderen zegt weleens te maken te krijgen met vormen van verbaal of zelfs fysiek geweld, zijn dat toch wel confronterende cijfers.

Daarom ontwikkelen wij een beleid dat op tal van sporen werkt. Ik geef enkele voorbeelden. We geven 1,5 miljoen euro per jaar aan lgbtqia+-organisaties. Zo werd gisteren met de actie PAARS in 250 scholen een heel mooi educatief pakket aangeboden om jongeren daarrond te vormen. We hebben vorig jaar een eerste en nu een tweede rondetafel georganiseerd naar aanleiding van de incidenten in Beveren, met alle kabinetten, waarbij verschillende ministers initiatieven nemen op dit vlak. U weet dat er een onderzoek besteld is naar geweld tegen holebi's. Dat onderzoek wordt opgeleverd eind 2022. De aanpak van homofobie is een onderdeel geworden van het actieplan tegen gewelddadig extremisme; deze uitdrukkelijke vraag uit de holebigemeenschap, hebben we meegenomen. In het Plan Samenleven, waar de Vlaamse overheid samenwerkt met steden en gemeenten, hebben maar liefst 3 van de 24 robuuste initiatieven rechtstreeks betrekking op dit thema. Ik denk aan het omstaandersprincipe. In Gent is men daar heel mooi mee bezig, rond straatintimidatie. Ik had het er gisteren nog over in de commissie. Maar ook correspondentietesten kunnen hier een verschil maken. Ten slotte hebben wij 500.000 euro uitgetrokken en çavaria en Wel Jong gevraagd om safe spaces te organiseren, fysieke maar ook virtuele plekken waar mensen die geconfronteerd worden met vragen, die om ondersteuning vragen of die het slachtoffer zijn van discriminatie, terecht kunnen.

Dan was er een specifieke vraag over het Mensenrechteninstituut. Het Vlaams Mensenrechteninstituut heeft net de bedoeling om een heel robuust instituut te zijn, dat een eenloketfunctie zal vervullen waar mensen terecht kunnen wanneer ze zich gediscrimineerd voelen. Dat instituut zal de nodige bekendheid krijgen. We zullen daar ook echt in investeren, opdat mensen weten dat ze daar terecht kunnen. Als er klachten zijn aangaande geweld, strafrechtelijke feiten en dergelijke, kan men daarvoor uiteraard terecht bij de politie. Bij andere klachten op het vlak van discriminatie zal men terecht kunnen bij dat Vlaams Mensenrechteninstituut en daar op een goede manier verder geholpen worden.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Dank u wel, minister. Ik begrijp dat er heel veel werk in progress is, ook op federaal vlak. Dat is een goede zaak. Ik hoop dat daar ook heel snel heel wat concrete acties naar voren komen. Maar dat betekent niet dat we op onze lauweren mogen rusten. Dat doet u niet. Dat is in dezen toch wel aangetoond. Ik denk ook, collega's, dat het hier gaat over horizontaal beleid. Ik vind dat het gevecht tegen homofobie niet enkel een gevecht is van de minister van Gelijke Kansen maar dat dat iets moet zijn wat doorheen de hele Vlaamse Regering loopt maar ook door ons als individuen. Ik denk dat wij als politici, evenals de mensen die in het publiek zitten te luisteren, ook telkens moeten beseffen hoe zwaar onze verantwoordelijkheid is.

U hebt verwezen naar het Gentse initiatief van de omstaanderstraining. Ik heb daar heel positieve resultaten van gezien. Ik denk dat dat iets is waarvan we kunnen leren, waarbij wij als omstaanders beseffen dat wij een heel grote verantwoordelijkheid hebben in het gegeven en niet altijd moeten zeggen dat het de schuld is van een ander, maar dat we daar zelf ook onze rol in moeten opnemen. Bij dezen dank ik u al hartelijk voor de verschillende acties. *(Applaus bij Open Vld en cd&v)*

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb heel veel zaken gehoord. Voor de Vooruitfractie is het heel duidelijk: we moeten zekerheid geven aan die slachtoffers, aan die mensen die slachtoffer zijn van haat en geweld als gevolg van wie ze zijn, zekerheid geven dat ze melding kunnen doen in een veilige omgeving waar ze serieus worden genomen, zekerheid geven dat ze bijgestaan worden, dat ze juridische hulp krijgen, dat ze naar de rechtbank kunnen gaan en vooral dat er opgetreden kan worden, dat die daders bestraft worden.

U verwees naar het federale niveau en dat treft, want het is natuurlijk een voorstel van de Vooruitfractie daar om haatmisdrijven op basis van gender-identiteit en geaardheid even streng te bestraffen als racisme. Ik neem aan dat uw partij dat daar zal steunen. U verwees ook naar lokale voorstellen, zoals die omstanderstraining waar de Vooruitschepen in Gent heel sterk werk rond levert.

Maar Vlaanderen – laat ons dat niet vergeten – heeft ook een verantwoordelijkheid. Als het gaat over het Mensenrechteninstituut maakt deze regering de keuze om het federale pad te verlaten en zelf Vlaams iets nieuws op te zetten, maar voor onze fractie geldt heel duidelijk: 'wat we Vlaams doen, moeten we wel beter doen'. We zijn zeer bezorgd over dat Mensenrechteninstituut want een groot verschil – dat is wat we nu al zeker weten over dat Mensenrechteninstituut – is dat het niet in rechte kan optreden, dat het geen juridische bijstand kan geven aan mensen die slachtoffer zijn en melding maken. Het zou een serieuze achteruitgang zijn als er minder naar de rechtbank kan worden gegaan als gevolg van die beslissing. Kunt u garanderen dat elke klacht, elke melding, een gevolg zal krijgen en dat het morgen beter opgevolgd zal worden dan vandaag? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord

Orry Van de Wauwer (cd&v): Het is inderdaad schrijnend om te zien dat het aantal dossiers bij Unia met betrekking tot discriminatie en haatmisdrijven puur op basis van seksuele geaardheid, dus op basis van wie je graag ziet of wie je bent, opnieuw gestegen is. Nu, het is niet helemaal zeker of die stijging er effectief is of dat het enkel gaat om een stijging van de meldingen. Want er is nog altijd een groot 'dark number' – jammer genoeg – dat vele malen hoger ligt. Het is wel goed dat er veel meer melding wordt gedaan want dat is nodig om effectief te vervolgen, te bestraffen en in de toekomst dergelijke gevallen mee te voorkomen.

Er wordt hier gesproken door verschillende collega's over verwachtingen die we hebben ten aanzien van de federale overheid. Zij hebben gisteren net een heel breed lgbtqi+-actieplan voorgesteld met initiatieven over alle bevoegdheden heen om de situatie van holebi's, transpersonen en interseksepersonen hier in België, in Vlaanderen aan te pakken maar ook elders in de wereld.

Minister, vanuit ILGA was er wel één domein waar we opmerkingen over kregen, namelijk de situatie van interseksepersonen. Daar kan Vlaanderen wel nog veel doen. Wat wilt of kunt u nog doen om specifiek het welbevinden en de situatie van interseksepersonen te verbeteren? Alleen al daardoor zullen we verder stijgen op de ILGA-index.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, de enkele Vlamingen die nog traditionele politici volgen op sociale media werden gisteren om de oren geslagen met foto's van politici op een regenboogzebrapad, foto's van politici die de

regenboogvlag om de schouders hadden. Er wordt ons daarbij vaak zo'n radicale lgbtqi+-ideologie opgedrongen, waar ikzelf en vele andere holebi's met mij zich absoluut niet in herkennen.

Intussen werd er in de echte wereld, collega's, op een school in Borgerhout een regenboogvlag verwijderd uit de klas door boze islamitische leerlingen, kinderen van 14 en 15 jaar van wie de directeur zegt dat zo'n regenboogvlag op hen werkt als een rode lap op een stier. Dat is echt het probleem. Steeds meer voelen mensen met een andere seksuele geaardheid zich in West-Europa in de echte wereld bedreigd door een steeds radicalere islamitische gemeenschap. In Charleroi werd enkele dagen geleden nog een transgender in elkaar geslagen op straat op klaarlichte dag omdat ze blijkbaar op sociale media de islam had beledigd.

Ik vraag u dus, minister en collega's, wanneer deze potsierlijke symboolpolitiek nu eindelijk eens ophoudt. Wanneer zult u de echte oorzaak van het steeds vijandigere klimaat tegen mensen met een andere geaardheid aanpakken? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, het is altijd opnieuw hetzelfde liedje: wij, gezonde, viriele mannen hebben genoeg van dat lgbtq-gedoe. Dat is geen uitspraak van een of andere religieuze fanaticus, dat is een uitspraak van het Vlaams Belang, om zich te verzetten tegen een regenboogzebrapad. Of alle Vlaams Belangers viriele, gezonde mannen zijn, daar ga ik mij verder niet over uitspreken, beste collega's, maar over de rechten van holebi's ga ik werkelijk geen millimeter toegeven, geen millimeter. Het is het Vlaams Belang dat zich verzet tegen regenboogzebrapaden, dat weigert om zich uit te spreken tegen homofobe acties, onder andere in Antwerpen. Het is het Vlaams Belang dat in haar rangen nog steeds heel wat mensen telt – jaja, het is niet gemakkelijk om te horen – die het heel moeilijk hebben met het feit dat er mensen zijn met een andere geaardheid. Doe daar iets aan. *(Opmerkingen van Chris Janssens)*

De voorzitter: Collega Janssens! Collega D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Er is inderdaad in heel wat scholen in Vlaanderen een grote uitdaging. Er was onlangs een incident in Antwerpen, gisteren nog denk ik. Ik heb gehoord over incidenten in Aalst, in Beveren en in Lokeren.

Dat is in heel veel verschillende scholen. Daarom heb ik een vraag voor u, minister. Er is een initiatief uit Nederland, Gay-Straight Alliance, waarbij jongeren met en zonder een andere geaardheid samen op school acties ondernemen tegen discriminatie. Dat is in West-Vlaanderen uitgetest maar stopgezet wegens het einde van de projectsubsidies. Hoe ziet u dat? *(Applaus van Lise Vandecasteele)*

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Het is inderdaad frappant dat Unia veel meer aangiftes heeft gekregen. Het is goed dat mensen naar Unia toestappen maar het is wel heel erg dat incidenten gebeuren en dat de aard van de incidenten ook zo erg is. Als we dan focussen op wat de Vlaamse Regering en de Vlaamse Gemeenschap kunnen doen, dan zie ik drie speerpunten die ik aan u wil voorleggen.

Ten eerste moet er echt structureel in relationele en seksuele vorming over gender en geaardheid worden gepraat. Mijn dochter kreeg vorig jaar relationele en seksuele vorming, en ze vond het vreselijk hoe vieselijk dat allemaal was en hoe het over seks ging. De dingen waar zij over wilde leren, namelijk hoe het zit met gender en geaardheid, met respect seksualiteit en je eigenheid en die van een ander leren kennen, daar hoorde ze niets over.

Ten tweede, als het gaat over welzijn en zorg voor iedereen, zegt PUNT. vzw dat 70 procent van de mensen met een andere geaardheid discriminatie ervaart bij de diensten waar zij terechtkomen. Twee jaar geleden tijdens de covidcrisis was er een onderzoek van Cavarria, de universiteit Antwerpen en Sensoa, dat zegt dat er een groot probleem was met discriminatie tijdens de covidcrisis. Wat gaat u daaraan doen zodat welzijn en zorg voor elk gezin en elke persoon toegankelijk is?

Ten derde: bij de aangifte bij Unia zijn er ook Brusselaars. Als zij na zo een ernstig probleem getraumatiseerd aangifte moeten doen en dan nog moeten kiezen bij welk loket zij terechtkomen, maak ik mij grote zorgen. Hoe gaat u ervoor zorgen dat die mensen goede, directe hulp krijgen?

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Vlaanderen draagt de regenbooggemeenschap een warm hart toe. Dat zien we in alle statistieken terug. Maar daar kopen we voorlopig nog te weinig mee want er blijkt nog altijd die hardnekkige minderheid te zijn die niet alleen moeite heeft met de acceptatie van deze gemeenschap maar er ook fysiek en verbaal geweld tegenover stelt. Dat kan dus echt niet. Je respecteert je medemens, je blijft daar met je 'pollen' af, zo simpel is dat, of zo zou het tenminste moeten zijn. Ons parlement is zich daar heel goed van bewust. Er wordt voortdurend aan gewerkt. Vandaar ook de kamerbrede resolutie waarin we collectief zeggen: dit kan niet in onze gemeenschap, dit kan niet in Vlaanderen. Ik ben er trots op dat onze fractie daar mee aan de basis van ligt.

Bij de mentaliteitswijziging die er nodig is, speelt het daderprofiel een heel grote rol. Alleen dan kun je preventief actie ondernemen tegen die mensen die gewelddadige acties verrichten.

Minister, in september krijgen wij een eerste rapportage. Wij rekenen er ook op dat het eerste rapport een mooi rapport zal zijn waarop we verder bouwen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil iedereen danken voor de vragen. Ik stel samen met jullie vast, en dat vind ik op zich een heel positieve zaak, dat wij in het parlement heel veel aandacht besteden aan deze uitdaging. Hoe zorgen we ervoor dat deze samenleving inclusief is, ook met alle soorten mensen met alle soorten seksuele geaardheden of oriëntaties? Op zich is dat heel verrijkend en positief.

Wat de finaliteit van de Vlaams Belangfractie betreft, denk ik dat het op dat punt een zeer diverse fractie is, zoals alle fracties. Op dat punt denk ik dat binnen het Vlaams Belang de diversiteit dan toch wordt omarmd.

Ik denk echter dat het iets te simplistisch is om te zeggen dat de problemen te herleiden zijn tot één groep. In alle eerlijkheid, als je leest wat sommige mensen, ook met een Vlaams Belangovertuiging en soms met een Vlaams Belangmandaat, zeggen over mensen met een andere seksuele geaardheid, dan is dat ook niet bepaald bevorderlijk voor het stimuleren van de verdraagzaamheid en de openheid van geest. Ik denk dus dat er een algemene inzet nodig is, waarbij we ons hoofd niet in het zand mogen steken en heel goed moeten beseffen dat mensen vanuit bepaalde culturele achtergronden vaak verder weg staan van die verwachte openheid die wij in onze samenleving prediken. Het is daarom dat we ook dat onderzoek doen, waarbij we ook naar achtergronden peilen en bekijken hoe men binnen verschillende achtergronden ageert of reageert op die diversiteit.

Mijnheer Veys, ik denk dat we met het Vlaams Mensenrechteninstituut wel heel degelijk zullen kunnen garanderen, en beter dan vandaag, dat elke klacht een gevolg zal hebben. We bouwen immers een fase in bij dat instituut waarbij we, wanneer er een klacht is, eerst in dialoog gaan, gaan praten, en een gezaghebbend oordeel laten vellen. Als we naar Nederland kijken, zal dat een veelvoud aan uitspraken geven ten aanzien van wat er vandaag gebeurt via de rechterlijke macht. Zo'n instituut zal veel beter vertrouwd zijn met onze antidiscriminatiewetgeving dan onze rechtbanken dat vandaag zijn. Daar zit vandaag immers een groot probleem: onze rechtbanken en ook ons openbaar ministerie zijn onvoldoende vertrouwd met de antidiscriminatiewetgeving. Ik denk dus dat dat model, dat we uit Nederland overbrengen naar Vlaanderen, een sterk model zal zijn. Dat Vlaams Mensenrechteninstituut zal ook moeten samenwerken met middenveldorganisaties, met wetenschappelijke instellingen, met lokale besturen, met overheidsinstanties, om een sterke positie te hebben.

Waarom is dat instituut zo belangrijk? Omdat dat in de kern staat van de samenleving die wij willen. Wij willen een open samenleving waar mensen kunnen zijn wie ze zijn, waar mensen zelf over hun identiteit kunnen beslissen, hun seksuele geaardheid kunnen beleven zoals ze die willen beleven. Dat is een verhaal van vrijheid, en in dit geval natuurlijk ook een verhaal van liefde. Zo'n Vlaanderen moet zijn mensenrechten koesteren, moet opkomen voor mensen die daarin worden bedreigd. Daar heb je een sterk instituut voor nodig, dat geloofwaardig is, om dat af te dwingen en te organiseren.

Op dit moment staat Vlaanderen in de wereldtop. We staan op nummer drie. We moeten natuurlijk voortwerken. Het blijft een uitdaging om verder in te zetten op intersekse. We blijven ook in dialoog met de organisaties uit de halebibebeweging. We praten daar permanent mee, en we krijgen daar ook heel veel positieve feedback.

Ik zou toch nog willen vertellen wat ik gisteren zelf heb meegemaakt. Daarstraks werd er immers gesproken over een school in Borgerhout. Dat gedrag is onaanvaardbaar. Ik ben gisteren gaan kijken in een andere school, een van die 355 scholen die samenwerken met de actie PAARS, een actie die ik zelf als minister heb ondersteund. Via PAARS krijgen scholen die de behoefte hebben om ter zake het debat te voeren, een totaalaanpak aangeboden. Dat gaat veel verder dan een vlag uithangen, want met een vlag uithangen bereik je eigenlijk weinig. Dat gaat over met jongeren in dialoog gaan daarover, over jongeren leren om daarover te praten. Men probeert jongeren die het daar zelfs moeilijk mee hebben en daar afwijzend tegenover staan, toch bij te brengen dat respect voor mensen die anders zijn, belangrijk is. Want dat betekent dat ook anderen respect moeten hebben voor jouw overtuigingen en jouw identiteit. Ursulinen Mechelen is een van die scholen. Ik ben daar geweest. Dat is een superdiverse school, een school die ter zake een heel traject heeft afgelegd. Wat ik daar heb meegemaakt en gezien, hoe jongeren daarover praten, jongeren met verschillende achtergronden, ook verschillende religieuze achtergronden... Als ik dan terugblik op mijn studenten- en scholierentijd, dan vind ik dat Vlaanderen een grote evolutie heeft doorgemaakt.

Er is nog veel werk aan de winkel, maar dat bespreekbaar kunnen maken, ervoor zorgen dat er een meldpunt is, dat jongeren die worstelen met hun seksuele identiteit of geaardheid, terecht kunnen bij bepaalde leerkrachten, dat er in de leerlingenraad ook jongeren zijn die daarover als bemiddelaar kunnen optreden als er discussies of moeilijke problemen zijn, zo'n totaalaanpak is veel meer waard dan alleen maar een symbolische actie. Ik denk dat dat de weg is die we moeten bewandelen: een permanente oefening in openheid, in het doen aanvaarden dat mensen verschillend kunnen zijn, daar ook de meerwaarde van zien, want dat zorgt voor een vrije samenleving voor ons allemaal. Een van de toetsstenen van

die vrijheid is net de mogelijkheid van mensen om hun seksuele geaardheid ongedwongen te kunnen beleven, met respect voor alle anderen. Dat is hetgeen waarop we verder moeten bouwen. Dat is een verhaal dat via heel veel sporen verloopt. Die dialoog wil ik als minister van Gelijke Kansen verder aangaan.

Vanzelfsprekend is dat een horizontale bevoegdheid, maar mijn collega-ministers werken daar ook hard aan.

Ik heb hier één voorbeeld bij. Op het overleg dat we gisteren met de holebi-gemeenschap hadden, heeft onder andere collega Weyts aangekondigd dat de campagne 'Mijn hart klopt voor de sport' nog zal volgen, waarmee men een positieve actie wil voeren rond de holebi- of regenboogproblematiek binnen de sportwereld. Ik denk dat we dat verhaal verder moeten zetten. Op die manier zorgen we ervoor dat Vlaanderen een open en verdraagzame regio blijft. Op wereldvlak hebben we eigenlijk een voorbeeldfunctie, we zijn een baken voor heel veel andere landen.

We spreken vaak over mensen met een moslimovertuiging, maar kijk wat er bijvoorbeeld in Oost-Europa gebeurt met de heer Orban, beste vrienden van het Vlaams Belang. Dat is iemand die toch regelmatig omarmd wordt. Ik heb vandaag nog een interview gelezen van uw partijvoorzitter, die opnieuw zegt dat het daar toch allemaal zo fantastisch is. Dat is een typisch voorbeeld van een land in de Europese Unie waar mensen gecriminaliseerd worden op basis van hun seksuele geaardheid en waar het helemaal niet gemakkelijk is om ervoor uit te komen. We zijn zo'n land niet en mogen zo'n land ook niet zijn.

Hoe breder we dat samen kunnen dragen in het halfrond en hoe beter we daar samen een front rond vormen, hoe beter we de mensen beschermen. We beschermen niet alleen hun holebirechten, maar ook de vrijheid op zich, en hun mogelijkheid om zichzelf te zijn in Vlaanderen en om hun vrijheid te beleven in volle onafhankelijkheid. Dat is iets wat we eigenlijk over de partijgrenzen heen samen zouden moeten blijven koesteren. *(Applaus bij Open Vld en cd&v)*

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister, ik had eigenlijk gehoopt dat ik in het slotwoord zou kunnen zeggen dat ik heel blij ben dat alle partijen hier samen eenzelfde boodschap verkondigen. Het bedroeft me dan toch wel om te zien dat een bepaalde partij die problematiek toch gebruikt om een bepaalde bevolkingsgroep aan te vallen. Ik ben ervan overtuigd, lieve collega's, dat we dat alleen samen kunnen aanpakken en we alleen over de partijgrenzen heen zo'n duidelijke boodschap kunnen geven naar de rest van onze regio en de rest van ons land. De regenboog-gemeenschap heeft niets, maar dan ook niets, aan het politieke gehakketak.

Er werd wel wat grappig gedaan over het feit dat Maxim en ik hier samen aan het spreekgestoelte staan, maar het is ook een problematiek en symboliek die we samen willen aanpakken. Voor ons is het vandaag nog steeds PAARS-dag. *(Applaus bij Open Vld en Vooruit)*

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Iedereen moet veilig zichzelf kunnen zijn in Vlaanderen, dat moet voorop staan. Dat mensen slachtoffer worden van geweld en haat, vanwege wie ze zijn of graag zien, dat moet stoppen en daarop moeten we harder ingrijpen.

Ik heb veel gehoord, naar mijn gevoel was het heel veel theorie. Ik hoop natuurlijk dat dat niet resulteert in minder praktijk, maar we zullen het opvolgen vanuit de fractie. Dat kan ik u beloven.

Mijnheer Janssens, uw tussenkomst was wat voorspelbaar. Er is een groot verschil tussen u en mij, en tussen uw partij en Vooruit. Het grote verschil is dat wij alle problemen graag willen benoemen. Nog groter is het verschil dat wij geen problemen benoemen zonder oplossingen voor te stellen. Zolang uw fractie of partij het homohuwelijk als niet normaal blijft beschouwen, ze aan alle kanten transfobe uitspraken doet en ze zelfs hier in het Vlaams Parlement tegenstemt wanneer ze de kans heeft om haar nek uit te steken voor de regenboog-gemeenschap in Hongarije – en hen dus niet eens steunt, maar de kant kiest van de dictator die hen onderdrukt –, zal ik uw partij of fractie niet serieus kunnen nemen. Dan blijven jullie een vriendje van Orban en een vijand van de democratie. *(Applaus bij Vooruit, Open Vld en Groen)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het uitstel van de invoering van het capaciteitstarief tot 1 januari 2023

ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het nieuwe uitstel van het capaciteitstarief

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's van het Vlaams Belang, ambtsgenoten en minister Demir, na decennia van wanbeleid van zowel de federale als de Vlaamse Regering betalen de Vlamingen zich vandaag meer dan ooit blauw aan energie. Zowel de traditionele partijen – ook zeker die van u, mijnheer Tobback – als de PVDA en de N-VA zijn hiervoor verantwoordelijk. Allemaal hebben ze twintig jaar geleden immers een kernuitstap goedgekeurd, in plaats van een kerninstap. Allemaal hebben ze zich ingeschreven in het peperdure CO₂-dogma van de klimaathysterici van Groen. Die eenzijdige, dogmatische focus op zogenaamde hernieuwbare energie heeft de Vlaamse belastingbetalers al 30 miljard euro gekost. Wat kregen ze ervoor terug? Onzekerheid over de energiebevoorrading en onbetaalbare energiefacturen.

Een jaar elektriciteit en gas kost nu al 450 euro per maand. Dat is een recordhoogte. En alsof dat nog niet erg genoeg is, moet er nu blijkbaar ook een nieuwe elektriciteitstarief komen, het zogenaamde capaciteitstarief, een zogenaamd rekeningrijden voor Vlaamse elektriciteitsverbruikers. Daardoor zullen mensen met een relatief laag stroomverbruik hun factuur zelfs nóg meer zien stijgen, tot wel 100 euro extra per jaar. Volgens de studie van de UGent zal door de invoering van het capaciteitstarief zeker een derde van de Vlaamse gezinnen nóg meer moeten betalen. Op vraag van Fluvijs en de Federatie van de Belgische Elektriciteits- en Gasbedrijven (FEBEG) zou de invoering van het capaciteitstarief nu mogelijk een half jaar worden opgeschoven naar 1 januari 2023.

Minister Demir, ik zou graag uw mening over dit – weliswaar korte – uitstel van zes maanden horen. Maar vooral zou ik graag van u horen dat u ervoor zult ijveren dat dit onrechtvaardige capaciteitstarief voor eeuwig en altijd wordt uitgesteld. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, normaal worden er alleen van goede soaps meerdere afleveringen gemaakt. En toch is dit al de zoveelste aflevering van de slechte soap van het capaciteitstarief. Want het is niet de eerste keer dat het wordt uitgesteld, dat is al eerder gebeurd. Dit ding is gewoon niet af.

Het is bovendien ook de omgekeerde volgorde van prioriteiten. Want op dit moment is er geen serieus investeringsplan voor een versterking van het net dat het moet mogelijk maken om te elektrificeren in de toekomst, terwijl dat eerst zou moeten komen in de plaats van een systeem om te factureren, waarbij men eigenlijk aan de burgers zegt: 'Lossen jullie het probleem op.' Zo wordt de last naar de burgers doorgeschoven. Ze moeten investeren in de spreiding van hun verbruik. Dat is leuk voor wie thuiswerkt en voor wie een gestuurde warmtepomp kan kopen. Die is, voor alle duidelijkheid, nog duurder dan een gewone warmtepomp, die al onbetaalbaar is voor drie vierde van de bevolking. Maar dat is geen oplossing waarmee we de meerderheid van de Vlaamse burgers en van de Vlaamse gezinnen meekrijgen, zeker niet in deze tijden van hoge prijzen.

De manier waarop men nu al een jaar of twee bezig is met aankondigingen is bovendien ook echt niet ernstig. Er is een simulatietool op de site van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) en al duizenden mensen hebben berekend hoeveel het hen zal kosten, misschien hebben ze zelfs al investeringen gedaan. En dan wordt anderhalve maand op voorhand gezegd: 'Weet je wat? We stellen het nog eens zes maanden uit.' En God weet of het bij die zes maanden zal blijven.

Minister, de Vooruitfractie heeft eigenlijk maar één simpele vraag. Dit capaciteits-tarief zoals het nu is, jaagt mensen op kosten, zet hen in een positie waarin ze eigenlijk geen win kunnen maken, waarbij alleen de mensen die grote investeringen kunnen doen er beter van worden. Het systeem werkt niet. Dat moeten vandaag zelfs de grootste verdedigers ervan, Fluvius en de VREG, vaststellen, want anders zouden ze het niet uitstellen. Minister, mijn simpele vraag luidt: ga weer naar de tekentafel, maak een systeem dat eerlijk, rechtvaardig, draaglijk en uitlegbaar is voor de bevolking en herbegin vanaf nul met deze soap. Dit heeft geen toekomst. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, dank u wel. Er is applaus vanuit de Vooruitfractie. Ik zal ineens meegeven dat ik het grotendeels eens ben met wat collega Tobback hier zegt. *(Applaus bij Vooruit. Opmerkingen van Bruno Tobback en Robrecht Bothuyne)*

Het capaciteitstarief werd tijdens de vorige legislatuur in het leven geroepen door de VREG zelf en belandde vervolgens twee jaar geleden op mijn bureau. Ik heb daar een onderzoek naar laten doen door de Universiteit Gent. We zagen heel duidelijk dat er anomalieën zijn. Ik ben daar altijd heel transparant over geweest in de commissie en heb daar aangegeven dat het niet goed in elkaar steekt en vele onrechtvaardigheden bevat. Ik heb dat ook meegegeven aan de nieuwe voorzitter van de VREG die ik vorige week heb gezien. Ik zal ook het gesprek aangaan met de leden van de raad van bestuur van de VREG, om dat nogmaals mee te geven. Ze hebben gezegd dat ze het zullen uitstellen tot volgend jaar.

Ik zit wel op de lijn van collega Tobback, omdat ik vind dat er eerst een oefening moet worden gemaakt. Die oefening is door ons aan Fluvius gevraagd. Hoe zit het nu met die netinvesteringen? Hoeveel zal dat kosten? Hoeveel netten zullen er extra worden verstevigd? Fluvius heeft ons laten weten dat ze normaal gezien tegen begin juni klaar zijn met die oefening.

Ik vind dat we die oefening eerst moeten afwachten. We moeten ook de toekomstige investeringen goed bekijken en hoe we dat gaan betalen. Dat is een koppijn waar we met zijn allen aandacht aan moeten geven. De energietransitie is allemaal goed en wel maar ik stel vast dat ze heel weinig is voorbereid.

Van zodra we van Fluvius weten wat de netinvesteringen zullen zijn, dan zullen we opnieuw aan de tekentafel moeten gaan in verband met het capaciteitstarief. Er zitten inderdaad anomalieën en onrechtvaardigheden in. Het is geen tarief waarvan ik zou zeggen dat het een goede hervorming van de distributienettarieven is. Dat is iets van de VREG. Ik leg de druk op VREG. U weet dat dat een onafhankelijke regulator is maar dat zal mij niet beletten om mijn verantwoordelijkheid daarin te nemen. Ik zal het gesprek verder voeren. Het is wel belangrijk dat ik begin juni 2022 weet wat de netinvesteringen zijn die we nodig hebben om die energietransitie te doen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, u en uw Vlaamse Regering en al die traditionele beleidspartijen zijn natuurlijk zelf de oorzaak van de invoering van dit onrechtvaardige capaciteitstarief. Mocht u die elektrificatie, die energietransitie geleidelijk laten gebeuren en mensen dus niet verplichten om vanaf 2029 elektrisch te rijden en een elektrische wagen te kopen, dan was dit capaciteitstarief helemaal niet nodig om pieken in het deels verouderde elektriciteitsnet te voorkomen. Bovendien, als vrijheidspartij, vinden wij het ook principieel degoutant omdat dit tarief de Vlamingen berooft van hun vrije keuze om elektriciteit te verbruiken op het moment dat zij dat willen. Wie straks immers te veel toestellen tegelijk inschakelt, zal financieel worden gepakt met dit capaciteitstarief. Vlamingen die hun verbruik niet kunnen of niet willen spreiden zullen door dit capaciteitstarief worden beboet.

Minister Demir, ik verwacht stevigere taal van u. Stop deze onrechtvaardigheid, stop deze regelnevel met uw energietransitie en stop dit capaciteitstarief. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Collega Van Rooy, het verschil tussen traditionele bestuurspartijen en traditionele oppositiepartijen is dat de laatste nooit iets hebben om zich voor te excuseren, maar ook niets gerealiseerd hebben. De verantwoordelijkheid om oplossingen te zoeken voor reële problemen die goedkoop zijn voor mensen en duurzaam voor de toekomst en niet de shit doorschuiven naar volgende generaties, is er een die ik – in tegenstelling tot u – met veel genoeg wil dragen. Maar dan moeten we, minister, wel een aantal dingen durven te herbekijken.

We weten allemaal dat er moet worden geherinvesteerd in het energie- en het stroomnet als we willen dat mensen die elektrificatie kunnen doen zonder op dwaze kosten gejaagd te worden. Daarvoor zou het echt nuttig zijn om een aantal kosten uit die stroomfactuur te halen en om bijvoorbeeld investeringen in het net ook uit die stroomfactuur te halen – misschien niet de nieuwe, maar in ieder geval wel de historische investeringen. Er worden al inspanningen gedaan, maar het kan volgens Vooruit veel verder gaan. Als u naar die tekentafel gaat en met de VREG gaat onderhandelen over de investeringsprogramma's, leg daar dan alstublieft bij dat de kosten niet in de elektriciteitsfactuur van de mensen mogen terechtkomen. Die is vandaag al meer dan hoog genoeg. Als u nog een beetje draagvlak wilt overhouden, dan mag u echt met geen halve eurocent meer stijgen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Collega Tobback, u weet dat wij samen strijden tegen dit capaciteitstarief. Wij pleiten al heel lang via hoorzittingen dat dit systeem niet goed in elkaar zit. U weet evengoed als wij dat het niet de regering of het Vlaams Parlement, maar de regulator is die als enige daarover zal

beslissen. Ik vind het vanzelfsprekend dat er in de huidige consultatieronde gesproken wordt over het onderzoek naar boetes als ze te laat zijn, met een kleine bonus, maar ik begrijp niet dat men daar tegelijkertijd geen gebruik van maakt om te kijken of het systeem niet kan worden verbeterd. Ik noem dat een gemiste kans. Inderdaad.

Collega Van Rooy, mijn excuses maar uw partij was de laatste die een vertegenwoordiging had in de raad van bestuur van de regulator. U hebt vaandervlucht gepleegd op het moment dat het warm werd en u hebt die bestuurder ontslag laten indienen waardoor u niet meer aan de knoppen zit. Het is immers de regulator die beslist. U zat aan de knoppen om het inderdaad uit te zetten maar u hebt dat geweigerd en u hebt vaandervlucht gepleegd. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Collega's, tijdens de hoorzitting over het capaciteitstarief waren er twee standpunten van de onderzoekers zelf. Ten eerste stond het buiten kijf dat dat capaciteitstarief wel een instrument is dat ze nodig hebben bij de energietransitie. Ten tweede gaat twee derde van de Vlamingen er financieel op vooruit. Het is belangrijk daar rekening mee te houden in dit debat. Maar wanneer vandaag de VREG op vraag van Fluvius en de energieleveranciers beslist om dit uit te stellen naar 1 januari, dan denk ik dat we die periode moeten gebruiken. In de studie viel immers ook heel erg op dat tienduizend gezinnen, kleine verbruikers die niet beschermd zijn door het sociaal tarief of door zonnepanelen, de dupe dreigen te worden. Dat moeten we te allen prijze vermijden. Minister, welke mogelijkheden ziet u om deze groep nog bijkomend te beschermen?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, voor alle duidelijkheid, de energietransitie is erop gericht om ervoor te zorgen dat onze kinderen betaalbare en schone energie hebben en dat de facturen in de toekomst onder controle zijn. En ja, energie is duur vandaag, absoluut. De bedoeling van de transitie, mits die slim wordt uitgerold, is ervoor te zorgen dat iedereen goedkope en propere energie kan hebben. Minister, dit is niet het eerste dossier en niet het laatste maar rechtszekerheid en investeringszekerheid zijn van kapitaal belang. Met dit tarief zou er een ander landschap komen en moeten mensen toestellen kunnen kopen die aangestuurd kunnen worden, moeten ze andere contracten kunnen sluiten. Niet iedereen kan dat, en daar gaat het natuurlijk om. Wie wint, wie verliest en hoe kunnen we de mensen die zouden verliezen, helpen om dat te vermijden zodat iedereen wint? Ik denk dat we ons daarover moeten buigen en dat die mensen die dreigen te verliezen, zekerheid en gerustheid moeten krijgen.

Mijnheer Van Rooy, wanneer we u volgen, gebeurt er helemaal niets. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

Dan zal niemand zijn energie nog kunnen betalen. Dan stikt de wereld in de vervuiling. Dan gaat de welvaart achteruit en niet vooruit. Ja, de apocalyps, mijnheer van Rooy. Dan is er geen welvaart meer. Mijn partij is de echte partij van de vrijheid en van de vooruitgang die ook bereid is om verantwoordelijkheid te nemen en niemand achter te laten. En dat moet de inzet zijn, minister. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik zal niet zo ver gaan om te zeggen dat zonder het capaciteitstarief geen vrijheid meer mogelijk is. *(Opmerkingen van Willem-Frederic Schiltz)*

Het is duidelijk dat u dat wilt zeggen, mijnheer Schiltz.

Minister, we zijn natuurlijk ook blij dat het capaciteitstarief niet in voege treedt binnen twee weken. We zijn echter minder blij dat het later alsnog in voege zou treden, want het is gewoon een slecht idee dat probeert om de problemen op de energiemarkt op te lossen door er nog meer markt aan toe te voegen, terwijl we weten dat dit in het verleden de problemen mee heeft gecreëerd.

Het is pijnlijk om te moeten vaststellen dat het hier keer op keer gaat over het eventjes niet verhogen van de facturen in plaats van over het verlagen ervan. En daarover gaat mijn vraag.

Minister, u hebt een tijdje geleden aangekondigd dat er zou worden geknipt in groenestroomcertificaten om de facturen te verlagen. Ik heb daar sindsdien niets meer over gehoord. Ik ben heel benieuwd hoe het daarmee zit maar ik ben vooral heel benieuwd wat u zult doen op het moment dat de energiefacturen zo hoog zijn, om die facturen van de mensen te verlagen die onder andere worden opgedreven door de peperdure stroom van de kerncentrales.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Collega Van Rooy, ik voel altijd een beetje plaatsvervangende schaamte als ik u bezig hoor over de torenhoge energiefacturen. De belangrijkste reden waarom de energiefacturen op dit moment inderdaad torenhoog zijn, is de aanval van een dictator uit Rusland op een land, hier verderop in Europa. Een dictator waar uw fractie tot voor kort nog bij op de schoot ging zitten. U zou beschaamd moeten zijn. *(Applaus bij cd&v en bij Open Vld)*

Ten gronde, collega's, het capaciteitstarief is inderdaad een slechte soap aan het worden hoewel de bedoelingen wel goed waren. De bedoeling van de VREG was om 1000 euro per gezin uit te sparen aan netkosten. Twee derde van de Vlaamse gezinnen zou winnen bij wat vandaag op tafel ligt maar een derde aan verliezers lijkt ons ook bijzonder veel, en dat moeten we proberen te vermijden.

We moeten dus terug naar de tekentafel, minister, maar we vragen aan u en de VREG: kom tot een conclusie, kom tot een consensus, kom tot duidelijkheid, creëer zekerheid voor wie op onze energiemarkt actief wil zijn. Graag hebben we tegen september een heel duidelijk plan om het tarifair systeem te hervormen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Bedankt, collega's. Ik denk dat mijn conclusie en mijn standpunt hieromtrent heel duidelijk zijn. Het capaciteitstarief dat tijdens de vorige legislatuur in het leven is geroepen en waar door de VREG aan is gewerkt, daar sta ik niet achter. Dat heb ik ook al keer op keer aan de VREG gezegd, hoewel ik over de VREG niets te zeggen heb. Jullie, het parlement, hebben er meer over te zeggen. Ik vind dus ook dat we die strijd samen moeten voeren, dat we samen die druk zullen moeten opleggen aan de VREG. Uit de studie die ik door de Universiteit Gent heb laten doen, bleek inderdaad – en dat is de anomalie, vind ik – dat kleine gebruikers meer moeten betalen. Ik vind het niet normaal dat een gepensioneerde die in een klein appartementje woont, meer zou moeten betalen dan iemand die twee Tesla's zit op te laden. Ik vind dat niet correct. Dat krijg je niet uitgelegd. Dat is dan ook de reden waarom ik de VREG telkenmale zeg dat het capaciteitstarief niet goed is en dat ze het moeten aanpassen, want zoals het nu is, komt het er niet.

Dit geeft mij echter wel tijd, collega's, en ik denk dat we daar heel slim mee moeten omgaan. Tegen 3 juni zal Fluvijs ook een grote studie afgerond hebben over waar we de netten moeten versterken. Dat is een heel belangrijk element,

voor mij, maar ook voor de Vlaamse Regering. Daarnaast moeten we bekijken hoeveel de netinvesteringen gaan kosten. We moeten er eens goed over nadenken, collega's, of het nog verstandig is om het leggen van elektriciteitskabels bijvoorbeeld gewoon in de energiefactuur te steken. Ik vind dat niet normaal. Ik vind dat de overheid eens goed moet bekijken hoe we die energietransitie gaan financieren. Dat is ook een punt dat we de komende zes maanden zullen bespreken, samen met de studie van Fluvius, om te bekijken hoe we verder omgaan met het capaciteitstarief. Maar ik zal jullie één ding zeggen: de VREG, de onafhankelijke regulator, heeft mij duidelijk gemaakt dat het tarief er zal komen. Dat hebben ze me vorige vrijdag nog gezegd. 'Wij gaan dit doen, ongeacht wat u doet. Wij zijn ervan overtuigd dat we die weg moeten bewandelen.' Het is nu mijn opgave en die van het parlement om de druk te verhogen – ondanks het feit dat de VREG een onafhankelijke regulator is – en met het onderzoek dat Fluvius doet en dat we binnenkort zullen hebben, aan de slag te gaan.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Het is Poetin. Het is de VREG. Het is zelfs de schuld van het Vlaams Belang omdat wij niet mee regeren. De argumenten zijn duidelijk op. Jarenlang al – lang voor de oorlog in Oekraïne begon – zijn de energiefacturen in dit land de allerhoogste in Europa. Dat is het gevolg van het beleid van cd&v, Vooruit, Open Vld, Groen en de N-VA. Zal ik u zeggen wat het Vlaams Belang zou doen? 190 euro kan uit het Vlaamse deel van de energiefactuur worden gehaald. Dat zegt uw kabinet, mevrouw Demir. Wij zouden dat doen, u doet dit niet. Waar zouden wij het geld halen? Deze Vlaamse Regering deelt jaarlijks honderden miljoen euro's uit aan de integratie- en de diversiteitsindustrie. Dat geld zou het Vlaams Belang afpakken en in de verlaging van de energiefactuur van alle Vlamingen steken. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik denk, collega Van Rooy, dat als we door al uw tussenkomsten gaan, u dat geld al aan vijf verschillende dingen hebt uitgegeven. *(Opmerkingen van Sam Van Rooy)*

De voorzitter: Collega's, de heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Op zeker moment is er ook een grens aan wat u mensen kunt wijsmaken en u bent daar al lang over. *(Applaus bij Vooruit en Open Vld)*

Minister, elektrificatie is op zich een goede zaak. Het gaat ons energieonafhankelijker maken van de vrienden van de heer Van Rooy. Het gaat comfortabeler leven mogelijk maken. Het gaat gezonder leven mogelijk maken. Het gaat duurzamer leven mogelijk maken. En het zal ook gebeuren, want hoe dan ook gaan we daar technologisch naartoe.

Maar als deze Vlaamse Regering niet nog eens het draagvlak wil ondergraven voor al die investeringen die moeten gebeuren – en ze heeft dat al een paar keer gedaan – dan moet er nu wel een helder antwoord komen over de financiering daarvan en moet het klaar en duidelijk zijn dat die financiering niet opnieuw gaat worden doorgerekend in de energiefactuur. Want hoe je het ook draait of keert, op een moment dat alle gezinnen in Vlaanderen met het mes op de keel staan, is het echt niet het ogenblik om bijkomende lasten in hun maandelijkse facturen te steken. Vind dus een andere oplossing. Als u steun wilt, kunt u die van ons krijgen. Maar vind een andere oplossing, want dit is gewoon niet fair. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het nieuwe Vlaamse klimaatadaptatieplan, naar aanleiding van de uitzonderlijke droogte

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, collega's, onze waterputten zijn opnieuw leeg. Het is vier jaar lang droog geweest. Vorig jaar was er de waterbom. Vandaag kondigt zich opnieuw een extreem droog jaar aan. En dat is het gevolg van de klimaatverandering. Een paar maanden geleden heeft het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) een nieuw rapport gepubliceerd, dat aankondigt dat het alleen maar erger zal worden, dat het aantal klimaatslachtoffers, nu al duizenden per jaar in Europa, tegen het einde van deze eeuw 150.000 mensen zullen zijn.

Minister, om ons daartegen te beschermen, hebben we echt een klimaatadaptatiestrategie nodig. Vlaanderen heeft die, of had die. Er is een klimaatadaptatieplan opgemaakt in 2013 en dat is afgelopen in 2020, net het jaar dat het zo extreem droog was. Minister, ik denk dat het heel belangrijk is dat wij Vlaanderen beschermen tegen de klimaatverandering, dat we echt adaptieve maatregelen nemen. Wanneer zult u met een nieuw stevig klimaatadaptatieplan komen om ons te beschermen tegen de klimaatverandering?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, het klopt inderdaad dat het eerste Vlaamse klimaatadaptatieplan goedgekeurd werd in 2012. Dat ging over de periode 2013-2020. Ik stel voor dat iedereen dat plan eens goed bekijkt. Daar zaten niet de maatregelen in die we nodig hebben om ons te bewapenen tegen droogte. Er zat ook niets in over het realiseren van CO₂-captatie in broekbossen, natte natuur enzovoort. En dat zijn net de dingen die we nodig hebben om van Vlaanderen weer een spons te maken. Ik denk dat dat het uitgangspunt is dat we moeten hanteren.

Enkele maanden geleden heb ik van mijn verschillende administraties een ontwerp van klimaatadaptatieplan ontvangen, maar ik vond het niet stevig genoeg. Ik vond dat de lat daarin niet hoog genoeg lag. Dat was ook de reden waarom we dat weer naar de tekentafel hebben geduwd. Samen met collega Lydia Peeters heb ik ook een studie besteld rond hoogwaterbeveiliging, onder leiding van Henk Ovink. Die wil ik dus nog even afwachten.

Ten tweede willen we voortdoen met de Blue Deal. Toen ik aangesteld ben, hebben we duidelijk de prioriteiten gezet. De Blue Deal was een van de eerste dingen die we onmiddellijk hebben gedaan, omdat daarin hetgeen zat rond natte natuur en het hermeanderen van rivieren, maar ook het regelgevende. Ik verwijs naar de bronbemaling, maar ook nog andere zaken, die nu bij de Raad van State zitten en waarvan ik hoop dat we daar binnenkort mee naar het parlement kunnen gaan. En er is ook ons bosuitbreidingsplan. Dat waren de zaken die ik qua timing naar voren heb geduwd. Maar dat zal natuurlijk ook een onderdeel zijn van het klimaatadaptatieplan, waarvan ik hoop dat we het binnenkort, als de studie van Henk Ovink is afgerond, kunnen meenemen. En dan zal het een kwestie zijn om dat ook minutieus uit te voeren.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dank u wel, minister. Dat is natuurlijk exact hetzelfde antwoord dat ik enkele maanden geleden van u hoorde: het plan is op

komst. Maar we zijn 2022, minister. Er is opnieuw een extreem droge zomer op komst. De landbouwers, iedereen kreunt onder de droogte.

U hebt een Blue Deal aangekondigd met een aantal goede maatregelen, maar dat is slechts een eerste stap. We hebben echt structurele maatregelen nodig. We zijn 2022. Het plan is afgerond in 2020. Het is toch dringend tijd dat u daarmee komt. Ik wil nogmaals oproepen om te gaan voor die structurele maatregelen die echt zorgen dat we ons voorbereiden op de klimaatverandering. Want aankondigen is één ding, maar uitvoeren is nog iets anders. Ik verwijs daarmee ook naar de watergevoelige openruimtegebieden (WORG's) die afgebakend zouden worden of de stroomgebiedsbeheersplannen die aangekondigd zijn. Dat zijn allemaal aankondigingen waarvan ik nog altijd het resultaat niet gezien heb. Dit weer en dit klimaat toont ons dat we dat dringend nodig hebben.

Minister, wanneer komt u met die stroomgebiedbeheerplannen? Wanneer zult u die WORG's beginnen af te bakenen?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, het is goed dat de Vlaamse Regering na jarenlang met de duimen te draaien eindelijk in gang schiet rond dit thema. Vlaanderen heeft onwaarschijnlijk veel achterstand in te halen. Het is inderdaad ook uitkijken naar resultaten daarvan in de praktijk. Op korte termijn is er nood om ervoor te zorgen dat we geen drinkwatertekorten hebben, dat de landbouw verder kan en dat onze rivieren niet droog vallen. Er is nood aan maatregelen op de lange termijn om insijpelingen, 'versponsingen', enzovoort te realiseren.

Natuurlijk moeten we ook iets doen aan de oorzaken. Daar schiet uw beleid helemaal tekort: het klimaatbeleid van deze regering. Vlaanderen heeft zijn vorige doelstelling niet gehaald. Vlaanderen zal zijn volgende doelstelling niet halen en weigert ook om de nodige ambitie aan de dag te leggen.

Minister, sporen deze toestanden, die we ieder jaar opnieuw zien, u niet aan om uw klimaatbeleid aan te scherpen en ervoor te zorgen dat we daar een serieuze stap vooruitzetten?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, in het begin van deze legislatuur bij uw aantreden hebt u in uw beleidsnota beloofd dat er een robuuster adaptatieplan voor Vlaanderen zou komen en ook een robuuster land- en bodemgebruik. Maar ook het Vlaams watersysteem moest voor de droogte robuuster worden. Maar u bent nog steeds enkel minister van beloftes en plannen. We zien het niet gebeuren. De laatste tweeënhalve jaar hebt u met de realisatie van de Blue Deal wel kwistig rondgestrooid met miljoenen euro's. In berichten en in recente studies lezen we dat er nog altijd droogte- en waterschaarsteproblemen zijn voor Vlaanderen, maar dat er nog niks te zien is van al uw plannen.

Collega Brouns heeft in de voorbereiding van zijn ministerschap aangegeven dat de helft van de wedstrijd al gespeeld is. U hebt daar nog niet gescoord. Het wordt dus hoog tijd dat u ook in de tweede helft van de wedstrijd scoort in de klimaat- en de wateradaptatie.

Minister, welke controles zult u bij uw verdere wateradaptatieplannen inlassen om absolute zekerheid te hebben dat u al uw verdere investeringen snel, concreet en effectief resultaat laat opleveren?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, we moeten er inderdaad op korte termijn voor zorgen dat er water blijft lopen uit de kranen, dat mensen niet zonder water vallen. Dat is de evidentie zelf. We hebben de Blue Deal. Die is goed en die moet goed, correct, snel en versneld, eventueel met extra incentives uitgevoerd worden, inderdaad in combinatie met een goed en ambitieus – en daar hebt u honderd procent gelijk – klimaatadaptatieplan. Dat staat ook in het regeerakkoord. Dat moet zo snel als mogelijk uitgerold worden. Momenteel ontbreekt er in Vlaanderen inderdaad een langetermijnvisie.

Minister, wanneer zal die langetermijnvisie er komen? Want daar is hoge nood aan. Iedereen die vandaag nog ontkent dat er met de klimaat- en droogteproblematiek een groot probleem is dat alleen maar groter zal worden, zal anders gezien zijn.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, er zitten inderdaad een aantal goede aanzetten in de Blue Deal, maar het gaat inderdaad wel bijzonder traag. In een paar vorige tussenkomsten over dezelfde discussie heb ik opgemerkt dat we ons eigenlijk moeten beginnen te gedragen als een land waar systematisch altijd waterschaarste is, terwijl we in veel gevallen nog altijd het omgekeerde doen. We zien dat er gevochten wordt om wat men kan krijgen om dan drie maanden later vast te stellen dat er tekorten zijn voor iedereen en dat men drastischere maatregelen moet nemen.

Ik wil als bijkomende vraag maar één specifiek punt aanraken: hoe staat het ondertussen met het in kaart brengen van alle grondwaterputten, -winningen en -boringen? Een jaar geleden waren we aan het discussiëren, en we stelden vast dat de Vlaamse overheid waarschijnlijk van niet eens de helft van de grondwaterputten die in gebruik zijn weet dat ze bestaan, laat staan hoeveel water er uit geput wordt? Dat staat eigenlijk totaal haaks op het idee dat we verstandig, rationeel en eerlijk voor iedereen omgaan met water. Hoe staat het nu ondertussen?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Collega's, de Blue Deal is een zaak, het klimaatadaptatieplan is een andere. We hadden een klimaatadaptatieplan voor de periode 2013-2020, en ik denk dat het ook duidelijk is dat droogte meer en meer een belangrijke uitdaging voor de toekomst wordt.

Collega Bothuyne heeft op 12 mei 2021 reeds gevraagd naar een stand van zaken van het klimaatadaptatieplan. U stelde toen – ik citeer –: "Ik heb van de administratie een ontwerp van adaptieplan ontvangen, maar helaas bevat het volgens mij niet de juiste prioriteiten en ook te weinig effectieve maatregelen. Zo is er maar één zin over droogte en alles wat met waterschaarste te maken heeft. Ik heb de administratie dan ook gevraagd het plan te herwerken."

Minister, u had het daarnet over een plan. Gaat het dan over een nieuw, aangepast plan dat u hebt beoordeeld, een jaar later? Was dat dan opnieuw niet goed, en hebt u dat opnieuw teruggestuurd? Wat is er intussen gebeurd, wat is het knelpunt? We zijn ondertussen een jaar later, maar ik heb geen duidelijk zicht op de timing. Wanneer zouden we effectief kunnen landen met dat klimaatadaptatieplan?

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, de collega heeft natuurlijk een terechte vaststelling gedaan: het is ongelooflijk droog. De plantjes hebben dorst en de dieren hebben dorst. Wij vragen nu, bij code geel, aan de mensen om extra spaarzaam te zijn met hun drinkwater, en om zoveel als mogelijk in te zetten op

hun regenwaterput, voor de planten en voor het spelplezier van de kinderen in het komende weekend. We moeten extra spaarzaam zijn. Maar als we aan elke Vlaming vragen om thuis spaarzaam te zijn, dan moeten we dat natuurlijk ook vragen aan de drinkwatermaatschappijen.

Minister, ik weet dat u al een tijdje strijd voert tegen de lekverliezen. Ik vroeg me af hoe het daarmee zit?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u wel, collega's. Ik moet u natuurlijk niet vertellen dat Vlaanderen veel te laat op de trein is gesprongen om effectief iets te doen aan de droogte. Het probleem bestaat al lang. De experts hebben al tien jaar geleden gezegd: 'Vlaanderen, doe alstublieft iets aan de droogteproblematiek!' Het werd tijd dat die Blue Deal er kwam. Het werd hoog tijd!

In 2020 hebben we met de Vlaamse Regering beslist om een half miljard vrij te maken. En dat is voor deze legislatuur, collega's, ook van cd&v. De volgende legislaturen zal er ook nog geld moeten worden vrijgemaakt om het probleem op te lossen. Ik wil daar duidelijk over zijn, collega's, we weten dat Vlaanderen de laagste waterbeschikbaarheid heeft. U hoeft maar naar het OESO-rapport te kijken. We weten dat in de laatste vijftig jaar 75 procent van de natte natuur vernietigd werd. Je moet dan ook niet versteld staan van de problemen waar we vandaag voorstaan. Ik vind het dus heel fijn dat sommige collega's me daaraan herinneren, maar ik kan helaas niet toveren. Dat is ook de reden geweest waarom we de Blue Deal en de bosuitbreiding naar voren hebben geschoven.

Collega Pieters, het is geen kwestie van geld uitdelen. Het gaat over heel concrete projecten.

Dat is ook structureel, collega Schauvliege. Als je eenmaal natte natuur aanmaakt, dan is het niet de bedoeling dat je die de dag nadien er weer gaat uithalen. Het is de bedoeling dat die daar blijft. Als we een rivier hermeanderen, dan is het de bedoeling dat we dat zo gaan houden. Dat hoop ik toch. En wat de regelgeving betreft: daar ben ik zo snel mogelijk mee begonnen, nadat de Blue Deal was goedgekeurd. Daar zaten zaken in zoals bijvoorbeeld werfwater uit bouwputten. Maar dat heeft wat tijd nodig om dat allemaal rond te krijgen, er zijn verschillende adviezen nodig en Jan en alleman moet daarover zijn mening geven. U weet hoe dat in Vlaanderen gaat.

Collega Tobback: die grondwaterboringen zijn eigenlijk misdadig, tenminste als ze op een illegale manier gebeuren. Dat is ook de reden waarom ik die strijd heb opgedreven. Er is nu een meldpunt, en ook een e-loket om dat in kaart te brengen. Ik kan alleen zeggen dat onze handhavers hun handen vol hebben om te gaan kijken zodra er een klacht komt. Die klachten komen en de handhavers gaan op het terrein. In een derde van de gevallen wordt er effectief een proces-verbaal gemaakt, en gaat dat verder naar het parket.

Wat het drinkwater betreft: de drinkwaterbedrijven hebben geïnvesteerd in een strategische drinkwaterbevoorrading. Dit kwam er ook op vraag van mezelf. Er is nu ook voor de eerste keer duidelijkheid over de vraag: wat als er in een bepaald gebied te weinig is? Van waar moet dat dan komen? Dat zit dus goed.

We hebben ook de strijd tegen lekverliezen opgevoerd, collega's. Vorig jaar hebben we zo een verlies van ongeveer 7 miljard liter water kunnen vermijden.

Voor het overige is het zo dat het decreet Woonreservegebieden voorligt in het parlement ter bescherming van 12.000 hectare open ruimte van verharding zodat we water kunnen laten infiltreren.

Ik hoop dat dit alles hier zo snel mogelijk kan worden goedgekeurd, collega's, want de klimaatverandering wacht niet. Ik denk dat we daar zo snel mogelijk aan moeten beginnen. Wat het klimaatadaptatieplan betreft: zoals ik heb gezegd, vond ik inderdaad dat de lat niet hoog genoeg lag. Ik vond het niet voldoende. Dat was ook de reden waarom we nu logischerwijze, als er gevraagd wordt naar de timing, het verslag meenemen van de studie rond die waterbom, zodat we achteraf niet nog eens moeten puzzelen.

Dat zijn dus de zaken die we aan het uitvoeren zijn. Maar ik heb het al gezegd: ik zou wel willen, maar ik kan helaas niet toveren. Ik kan er wel voor zorgen dat de drinkwatermaatschappijen hun werk doen. We hebben het hier over plannen, collega's, maar Vlaanderen is ziek van plannen. Voor mij was het essentieel om in 2020 honderden projecten te hebben en om die gewoon uit te voeren. Dat is wat we vandaag de dag doen. Er zijn op heel veel plaatsen enorm veel werken. Ik hoop alleen maar dat eenieder die bekommerd is om water, droogte en waterschaarste, zijn schouders onder al die projecten zet.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, u kunt niet toveren. Ik kan dat begrijpen. Maar u kunt wel zeer goed aankondigen. Twee jaar geleden kondigde u aan dat er een klimaatadaptatieplan zou komen. We hebben dat plan, die lange-termijnvisie om ons aan te passen aan het klimaat, nodig, want anders varen we blind. Er zijn een aantal maatregelen genomen in de Blue Deal, een aantal korte-termijnacties die goed zijn. Maar dat is slechts een eerste stap. Een klimaatadaptatieplan gaat verder. Dat gaat verder dan spreken over water. Dat gaat ook over koolstofopslag in de bodem, dat gaat ook over groene lente creëren, dat gaat ook over omgaan met hitte. En daar wachten we in Vlaanderen op. Minister, ik wil u oproepen: stop met aankondigen, voer een echt stevig klimaatbeleid! *(Applaus bij Groen en van Jos D'Haese)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de betaalbaarheid van de energiefactuur bij zelfstandigen en kmo's

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Voorzitter, minister, collega's, onze gezinnen kreunen onder de hoge energiefacturen, maar dat doen ook de zelfstandige ondernemers, de kmo's van dit land. Deze week was er nog een oproep van een ondernemersorganisatie om te komen tot een speciaal tarief voor ondernemers. UNIZO klaagde onlangs ook al de hoge energiefacturen aan en had het over een factuur voor een buurtsupermarkt die per maand van 4000 euro naar 12.000 euro zou gaan. Die hoge energiefacturen maken hier het verschil tussen winst of verlies, tussen leven of overleven als zelfstandige, als ondernemer.

Onlangs waren we, samen met collega Vanryckeghem, nog op bedrijfsbezoek bij de Beauvoordse pannenkoeken, die ik u allen van harte kan aanraden. Daar is men zo ver dat men het bakken van de pannenkoeken eigenlijk als een verlieslatende activiteit moet gaan bestempelen wegens de bijzonder hoge energiekosten.

Minister, de vraag is dus heel eenvoudig. Wat kan en zal de Vlaamse Regering doen om ook ondernemers, kmo's en bedrijven in dit land, die voor tewerkstelling, voor jobs zorgen, te beschermen tegen de stijgende energiefacturen? Wat kunt u doen om ze te helpen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: De energiefactuur raakt uiteraard niet alleen de zelfstandigen, maar heel veel Vlamingen, heel veel mensen lijden daaronder. Ik wil dit qua prioriteiten ook nog wel eens duidelijk stellen. Het ziet er ook naar uit dat de prijzen de komende jaren nog zo zullen blijven. De Europese Commissie spreekt zelfs over een termijn tot 2025. Dat betekent ook wel dat we structureel moeten ingrijpen. Stel dat ik een zak geld zou krijgen van 1 miljard euro van de Vlaamse Regering, dan heeft het geen zin om die uit te delen via een cheque. Dat betekent dat we structureel zullen moeten gaan.

Het betekent dat we moeten investeren in eigen energieproductie en dat we moeten kijken naar energieverbruik en energiebesparing. Dat is voor mij ook essentieel, namelijk het energieverbruik verminderen, of dat nu gaat over residentiële woningen, kmo's of industrie. Binnen het energiebeleid in Vlaanderen is dat het belangrijkste, naast natuurlijk investeren in hernieuwbare energie. Ook ondernemers, ook die kmo's, kunnen natuurlijk investeren in hernieuwbare energie. Ze kunnen een beroep doen op de call groene stroom. Het budget zal voor dit jaar en volgend jaar verhoogd worden met 10 miljoen euro. Ook de call groene warmte en warmtenetten – ook een deel van de oplossing – komt er aan. Op dit moment zijn we de energiebeleidsovereenkomsten (EBO's) aan het afsluiten met de sectorfederaties, waarvan ik hoop dat we ook daar tot een stevige energiebesparende investering kunnen komen.

Ik kan alleen maar erkennen dat we met z'n allen in de crisis zitten, maar we moeten ook kijken waar de opportuniteiten zijn en daarop inzetten.

Mijnheer Bothuyne, ik heb van mijn collega Brouns begrepen dat hij specifiek meer aandacht wil geven aan de lokale kmo's. Ook daar zijn er tal van premies van het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO), zoals de ecologie-premie. Ik ga ervan uit dat hij mee aan de kar wil trekken.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Het is nodig, minister, dat er aan die kar wordt getrokken. U hebt gelijk: uiteraard zijn het de gezinnen die in de eerste plaats keihard lijden onder die hoge energiefacturen en daar zet deze Vlaamse Regering heel wat concrete stappen, onder andere de verhoogde steun voor energierenovatie die vanaf 1 juli van kracht wordt. Dat is een bijzonder belangrijk signaal voor onze gezinnen.

Maar ten aanzien van onze kmo's en onze ondernemers blijven we eigenlijk wat achterop. Het actieplan energie-efficiëntie bij kmo's dateert van 2016. De premies die voor niet-residentiële gebouwen en de renovatie daarvan gelden, zijn niet opgetrokken of aangepast. U verwees terecht naar de call groene stroom en ik ben blij dat u daar extra middelen voor hebt voorzien, want dat is ook nodig. De helft van de zonnepanelenprojecten die zijn aangemeld bij de vorige call voor groene stroom kregen van u geen steun. Ik denk dat dat systeem wat te rigide is, te weinig inspeelt op de noden die op het terrein aanwezig zijn, te weinig inspeelt op de noden van onze kmo's. Het is dus tijd, minister, voor een nieuw actieplan energie-efficiëntie en hernieuwbare energie op maat van onze kmo's. Ik hoop dat u daar werk van wilt maken.

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): De energiefactuur stijgt inderdaad voor iedereen, maal twee, maal drie, maal vier. We hebben het hier al zeer vaak aangehaald. Dat hakt er bij iedereen stevig op in. Maar gelukkig bleek afgelopen week toch een klein lichtpuntje aan de tunnel. Mensen worden dankzij het sociaal tarief toch

beter beschermd dan in onze buurlanden. Niettemin blijft het ook voor hen een stevige boterham, evengoed voor de zelfstandigen, de kmo's.

Ik hoor de minister zeggen dat er structureel gewerkt moet worden, maar structureel de energiefactuur verlagen voor iedereen is een maatregel die de Vlaamse overheid kan nemen. Dat hebben we ook al verschillende keren aangehaald, maar dat weigert u steeds te doen. Daar zit nog een mooi pakket om uit de energiefactuur te halen.

Mijn vraag aan u gaat over de laatste zin in het persbericht van het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ). Daarin staat dat 63 procent van de ondervraagden vraagt dat de overheid hen beter informeert over hoe ze energie kunnen besparen. 63 procent vind ik nog gigantisch veel. Wat zult u daar nog extra voor doen?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): In tijden waar de factuur zo enorm hoog is, is het superbelangrijk om in te zetten op twee parameters. De eerste parameter is minder consumeren en de tweede parameter is wat men nodig heeft op een zo duurzaam mogelijke manier produceren. In het kader van minder consumeren hebben we de energiepremie na audit, waarvan collega Bothuyne terecht zegt dat die veel te laag is om triggerend te werken voor de ondernemers. Ik ben al lang vragende partij – ik denk dat dit ook op een of andere manier in het regeerakkoord vermeld staat – om die premie na energieaudit gevoelig op te trekken, zeker voor minder rendabele investeringen, waardoor bedrijven wel worden getriggerd om die bepaalde investeringen te doen. Minister, in welke mate kunt u inzetten op de verhoogde energiepremie na audit?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, meer premies is natuurlijk altijd leuk, maar het is ook een risico. Men kan niet blijven premies uitdelen. Ik herhaal dit nog even, collega's: federaal heeft 3 miljard euro uitgegeven en Vlaanderen honderden miljoenen euro's om de schok van de energietarieven op te vangen. Als we meer willen doen dan is de mantra heel duidelijk: minder afhankelijk worden, meer zelf produceren, meer energie van eigen bodem kunnen consumeren. We zijn vanmorgen samen bij een zeer interessant project langs geweest, Green Energy Park, om energiedelen te ontgrendelen. Dat zijn structurele oplossingen, waarbij een bedrijfsleider gericht kan investeren, bij de bank een lening kan aanvragen en weet dat hij binnen vier tot vijf jaar al enorme reducties op zijn factuur kan realiseren. Minister, mijn oproep is: zorg samen met de bankensector en uiteraard met de regulator – dat zullen wij dan moeten doen zeker, dat is een beetje een vraagteken, want die tarieven hebben daar natuurlijk een impact op – voor een stabiel en rechtszeker investeringskader om meer onafhankelijk te worden van dure buitenlandse energie.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, ik wil eerst onderstrepen dat wat betreft de netwerkkosten het rapport van de regulatoren heel duidelijk was. Ik hoor niemand daarover vertellen, maar het is de eerste keer dat de Vlaamse netwerkkosten gedaald zijn met 23 procent, terwijl de federale kosten de voorbije twee jaar met 23 procent gestegen zijn. Als we het goed doen, als we dingen er kunnen uit halen of als we zaken op een juiste manier kunnen doen en we krijgen van de regulatoren een duidelijk goed rapport, dan vind ik dat dat mag worden gezegd.

Er zijn inderdaad twee dingen: energieproductie en energiebesparing. Ik wil zeker kijken of calls te rigide zijn. De middenstand heeft mij daar nog niet over

gecontacteerd. Men kan ons altijd contacteren. *(Opmerkingen van Robrecht Bothuyne)*

U bent de middenstand. Voilà, de andere zuil van de partij. Geen enkel probleem. Als dat het geval is, zullen we dat zeker bekijken. Dat is op zich oké.

De ontzorging zit ook bij de Energiehuizen. We hebben de Energiehuizen versterkt. Er is extra budget naar gegaan. Dat betekent dat zij hun rol zullen opnemen.

Wat betreft de premie na audit, waar collega Gryffroy naar heeft verwezen, om ondernemingen aan te zetten tot energiebesparende investeringen, hebben wij het steunplatform opgetrokken van 25.000 euro per investering naar een maximum cumulatief plafond van 100.000 euro over drie belastingjaren heen per onderneming. Ik denk dat dat versterkend kan werken.

Wat we destijds hebben beslist over de groenestroomcertificaten: het ontwerp van decreet is zo goed als klaar. We zullen daar binnenkort mee naar de regering en het parlement gaan en vervolgens naar de Raad van State, want het is een belangrijke hervorming op zich.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Dank u wel, minister. De energiefactuur swingt de pan uit, zowel voor onze gezinnen als voor onze kmo's en ondernemers. Bij die laatste heeft dat een dubbel effect: als daar de energiefactuur van dien aard is dat de activiteiten moeten worden afgebouwd of gestopt, kost dat jobs en welvaart en zijn ook andere gezinnen daar opnieuw het slachtoffer van. Het actieplan rond kmo-energie-efficiëntie is ondertussen zeven jaar oud. De call moet worden bijgestuurd. Ik denk dat het tijd is voor een nieuw actieplan rond hernieuwbare energie en energie-efficiëntie op maat van onze ondernemers en kmo's.

Minister, we hopen, we rekenen erop dat u daar werk van maakt, want ook onze ondernemers en onze middenstand verdienen uw steun om in deze energiecrisis te overleven. *(Applaus van Tinne Rombouts)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Wim Verheyden aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het toenemend aantal conflicten ingevolge de gestegen 'diversiteit' van gebruikers van fietspaden

ACTUELE VRAAG van Marius Meremans aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de groeiende diversiteit van het fietslandschap

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, collega's, we hebben de afgelopen weken allemaal ruimschoots kunnen genieten, denk ik, van het mooie lenteweer. Ook vandaag is weer een schitterende dag. Ik kan me dus echt niet van de indruk ontdoen dat heel veel mensen vandaag de fiets uit de garage zullen nemen om een ritje te gaan maken. Minister, misschien hebt ook u dat de afgelopen dagen wel gedaan.

Nu, dat is allemaal leuk en fijn, maar er is ook een keerzijde aan de medaille, want de Fietzersbond en Vias stellen vast dat er een toenemende agressiviteit is, niet alleen tussen automobilisten en fietsers, maar ook, en dat is toch wel

opvallend, tussen fietsers onderling. De reden moet volgens Vias en de Fietzersbond worden gezocht in het feit dat er veel diversiteit is qua fietsen op onze fietspaden, wat leidt tot steeds meer frustraties bij snelle en tragere gebruikers. De Fietzersbond en Vias wijzen op het feit dat er steeds meer conflicten ontstaan, want terwijl de gewone fiets vroeger de exclusiviteit had op die fietspaden, moet ze die nu delen met bakfietsen, e-bikes, speedpedelecs en dergelijke meer. Dat leidt dus inderdaad tot frustraties rond onaangepaste snelheid of het feit dat men niet kan inhalen. Het logische gevolg is dat er ook meer ongevallen ontstaan, want het aantal fietsslachtoffers zit dus duidelijk in de lift.

Minister, zijn er oplossingen? Ja. Meer hoffelijkheid, bijvoorbeeld. Dat zou een oplossing kunnen zijn, maar u weet evengoed dat we dat niet zomaar kunnen afdwingen. Een andere oplossing is volgens Vias inzetten op bredere fietspaden. Daar wordt al aan gewerkt, maar natuurlijk is er nog ruimte voor verbetering. Ten slotte stelt Vias ook de vraag of men de rol van de speedpedelec niet moet bekijken: hoort die wel thuis op fietspaden, en niet op de rijbaan, bij de andere snellere voertuigen? Zij vinden dat het fietspad voorbehouden zou moeten zijn voor de gewone fiets, de tragere elektrische fiets of de bakfiets.

Minister, welke initiatieven wilt u beleidsmatig nemen om conflicten op fietspaden maximaal te vermijden en tegelijkertijd de fietssituatie, de fietsveiligheid te verbeteren? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Een collega van het Vlaams Belang over de groeiende diversiteit: je ziet dus dat er gewoonweg geen zekerheden meer zijn. (*Opmerkingen van Chris Janssens. Gelach*)

Ik geef een voorbeeldje. Jan en Martine zijn gepensioneerd en hebben een elektrische fiets. Ze gaan een leuke tocht maken langs de prachtige dijken in Dendermonde. Ze komen met hun elektrische fiets op een fietspad, in een gezapig tempo. Michiel heeft een speedpedelec van zijn werk. Hij wil snel naar zijn werk. Hij is al een beetje te laat en zal dus met een aanzienlijk tempo willen doorrijden op dat fietspad. Dan heb je Lucas en Margot. Zij rijden naar school. Lucas heeft een nieuw lief en is in geuren en kleuren aan het vertellen aan Margot wat er afgelopen weekend is gebeurd. Ze rijden uiteraard samen op het fietspad. Dan heb je ook nog Roger. Roger is gepensioneerd, is wielertoerist en probeert wat bij te trainen. Anders kan hij zijn clubgenoten van Het Slegend Wiel niet meer volgen.

Collega's, die komen allemaal samen op hetzelfde fietspad. Dat is geen enkel probleem. Het feit dat we deze vraag stellen, is positief. Dat betekent dat er ook meer wordt gefietst, en laten we dat alstublieft ook blijven aanmoedigen. Ook ondanks de problemen is fietsen heus niet onveilig. We moeten echter wel goed ordenen. De collega zegt dat de fietspaden vaak te smal zijn, dat men kan gaan naar bredere fietspaden. Dat is niet evident. Dan moet je weer onteigenen en dergelijke. Men kan echter ook goed ordenen en kijken naar de snelheid. Dan komt natuurlijk de vraag of speedpedelecs eventueel op de rijweg zouden kunnen, ook al is het in die zone maar beperkt tot 50 kilometer per uur, zodat ze wegblijven van het fietspad. Het zijn allemaal opties. Minister, welke maatregelen gaat u nemen om dat allemaal te ordenen, zeker in de piekmomenten 's morgens en 's avonds?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Het verheugt me natuurlijk dat er overal veel meer fietsers te detecteren zijn. Mijnheer Meremans, ik heb niet alle namen opgeschreven van de mensen die u tegenkomt op de fietspaden, maar ik denk het een

goede zaak is dat er meer fietsers zijn, zeker in het kader van de functionele verplaatsingen. Dat stemt ons dus blij.

Wat ons echter verontrust is dat er steeds meer verkeersongevallen gebeuren waar fietsers bij betrokken zijn, vanmorgen kregen we nog de recentste cijfers uit de barometer van Vias. Dat is sowieso iets waar we allemaal ten volle op moeten inzetten.

Als we naar een veilig en slachtoffervrij vervoerssysteem willen, dan vraagt dat een engagement van alle weggebruikers, van eenieder die participeert aan de mobiliteit. Enerzijds moeten de wegbeheerders zorgen voor veilige en comfortabele infrastructuur, anderzijds moeten de weggebruikers zich hoffelijk gedragen, zich op een verantwoordelijke manier in het verkeer begeven en zeker rekening houden met de andere weggebruikers.

U vraagt mij wat we gaan doen, door het feit dat er enerzijds veel meer fietsers zijn en er anderzijds ook veel meer soorten fietsers. Zo is er de speedpedelec, de elektrische fiets, de gewone fiets en zijn er de wielrenners. Daarnaast is er sowieso ook nog het verhaal van de functionele en de recreatieve fietser. Kortom, er is veel meer diversiteit inzake fietsers en dat vraagt natuurlijk ook een gedegen aanpak. Bij de aanleg van fietsinfrastructuur leggen we de focus daarom volop op fietspaden die futureproof zijn. Dat wil zeggen dat er rekening wordt gehouden met het aantal passanten dat men op derespectievelijke fietspaden verwacht, maar ook met de groei die er nog zal zijn en met de groei in de fietsfamilie als dusdanig. Een aantal jaar geleden zagen we nauwelijks bakfietsen en dergelijke, nu zien we ze veel. We zetten dus volop in op fietsinfrastructuur die futureproof is, waarbij we sowieso rekening houden met de breedte van de fietspaden. Dat is ook allemaal opgenomen in ons nieuwe fietsvademecum, waarvan de inkt nauwelijks droog is.

Daarnaast zetten we volop in op de hoffelijkheidscampagnes, jullie hebben er ook al naar verwezen. We hebben recent nog een hoffelijkheidscampagne gedaan met niet minder dan 188 lokale besturen en met 5000 campagneborden naast onze fietspaden, met de vraag om rekening te houden met elkaar en hoffelijk te zijn ten aanzien van elkaar. Met De Vlaamse Waterweg hebben we ook het project 'Het jaagpad is er voor iedereen' opgezet, ook daar gaat het dus over hoffelijkheid. Ook met locatiespecifieke campagnes, als er bijvoorbeeld wegenwerken zijn, vragen we aan de fietsers om zeker rekening te houden met elkaar.

Uiteraard is er ook nood aan duidelijke regelgeving en educatie, ook dat is mee opgenomen in ons verkeersveiligheidsplan. Als ik zeg dat de weggebruiker zelf ook verantwoordelijkheid aan de dag moet leggen, wordt die ook geacht om de wegcode te kennen, zowel de gemotoriseerde weggebruiker als de fietser. Als het dan specifiek gaat over de speedpedelecs is de regel dat men buiten de bebouwde kom op de fietspaden moet rijden, gelet op het feit dat er daar een heel ruim gamma aan verschillende vervoersmodi is. Binnen de bebouwde kom heeft men de keuze: met een speedpedelec kan men op het fietspad rijden of kan men ervoor kiezen om op de gewone weg te rijden, als er te veel familieleden van de fietsvereniging op het fietspad rijden. Misschien is het zo dat een aantal weggebruikers dat niet weten, daar zullen we eens te meer op moeten blijven focussen, net als op educatie en sensibilisering, alsook onderlinge hoffelijkheid en een veilige fietsinfrastructuur. Daar werken we ten volle aan.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Bedankt, minister, voor uw omstandige antwoord. Toch blijf ik wat op mijn honger zitten. Fietspaden moeten inderdaad futureproof zijn, daar ben ik mee akkoord. Wat betreft de hoffelijkheidscampagne, laat ons eerlijk zijn: hoffelijkheid valt moeilijk af te dwingen.

Rond de speedpedelecs blijf ik toch wat op mijn honger zitten. Ik kan me voorstellen dat het voorstel van Vias, om de speedpedelec naar de weg te brengen, niet over één nacht ijs gebeurd is. Het zijn specialisten die daarover nadenken en u die raad geven. Ik blijf dus wat op mijn honger zitten wat betreft de speedpedelecs, daar zijn toch heel wat problemen mee. Men moet als ouder maar eens met kinderen op het fietspad rijden langs de dijken van Bornem, men wordt er bijna van de weg gereden door speedpedelecs. Niet door iedereen, uiteraard zijn er ook daar agressoren. Minister, ik denk dus dat de voorstellen van Vias rond de speedpedelec toch wel degelijk moeten worden bekeken.

Mijn vraag is dan ook: hoe beoordeelt u het gebruik van de speedpedelec op onze fietspaden? En welke initiatieven zou u in dat verband nog willen of kunnen nemen?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Het gaat hier over problemen met speedpedelecs. Eerst en vooral ben ik blij dat de mensen een speedpedelec gebruiken, want dan gebruiken ze de wagen niet. Dat is ecologisch gezien veel beter, het vermijdt ook files enzovoort. Ik wil zeker geen enkel vervoersmiddel stigmatiseren.

Maar zoals de collega aanhaalt, moeten we toch eens bekijken of het in zones 50 niet logischer is om de speedpedelec inderdaad op de rijweg te laten rijden. Dat vergt wel wat aanpassing, ook van de automobilist. Je merkt immers heel duidelijk dat de automobilisten het dan vreemd vinden dat er een fietser voor hen rijdt, in dit geval de speedpedelec, aangezien er een gescheiden fietspad is. Ook daar ontbreekt het aan voldoende kennis van de wegcode. U hebt het wel over campagnes, maar die moeten ook worden gevoerd. Ik mis een duidelijke campagne met duidelijke slogans. Die moeten massaal worden gevoerd. Ik ken de campagne die in gemeentes werd gevoerd. Dat is heel duidelijk. Maar het bleef een beetje hangen bij een aantal dingen. Ik mis nog een duidelijke actie daaromtrent.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, de groeiende diversiteit tussen de fietsers op de fietspaden zorgt voor veel frustraties, vooral omdat die fietspaden te smal zijn en het moeilijk is om elkaar in te halen. We kennen allemaal voorbeelden daarvan. We moeten niet ver kijken. Het aantal doden, botsingen en ongevallen daalt maar niet. Vias vermoedt zelfs dat de cijfers nog worden onderschat. Nochtans ligt de oplossing voor de hand: bredere en veiligere fietspaden. Daar start het. Niet alleen ik, maar ook de Fietsersbond en Vias zeggen dat. Fietsberaad Vlaanderen zegt al sinds 2018 dat er veel meer bredere en veilige fietspaden moeten komen, want daar start het. En u blijft achter. Als we met z'n allen veiliger en meer op de fiets willen, dan moeten er brede en veilige fietspaden zijn. En die liggen er niet. Wij staan hier week na week.

Ik heb een aantal vragen voor u. Ten eerste, waarom gebeurt er te weinig op dit vlak? Ten tweede, wanneer zet u zelf toch eens de versnelling in voor een volwaardig fietsbeleid voor iedereen? (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Goede collega's, minister, de oplossing ligt deels in veel meer wegen en stroken weg voor gemengd verkeer, waar zowel gemotoriseerd als ook fietsers samen van gebruikmaken.

Minister, als u de toverstaf zou bovenhalen, moet het probleemloos lukken om overal fietspaden van minimaal 1,20 meter breed te krijgen. Maar in de praktijk zal dat

niet werken. Ik denk dat het een oplossing kan zijn om die stroken voor gemengd verkeer, gemotoriseerd en fietsers samen, te bekijken met alle wegbeheerders.

Ik maak een kleine zijbedenking. Ik zou weleens willen weten hoeveel specifieke ongevallen worden veroorzaakt door de drukte op de fietspaden. En elk ongeval is er een te veel, maar ik denk dat dat in de praktijk, in de feiten nogal meevalt, gelukkig maar.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Collega's, minister, diversiteit op het fietspad kunnen we met de groenen natuurlijk alleen maar toejuichen. Ik vind het belangrijk om hier te zeggen dat de meeste fietsers hoffelijk zijn en dat de meeste fietsers die met agressie te maken krijgen, niet fietsers onderling zijn, maar vaker fietsers in conflict met een automobilist.

Minister, het probleem zit dus niet in eerste instantie op de fietspaden, maar vooral waar er nog altijd geen fietspaden zijn. Dat moet toch wel duidelijk blijven in dit debat.

Wij zijn absoluut vragende partij voor meer plaats voor de fiets. Dat betekent natuurlijk ook dat je op sommige plaatsen ook wat minder plaats voor de auto zult moeten voorzien, collega's. En dat is de olifant in de kamer. Want als wij inderdaad nog een groei van 35 à 40 procent fietsers kennen dan zal dat op vele plaatsen betekenen dat die ook de plaats van de auto moeten innemen, zeker wanneer het bredere fietsen zijn.

Minister, op dit moment wil ik u vooral vragen of u onderzoekt en monitort waar er zich specifieke knelpunten voordoen met te druk fietsverkeer, om daar dan gericht in te grijpen in de infrastructuur. Ik denk immers niet dat het probleem zich overal even sterk stelt.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (cd&v): Minister, het Fietsvademecum werd hier nog niet vermeld, ik heb daar in de commissie van 5 mei 2022 een uitgebreide vraag over gesteld. Het fietsvademecum is zowat de bijbel van onze fietsinfrastructuur. Toch werd het de jongste vijf jaar nog altijd niet aangepast, alhoewel ons fietsbeleid zelf immense aanpassingen vertoont. Daar hebben de collega's al naar verwezen. Ik vind het schrijnend, minister, dat het nog altijd niet klaar is. Als wij als overheid niet sneller kunnen inspelen op de markt, dan laten we steken vallen.

Er is ook nog iets totaal anders. Op 29 april 2022 heeft de Vlaamse Regering een ontwerp goedgekeurd dat een kader schept voor proefprojecten goederenvervoer per fiets met fietsaanhangwagens breder dan een meter. Die goedkeuring wordt nu voor advies doorverwezen naar de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA) en naar de Raad van State. Ik vind dit een zeer goed initiatief, minister, zeker in het kader van de problematiek die we hier aankaarten. Kunt u hier meer uitleg over geven? Kunt u de diversiteit van de rijwielproblematiek die hier wordt aangekaart, hierin meenemen?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank, collega's, voor de bijkomende vragen en de suggesties. Eerst zal ik de vragen behandelen over meer duidelijkheid omtrent de regelgeving voor de speedpedelec.

We moeten naar een transparante regelgeving toewerken zoals we duidelijk hebben opgenomen in het Verkeersveiligheidsplan. Er is uiteraard een wisselwerking

met de andere Mobiliteitsministers, met wie we meermaals besprekingen voeren op de Interministeriële Conferentie. Vandaag is het zo dat men buiten de bebouwde kom het fietspad moet volgen, binnen de bebouwde kom heeft men de keuze. Binnen de bebouwde kom zijn er vaak geen fietspaden. We zien er wel fietsstraten en fietszones. Daar heeft de speedpedelecgebruiker de keuze om zich op het fietspad dan wel op de gewone rijweg te begeven. Hij moet zich natuurlijk wel houden aan de snelheidslimieten. In Zone 30 of een fietsstraat zal hij zich, ondanks dat hij 45 kilometer per uur aankan, moeten houden aan de snelheidslimiet. Deze regelgeving is, tegelijk met de verplichting tot het dragen van een fietshelm, toch wel vrij duidelijk.

VIAS vraagt naar meer en bredere futureproof fietspaden, zegt u. Ik ben het oneens met u, mevrouw Lambrecht, als u zegt dat u niets ziet gebeuren. Laat mij u even meenemen naar het begin van deze legislatuur. Toen hebben we inzake fietsinfrastructuur een steil groeipad van investeringen aangekondigd zodat we tegen 2024 tot een bedrag van 300 miljoen euro zouden komen. Wel, in 2020 hadden we een bedrag van 180 miljoen euro vastgelegd, in 2021 betrof het een bedrag van 329 miljoen euro, en dit jaar hebben we in ons investeringsplan een bedrag van 330 miljoen euro vastliggen. Ik heb ook al een engagement genomen om de twee volgende jaren opnieuw een bedrag van ruim 300 miljoen euro te voorzien. We staan dus veel verder dan onze intenties bij aanvang van deze legislatuur. We zetten enorm in op fietsinfrastructuur. Vier keer op rij meer dan 300 miljoen euro voorzien – dat is 1,2 miljard euro aan investeringen – is ongezien.

U zegt dat u dat op het terrein niet ziet. Wel, ik fiets zelf ook heel veel en er zijn veel mensen die weten dat ik met fietsinfrastructuur bezig ben. Zij komen me zeggen dat ik goed bezig ben en dat ze voortaan met de fiets naar het werk kunnen. Er is daaromtrent dus heel veel positiviteit. Misschien moet u zich wat meer onder de mensen begeven die die nieuwe fietspaden infietsen. Ik hoor alleszins positieve stemmen.

Ik blijf erop hameren dat er een versnelling moet komen in het fietsbeleid. We zetten daar echt maximaal op in. Het kan natuurlijk altijd beter. De gevaarlijke punten waarmee we worden geconfronteerd, zowel via onze eigen dynamische lijsten maar recent ook door het verhaal van VeloVeilig Vlaanderen van Het Laatste Nieuws, nemen we ter harte. We gaan voor een proactieve en verkeersveilige aanpak.

De heren Keulen en Bex verwijzen naar de drukte op de fietspaden en de plaatsen waar de meeste ongevallen gebeuren. We nemen dat zeker ter harte. We hebben nu opnieuw de verkeersbarometer van Vias voor het eerste kwartaal en we zien daar een aantal elementen die niet optimaal zijn. We zullen dan ook een grondige analyse, een diepteanalyse maken om na te gaan hoe we daarmee moeten omgaan.

We weten dat 60 procent van de fietsongevallen gebeuren op gemeentewegen, op doorgaande trajecten en op kruispunten. We nemen dat allemaal mee om daar gericht mee aan de slag te gaan en ervoor te zorgen dat we de aanpak kunnen verbeteren.

Mevrouw Fournier, momenteel leggen we de laatste hand aan het fietsvadecum. Dat is nog niet afgeklopt omdat ik de teksten die onze administraties hebben geschreven voor dat fietsvadecum wilde voorleggen aan de taskforce fietsveiligheid. Daarin zitten heel wat experts inzake mobiliteit en fietsinfrastructuur die dit nu grondig zullen analyseren. Begin juni komen we daarvoor samen en ik wil voor de zomer dat fietsvadecum afgeklopt hebben, maar dan wel als een aanbeveling voor veilige fietsinfrastructuur, niet als een instrument

om iets niet te doen. Ik hoorde afgelopen weekend nog van de schepen van Duffel dat het fietsvademedecum te vaak wordt gebruikt om iets niet te doen, om te zeggen dat het niet kan omdat het fietspad bijvoorbeeld 10 centimeter te smal is. Wel, dat mag het niet zijn. We willen meer fietsinfrastructuur en dus moeten we daar ook ten volle op inzetten.

Wat tot slot de cargofietsen betreft, willen we veel meer duurzame verplaatsingen. Vandaar dat we inderdaad starten met pilootprojecten om de beleving, zeker in stedelijke kernen, met cargofietsen of delivery-fietsen te laten gebeuren. Die zijn natuurlijk nog wat breder. We moeten daar dan ook een nieuw kader voor creëren en daar zijn we momenteel volop mee bezig.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw verdere verduidelijking. Ik denk dat Vias u vandaag een aantal werven heeft gegeven rond de fietsveiligheid en rond de aanpak van agressie waar u wel degelijk mee aan de slag kunt. Ik hoop dat u rekening zult houden met de aanbevelingen om de speedpedelecs eventueel op de rijbaan te brengen en die zult bekijken.

Wanneer we naar de cijfers kijken, dan blijkt dat het aantal ongevallen tussen fietsers en automobilisten in dalende lijn zit terwijl die tussen fietsers onderling stijgen. Een conclusie die we dus mogen trekken, is dat we niet alleen nog spreken over de agressieve automobilist, mijnheer Bex, zoals u zo graag doet, maar ook over de agressieve fietser die met niets of niemand rekening houdt. Die bestaat nu dus blijkbaar ook.

Minister, als u de doelstelling rond Vision Zero 2050 wilt behalen, dan zult u daar inderdaad nog veel meer op moeten inzetten, en ook op het vermijden van ongevallen tussen fietsers.

De conclusie die ik vandaag zou willen trekken, is dat we een duidelijke boodschap moeten brengen inzake agressie naar alle weggebruikers, minister. Wie zijn agressie niet kan bedwingen op de weg, hoort niet thuis op onze wegen, maar op een autoscooter, op de kermis of op de fietsmolen. Ik hoop dat u rekening houdt met die boodschap. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik deel niet de mening van collega Lambrecht. Het is wel degelijk zo op dit ogenblik, tenzij je ziende blind bent, dat er heel veel werven zijn opgestart. Kom gerust kijken. De spades zitten in de grond. Het relanceplan van de Vlaamse Regering wordt volop uitgevoerd. Ik zie dat want dagelijks vragen mensen me of er alweer werken zijn. Het gaat dan over werken voor onder andere fietspaden, fietssnelwegen. Vlaanderen wordt stilaan een grote werf, maar dat is heel goed.

Bredere fietspaden zullen niet overal mogelijk zijn. Daar moeten we ook eerlijk in zijn. Dan moeten we gaan naar andere zaken en kijken naar het ordenen van het verkeer. Dat is enorm belangrijk en vandaar opnieuw een oproep om die speedpedelecs – waar ik zeker niet tegen ben, integendeel – een aparte plaats te geven binnen dat geheel. Dat zal inderdaad met een aantal regels moeten gebeuren. Ik verwijs ook naar de e-steps. Sommigen willen ook geen regels – alweer regelnevenrij. Maar het is uitgewezen, en u hebt daar goed werk geleverd op vraag van dit parlement, dat de regels zijn aangescherpt, wat ook broodnodig is. Ik zou willen vragen om daar rekening mee te houden wanneer u in overleg gaat over mobiliteit met andere overheden. *(Applaus bij de N-VA en van Marino Keulen)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stijn Bex aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de toegenomen verkeers-ongevalligheid door 'camionettisering'

ACTUELE VRAAG van Martine Fournier aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het toenemend aantal ongevallen met bestelwagens

ACTUELE VRAAG van Maarten De Veuster aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de 'last mile solutions' in de stedelijke logistiek

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, collega's, na het ongeval in Aalst van maandag, waarbij twee mensen om het leven kwamen door een bestelauto die stationair stond te draaien en plots in beweging kwam, is het in de eerste plaats natuurlijk gepast ons medeleven te betuigen met de nabestaanden.

Maar we kunnen ook niet voorbijgaan, minister, aan het feit dat Vias waarschuwt voor een tendens van 'camionettisering', voor het feit dat er zich steeds meer bestelwagens op onze wegen begeven en dat dat ook zorgt voor bijkomende verkeersonveiligheid. Enerzijds zijn er de 45 doden die er vorig jaar door gevallen zijn, maar ook dit jaar zijn er tijdens het eerste trimester 25 procent meer ongevallen geweest met bestelwagens. Tegelijkertijd zien we dat er sinds 2016 maar liefst 100.000 extra bestelwagens bij zijn gekomen in Vlaanderen.

Volgens Groen moet de regering drie dingen doen. Ten eerste denken wij dat de uitwassen van de e-commerce – zonder het kind met het badwater weg te gooien – aangepakt moeten worden en dat vooral ook die laatste kilometer vergroend moet worden. Het probleem daar, minister, is dat u wat lijkt te talmen met de proefprojecten die daarrond worden aangekondigd. Dat gaat niet snel genoeg vooruit.

Ten tweede moeten we minder bestelwagens op onze wegen krijgen. U hebt daarvan al gezegd dat u wilt nadenken over een slimme kilometerheffing voor bestelwagens, zoals die al bestaat voor vrachtwagens. U hebt daarvoor een studie aangekondigd, maar ik vraag mij af wat daarrond inmiddels gebeurd is.

Tot slot moet u de bestelwagenchauffeurs ook opleggen dat zij de verkeersregels naleven. Stationair draaien, bijvoorbeeld, mag niet volgens de verkeerswetgeving. Maar u zegt: ik ga daarover in overleg met de sector. Ik verwacht een beetje meer daadkracht van u. Ik verwacht dat u van de sector eist dat zij de verkeersregels naleven en het hun chauffeurs ook mogelijk maken om dat effectief te doen, wat minder werkdruk impliceert.

U hebt, in een reactie op het ongeval, gezegd dat u aan Europa gaat vragen om de bestelwagensector een aantal regels op te leggen. Maar u hebt eigenlijk nog niet gezegd wat u zelf gaat doen. Ik denk dat ik al een aantal pistes heb geschetst, maar wat gaat u zelf doen om de verkeersveiligheid in verband met die 'camionettisering' te vergroten?

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (cd&v): Minister, ik heb mijn actuele vraag ook ingediend naar aanleiding van het tragische ongeval met een bestelbus maandag in Aalst. Ik wens de familie in ieder geval heel veel sterkte toe.

Ondertussen heeft Vias ook cijfers bekendgemaakt waaruit blijkt dat het aantal verkeersdoden en het aantal verkeersslachtoffers echt niet de goede richting uit

gaat. Vooral ook de cijfers met de bestelwagens zijn alarmerend; ze stijgen met 25 procent. Volgens de woordvoerder van Vias ligt dat vooral aan e-commerce en de hele grote druk om zoveel mogelijk pakjes op een zo snel mogelijke manier aan huis te leveren. Iedereen kent het fenomeen wel; als we online iets bestellen voor 23 uur, dan wordt dat de volgende dag aan huis geleverd. Dat is heel plezant, maar ik denk dat, als de verkeersveiligheid hierbij in het gedrang komt, we hierover als overheid fundamentele vragen moeten stellen.

Tegelijkertijd zien we aan de grens ook een ander fenomeen. Zo zijn er heel veel vrachtwagens die stoppen aan de grens en hun vracht overladen naar kleinere bestelwagens om zo de kilometerheffing te omzeilen. Dat zorgt eigenlijk voor een enorme toename aan bestelwagens, met alle gevolgen van dien. We zien ook dat de veiligheidsmaatregelen voor bestelbussen – en u hebt er ook naar verwezen in het artikel – totaal anders zijn dan die voor vrachtwagens en u zou dat ook bespreken met uw Europese collega's. Maar, wij zijn hier in Vlaanderen, dus ik vraag mij af wat u als minister zult doen om het aantal grote ongevallen, vooral die met bestelbusjes, te beperken.

De voorzitter: De heer De Veuster heeft het woord.

Maarten De Veuster (N-VA): Minister, de collega's hebben al verwezen naar het tragische ongeval in Aalst. Eerst en vooral betuigen wij onze oprechte deelneming aan de nabestaanden.

De collega's hebben ook al verwezen naar dat rapport van Vias. Die spreken over die verontrustende stijging van het aantal dodelijke ongevallen met lichte vrachtwagens. Ook dat is duidelijk. We worden hoe dan ook geconfronteerd met problemen. Die gespreide leveringen – het gaat dan vaak over één pakket op één adres, in één wijk, in één regio – hebben gevolgen. Die hebben ecologische gevolgen – uitstoot –, maar die zorgen ook voor verkeerscongestie en verkeersonveiligheid.

Dat is dat fenomeen dat men tegenwoordig de 'camionettisering' van onze logistiek pleegt te noemen. En dat is echt niet meer alleen in de stedelijke kernen. Dat is ook in de dorpskernen en in de woonwijken merkbaar.

Minister, ik stelde u in 2020 al een aantal vragen over die 'last mile solutions', die oplossingen die we moeten zoeken van aan de distributiecentra en de koeriersbedrijven tot aan het adres van de klant. Het antwoord daarop was dat er projecten lopende waren en dat de antwoorden nog moesten komen. Er zijn al een aantal goede zaken gebeurd. Ik ben me daarvan bewust. Een voorbeeld is Blue Gate in Antwerpen, waar DHL al gekomen is met emissieloze voertuigen, de fietsen waarover u het daarnet had, maar ook bestelwagens. Er zijn dus goede zaken gebeurd, maar we moeten ons toch ook wel eens de vraag durven te stellen of het nu echt nodig is dat alles wat vandaag besteld wordt, ook vandaag of morgen geleverd wordt.

Minister, u hebt gezegd dat u zou samenzitten met de koeriersbedrijven. Hebt u dat al gedaan? En wat is daar het resultaat van?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel voor uw vragen, collega's. We zeggen het telkens opnieuw: elk slachtoffer in het verkeer is er een te veel. Ik heb ook kennis genomen van het trieste ongeval in Aalst. Bij deze wil ik uiteraard ook mijn steun betuigen aan de nabestaanden. Verder kan ik natuurlijk niet ingaan op dat ongeval als dusdanig. We moeten daar het verdere onderzoek afwachten.

Het probleem van de 'camionettisering' is niet nieuw. Dat speelt al geruime tijd. Dat is vooral te wijten aan de opmars van de e-commerce, die door covid nog een enorme boost gekregen heeft. De problematiek is dus niet nieuw, vandaar dat we die ook hebben opgenomen in ons verkeersveiligheidsplan dat vorig jaar werd afgeklopt en waarmee we duidelijk de boodschap hebben gegeven dat we willen bekijken hoe we de huidige regelgeving voor de vrachtwagens kunnen uitbreiden naar de lichte vrachtwagens en de camionettes, om zodoende voor meer verkeersveiligheid te zorgen. Ik denk dan aan de wetgeving rond de rij- en rusttijden, de ladingzekerheid, de geldende snelheidsbeperkingen en uiteraard ook de verplichte nascholing, de code 95. Dat zijn allemaal strikte maatregelen voor vrachtwagens en buschauffeurs. Ik denk dat we moeten onderzoeken of we die kunnen uitbreiden naar de lichte vrachtwagens en de camionettes.

Ik heb wat dat betreft een agendapunt op de volgende interministeriële conferentie geplaatst, zodat we dat in samenspraak met de andere mobiliteitsministers verder kunnen bespreken. Bijkomend wil ik meegeven dat ik zelf het initiatief genomen heb om daar bij de opmaak van het interfederale verkeersveiligheidsplan ook aandacht voor te vragen en dat dus ook op federaal niveau mee te nemen, om ook daar te kijken hoe we kunnen zorgen voor meer verkeersveiligheid.

Dan is er de modal shift. Ik heb daarnet al de cargofietsen aangehaald die we willen inzetten om de belevering in stedelijke kernen te doen, naast de distributiecentra in de rand van de stadskernen, om ook daar de 'first and last mile' op een veel duurzamere wijze te doen. Die pilootprojecten gaan nu van start. We wachten inderdaad nog op het advies van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA) en de Raad van State, en ik hoop dat we dan zo snel mogelijk met die pilootprojecten kunnen starten.

Uiteraard voeren we ook gesprekken met de sector. We hebben al gesprekken gevoerd met Comeos, waar ook een aantal problematieken rond delivery werden besproken. We verzamelen ook een aantal best practices, om die breder te kunnen uitrollen. Eind juni is er ook nog een rondetafel, op initiatief van collega-minister De Sutter, waar we ook onmiddellijk op hebben ingeschreven. Dat is een initiatief om te kijken met welke best practices en nieuwe initiatieven we kunnen inzetten op het rij- en parkeergedrag van de pakjesbezorger. Dat is dus zeker een goed initiatief, waar we met vereende krachten moeten bekijken hoe we kunnen inzetten op meer verkeersveiligheid.

De studie waar u naar verwees, mijnheer Bex, hebben we in de markt gezet. Naar aanleiding van onze klimaatvisienota Fit for 55 hadden we twee elementen op tafel gelegd. Enerzijds is er een mogelijkheid om de bestaande kilometerheffing voor vrachtwagens uit te breiden naar de camionettes, natuurlijk wel rekening houdend met heel wat kleinere aannemers die een heel verschillend rijgedrag hebben ten aanzien van de delivery-diensten.

We hebben dat onderzoek mee opgestart, bijkomend ook het onderzoek naar de sturende verkeersfiscaliteit. Dat is samen met Financiën en Begroting. Ik hoop dat we die studies zo snel mogelijk kunnen beëindigen om meer duidelijkheid te hebben hoe we daarmee kunnen omgaan.

Ten slotte moeten we allemaal naar onszelf kijken. Inderdaad wordt er à volonté besteld en iedereen wil dat de bestellingen binnen de kortst mogelijke tijd geleverd worden. Daar moeten we kijken naar ons eigen gedrag en nagaan of er geen mindshift nodig is. Als ik iets wil gaan kopen in de winkel, moet ik ook niet alles laten vallen om in volle speed naar de winkel te gaan.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, ik ben een fan van e-commerce en ik ben het niet met u eens waar u zegt dat de burger door zijn gedrag moet zorgen dat het allemaal beter georganiseerd wordt. Ik denk dat de overheid daar kort op de bal moeten spelen en dat we moeten zorgen voor goede regels, die het voor de consument gemakkelijk maken om zich op een verantwoorde manier te gedragen. Daar mangelt het.

Bijvoorbeeld over de slimme kilometerheffing voor bestelwagens komt u hier nu zeggen dat u die studie aan het aanbesteden bent. Minister, concreet betekent dat dat u daar waarschijnlijk deze legislatuur niet meer de resultaten van zult hebben om effectief beleid te gaan voeren. U werkt wel aan de infrastructuur, maar u laat het te vaak afweten als het echt gaat over beleid. Ik roep u op naar de conferentie te gaan die minister De Sutter organiseert, maar eerst binnen de Vlaamse Regering te bespreken welke regels we aan e-commerce willen opleggen en hoe we dat willen laten werken voor de samenleving. Want de Vlaamse Regering moet daar met een pakket komen dat niet alleen gaat over het naleven van verkeersregels – het zou er nog aan moeten mankeren – maar dat ervoor zorgt dat dat systeem echt veel milieu- en consumentvriendelijker wordt. *(Applaus bij Groen en van Annick Lambrecht)*

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (cd&v): Minister, dank u wel voor uw antwoord. U kunt veel maatregelen nemen en u neemt ook veel maatregelen om de verkeersveiligheid te verhogen. Laat me toch toe om te zeggen – ik verwijs dan ook naar de vele tussenkomsten van collega Keulen – dat het gedrag van sommige weggebruikers toch ook te wensen overlaat. Iedereen kent het beeld wel. Vanmorgen nog reed ik aan 30 kilometer per uur in mijn stad en plots was er een e-step vlak voor mijn neus, waardoor ik plots moest remmen. Het gedrag van sommige weggebruikers laat ook wel te wensen over. Zij brengen niet alleen zichzelf in gevaar, ze moeten er zich echt bewust van zijn dat ze vooral ook een ander in gevaar brengen. Minister, soms denk ik dat de tijd van sensibiliseren voorbij is en dat we alleen nog maar kunnen handhaven. Handhaven is natuurlijk een bevoegdheid van uw federale collega. Minister, ik zou toch voorstellen om op heel korte termijn samen te zitten met uw federale collega en te zien wat er kan gebeuren op het vlak van handhaving. We weten allemaal dat sedert er gemeld werd dat de trajectcontroles allemaal werken, iedereen minder snel rijdt. Ik ondervind dat ook als ik op de autostrade rij: iedereen rijdt minder snel omdat men weet dat de pakkans heel groot is.

Minister, hierbij doe ik dus de oproep: ga met uw collega's samenzitten om te kijken wat er kan gebeuren op het vlak van handhaving.

De voorzitter: De heer De Veuster heeft het woord.

Maarten De Veuster (N-VA): Minsister, ik heb u goed gehoord. De initiatieven komen. Ik zou vandaag even bij die 'last mile solutions' willen blijven. Deze week las ik over Gent, waar de onderneming SmartShip met een solar shuttle – zo heb ik het toch begrepen – ook meedoet met de distributie op die kanalen. Minister, kan de algemene binnenvaart een rol spelen – natuurlijk enkel in steden en gemeenten met voldoende water of met een kanaal – in het kader van de 'last mile'? Volgt u dat op? Of worden dit soort projecten bestudeerd of opgevolgd? En op welke manier worden ze eventueel ondersteund?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, collega's, ik ben zeer gecharmeerd door de tussenkomst van collega De Veuster, over een verkeersveilige maar ook duurzame organisatie van de 'last mile', van die hele e-commerce. Als je naar

centrale distributie kunt gaan, maar ook naar afhaalpunten, haal je toch al een sterke angel uit de wonde.

Ten tweede, en dat zeg ik als liberale humanist, maar ik heb het ook gehoord in het antwoord van de minister, moeten we breken met dat dwangidee van levering binnen de 24 uur, en alles wat dat meebrengt aan hectiek en gevaarlijke toestanden. Daarom wordt het tijd om met de distributiesector, maar ook met de consumentenverenigingen, rond de tafel te zitten, om daarmee te breken in het algemeen belang. Dat is toch wat ons hier op de eerste plaats moet drijven en bezighouden.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, in het begin van dit jaar sprak Vias inderdaad al over de 'camionettisering', en was er al een waarschuwing over de stijging van het aantal dodelijke ongevallen. U neemt inderdaad een aantal maatregelen, dat is goed, maar de vraag is of die allemaal even realistisch gaan zijn. Als men voor de 'last mile'-distributie bijvoorbeeld naar duurzame middelen wil gaan en dat blijkt realiseerbaar, dan voor mij niet gelaten. Maar ik vraag me af of u de sector kunt meekrijgen? Dat is mijn eerste vraag.

Ten slotte, u kijkt naar Europa voor strengere regelgeving voor wat betreft nascholing, rusttijden, en dergelijke. Acht u het realistisch dat de veiligheidsmaatregelen voor vrachtwagens eveneens geïmplementeerd kunnen worden voor bestelwagens?

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Minister, eerst ook mijn oprechte deelneming aan de nabestaanden. Maar moet er nu altijd eerst een tragedie gebeuren voordat er iets kan veranderen? Dat is eigenlijk de vraag. Er zijn steeds meer camionettes en ze gaan steeds sneller. De chauffeurs staan onder druk, en de staat van de camionettes is ook niet altijd in orde. We weten het. Vias waarschuwt voor meer ongevallen met lichte vrachtwagens. U zegt dan dat het in uw verkeersveiligheidsplan staat dat u daar iets aan gaat doen. Het is prachtig dat het in dat plan staat. Het mag erin staan, maar wat gebeurt er op het terrein? Dat is mijn vraag! Ze blijven rijden, morgen ook nog, en controle is er nauwelijks.

Ik heb twee vragen: waarom komen er niet sneller rij- en rusttijden? Dat is de eerste vraag. Ten tweede: wanneer gaat er eens een afspraak, die u gemaakt hebt met die koerierbedrijven, in voege? En welke afspraak start morgen? *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mevrouw Lambrecht, ik ga met u beginnen. Sorry dat ik het weer niet met u eens ben. U zegt dat er eerst iets moet gebeuren voor wij in actie schieten. Neen! Er is gisteren helaas een heel spijtig ongeval gebeurd, maar wij zijn ons al veel langer bewust van de camionettisering en van de impact daarvan op onze verkeersveiligheid. Wij monitoren de cijfers van onze verkeersveiligheidsbarometers om er ook sturend mee om te gaan.

We hebben inderdaad een heel aantal maatregelen opgenomen in ons verkeersveiligheidsplan. Het is op mijn initiatief dat dit ook is opgenomen in het verkeersveiligheidsplan van de federale overheid, de 'All For Zero'. We zijn dus al van alles aan het doen. Ik ben blij dat een aantal collega's hier ook de positieve elementen die we al doen in the picture zetten. We zetten onder andere in op de distributiecentra aan de stadsranden. In de gemeente Maasmechelen worden de

pakjes bijvoorbeeld geleverd aan de Hoppinpunten, zodat je niet in elke straat een distributiepunt moet hebben maar op één lokaal punt kunt leveren, waar de mensen hun pakje kunnen afhalen. Er zijn ook andere initiatieven, zoals de cargofietsen. Dat is niet iets wat we pas gisteren beslist hebben, mevrouw Lambrecht, dat hebben we al op de Vlaamse Regering gebracht. Die uitrol doorloopt nu de verschillende adviesrondes. Ook daar maken we werk van.

Ik heb ook overleg gehad met heel wat sectoren. Ik ga niet al die namen opnoemen, maar we zetten erop in om te kijken hoe zij op een meer duurzame wijze, en uiteraard ook op een meer veilige wijze, kunnen participeren aan alle vervoerssystemen. Zo kunnen de pakjes op een meer duurzame wijze bij de klant terechtkomen.

Het voorbeeld dat u aanhaalde, mijnheer De Veuster, over die solar shuttles van SmartShip, is iets wat wij zeker toejuichen. Samen met de Vlaamse Waterweg kijken we uit naar tal van innovatieve projecten waarin de early believers de leiding nemen, wat dan ook als voorbeeld kan dienen voor andere delivery-diensten.

Dus ook daar zetten we zeker mee op in. We bekijken met de Vlaamse Waterweg, samen met de verschillende sectoren, hoe we daar nog meer op kunnen inzetten.

Mevrouw Fournier, u vraagt naar handhaving en naar nog meer overleg met de federale collega's. Dat is zeker een terechte bedenking. We doen dat ook: we hebben regelmatig overleg met de federale collega's. Wij zorgen voor heel wat handhavingsapparatuur op het veld: trajectcontroles, snelheidscamera's, roodlichtcamera's. En we zorgen natuurlijk ook voor het uitlezen van die data en het koppelen aan de processen-verbaal. We hebben daar regelmatig overleg mee. Ik ben ervan overtuigd dat ook onze federale collega's verkeersveiligheid zeker hoog in het vaandel dragen en daar zeker ook al het nodige voor doen.

Kortom: we werken al aan heel wat facetten. Maar dat neemt niet weg dat er helaas nog altijd ongevallen gebeuren. Daarom herhaal ik dat het gedrag heel belangrijk is. Maar ook tal van andere maatregelen zijn heel belangrijk. Ik hoop dat we, als we straks die rondetafelconferentie hebben, specifiek met de pakjes-bezorgers, waarvoor federaal collega De Sutter bevoegd is, nog meer good practices naar voren kunnen brengen om die ook wijd en zijd te kunnen verspreiden. Ik denk niet, mijnheer Bex, dat ik daarvoor eerst naar de Vlaamse Regering moet gaan om te kijken wat we daar op tafel kunnen leggen. Neen, ik wil daar met een brede scope naartoe gaan, met de elementen die wij al doen en de elementen die andere collega's doen, om zodoende daar zoveel mogelijk uit te destilleren en dan met nog meer maatregelen naar buiten te komen om een halt toe te roepen aan die camionettisering inzake de e-commerce, om te kiezen voor duurzame en vooral meer verkeersveilige initiatieven om zodoende een kentering te krijgen in onze verkeersveiligheidscijfers.

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Minister, ik vraag u niet om met de hele Vlaamse Regering te overleggen. Maar naast u zit de kersverse minister van Economie. Ik stel voor dat u tenminste al eens met hem zou overleggen. Want u kunt veel meer doen dan kijken naar good practices en dan aan de rest van Vlaanderen vragen om dat ook te doen. Wat u moet doen, is ten eerste zorgen dat er minder ritten gebeuren, dus dat de bestellingen gebundeld worden en ook dat die niet meteen binnen de 24 uur geleverd moeten worden.

Ten tweede toont studiewerk aan dat er veel meer op een ecologische manier getransporteerd moet worden. In een stedelijke context kan tot 50 procent met

cargofietsen geleverd worden. Er is dus ongelooflijk veel mogelijk en u moet dat ook effectief gaan doen. Ik roep u ook op om bij uw Hoppinpunten te voorzien in afhaalpunten voor pakjes, zodat ook die Hoppinpunten kunnen bijdragen tot minder verkeer met camionetten. Maar voer alstublieft beleid. Maak keuzes. Leg dat vast in regels en leg die ook op, om het in de goede richting te duwen. *(Applaus bij Groen en Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (cd&v): Minister, u hebt, evenals collega Bex, even verwezen naar het invoeren van een slimme kilometerheffing voor bestelwagens. Ik denk dat we hier toch vooral moeten oppassen dat we de kleine aannemer niet te veel gaan belasten, dat de lasten en de kosten niet te zwaar worden voor hen. Ze hebben het al moeilijk genoeg. We moeten daar dus zeker mee oppassen. De oefening zal waarschijnlijk niet gemakkelijk zijn, om daar een onderscheid in te maken, maar we moeten dit zeker doen.

Ten slotte wil ik nog een oproep doen. Ik zal uw woorden herhalen. Koop lokaal! Hoe meer we lokaal kopen, hoe minder e-commerce er zal zijn. Steun dus de lokale middenstand! *(Applaus van Kurt Vanryckeghem en Tom Ongena)*

De voorzitter: De heer De Veuster heeft het woord.

Maarten De Veuster (N-VA): Het zal een beetje een herhaling worden van wat mijn collega's al zegden, want ik kan u alleen maar oproepen, minister, om samen met die sector en met die consumentenverenigingen naar oplossingen te blijven zoeken, naar oplossingen voor die duurzame en veilige distributie. Het verhaal is niet zwart-wit. E-commerce bestaat en zal blijven bestaan en biedt ook heel veel voordelen.

Maar ik blijf twijfelen aan de noodzaak om echt alles binnen de 24 uur te moeten leveren. Als het echt dringend is, zijn er alternatieven, vaak dicht in de buurt, aan een goede prijs, met een uitstekende service, bij onze lokale handelaars. *(Applaus bij de N-VA en van Marino Keulen)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Arnout Coel aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de vijfde Week van de Korte Keten

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, eerst en vooral gefeliciteerd. Ik ben blij dat ik u hier de eerste vraag mag stellen.

Mijn vraag sluit aan bij dat waarmee de vorige sprekers geëindigd zijn, namelijk: koop lokaal, want ook voor landbouwers is de korte keten van groot belang. Zaterdag is voor de vijfde keer de Week van de Korte Keten van start gegaan, een samenwerking tussen de Vlaamse provincies, het departement Landbouw, het Steunpunt Korte Keten en het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserij-marketing (VLAM). Daarbij worden er allerlei initiatieven genomen om de korte keten onder de aandacht te brengen.

De voordelen van de korte keten kennen we allemaal: het contact tussen burger en landbouwer herstellen, zeker nu de gemiddelde burger toch wat verder afgedwaald is van waar zijn voedsel vandaan komt, én de landbouwer de kans geven om prijszetter te zijn in plaats van prijsnemer en zo zijn verdienmodel te versterken.

Tijdens de coronacrisis hebben we een verhoogde interesse gemerkt. Heel wat mensen hebben toch de weg naar de lokale boer gevonden voor de aankoop van groenten, fruit en andere.

Op initiatief van de heer Steenwegen hebben we vorig jaar een resolutie goedgekeurd met 22 concrete aanbevelingen om de interesse in de korte keten duurzaam te verankeren en daaraan de nodige ondersteuning te bieden. Minister Crevits is daarmee aan de slag gegaan. Zaterdag heeft ze bij de start van de Week van de Korte Keten haar visienota 'Meer korte keten op en rond de tafel' aangekondigd. Ze geeft daarmee uitvoering aan een heel aantal punten uit onze resolutie, waarvoor dank. De eyecatcher is de doelstelling om het aantal boeren dat via de korte keten werkt, op te trekken van een op de zeven boeren naar een op de vijf, en dus ongeveer een duizendtal extra boeren richting korte keten te verleiden.

Hoe zult u het aanpakken om die duizend extra boeren richting korte keten te krijgen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, voordat ik mijn eerste vraag zal beantwoorden, wil ik mij even kort tot jullie richten. Het is een heel bijzonder gevoel om hier te mogen staan na twee jaar daar op die banken te hebben gezeten. Maar dat heeft natuurlijk ook het voordeel dat je weet hoe het er aan die kant aan toegaat. Ik wil vanop de regeringsbanken alvast de hand reiken naar elke fractie, naar elk parlementslid in het halfroond en ik kijk uit naar een heel mooie, constructieve samenwerking. (*Applaus*)

Mijnheer Coel, dan kom ik tot uw vraag. Ik vind het een heel mooie vraag om mee te starten, want voor mij snijdt dit rechtstreeks in op de noodzakelijke waardering voor onze land- en tuinbouwsector, zowel op economisch als op maatschappelijk vlak. Dat is wat die korte keten doet. Het is nog geen totaalverdienmodel. We kunnen vandaag niet zeggen: 'we gaan allemaal in de korte keten', maar het doet ons stilstaan bij de prijs en bij de waardering. Als het de laatste maanden en jaren ooit al ergens aan geschort heeft, is het toch wel waardering voor de Vlaamse land- en tuinbouw.

Het is inderdaad een win-win. Je kunt nergens zo goed lokale verse producten kopen als bij die land- en tuinbouwer, aan een eerlijke prijs, aan een correcte prijs die hij zelf kan zetten. Vandaag, tot 25 juni, kun je bijvoorbeeld de lekkerste asperges van Vlaanderen in Kinrooi kopen. Dat is een mooi voorbeeld van hoeveverkoop van asperges. (*Gelach*)

U hebt ernaar verwezen: de coronacrisis heeft ons inderdaad meer lokaal doen kopen, wat goed is. Er is een duidelijk stijgende lijn. Een op de vijf mensen geeft aan steeds vaker te kopen bij onze Vlaamse landbouwbedrijven. De Week van de Korte Keten is een sterke organisatie die daar de aandacht op vestigt met tal van partners die vandaag initiatieven steunen.

De belangrijkste doelstelling is inderdaad om de komende vijf jaar een op de vijf daarnaar toe te leiden, aan de slag in die korte keten. Hoe doen we dat? Met twee belangrijke beleidskaders, de visienota. Ik denk dat het belangrijk is om de resolutie waarnaar u verwees, meer onder de aandacht te brengen van de werkgroepen om die concrete acties uit te werken. Daarnaast is er het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB), dat de ambitie toch wel vrij hoog legt om te gaan naar een meer professionele korteketenlandbouw, waarbij de budgetten nog vastgelegd moeten worden. We voorzien wel om projectoproepen te lanceren rond samenwerking, rond logistiek, rond advies en vorming. Ik denk dat dat belangrijke toekomstige beleidskaders zijn. We zullen de resolutie inderdaad

meenemen in het stakeholdersoverleg voor de verdere uitrol van concrete acties.
(*Applaus bij cd&v en de N-VA*)

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U verwijst naar de toegenomen interesse tijdens corona, en het was de bedoeling om dat vast te houden. Tot 2021 geven de cijfers aan dat dit ook deels gelukt is, maar de meest recente cijfers, van het eerste kwartaal van 2022, lijken toch een beetje op een terugval te wijzen. Niet iedereen die de weg had gevonden, blijft die ook vinden.

Het stimuleren van bijkomend aanbod, duizend extra boeren, kan alleen maar werken als ook de vraag volgt. In die zin komt dit plan zeker niet te vroeg. Extra steun is meer dan welkom. Bij de korte keten heb ik toch de bezorgdheid dat in een dorp niet iedereen via de korte keten zijn producten aan de man kan brengen en er zal wellicht voor geen enkel van die boeren een interessant verdienmodel aan gekoppeld zijn. Wat gaat u doen om ook die vraagzijde voldoende te stimuleren zodat de consument meer dan vandaag de weg vindt naar de korte keten?

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, van mijn kant ook proficiat met uw ministerschap. Ik kijk uit naar een goede samenwerking.

Onze belangstelling in de korte keten vertrekt vanuit de zorg voor het welzijn van onze boeren. Als we naar de stressfactoren kijken die het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) heeft gedetecteerd, zijn er drie tot vier die rechtstreeks kunnen worden opgenomen door meer in te zetten op de korte keten. Er is al een strategisch plan geweest in 2011. Dat heeft bijna geen uitvoering gekregen door het ontbreken van middelen. De vraag die rijst is of we nu voldoende middelen gaan stellen tegenover de korte keten vandaag. Ondertussen zien we ook het afnemen van een aantal tussenstructuren, zoals slachtlijnen en verwerkingsinstallaties, wat het moeilijk maakt voor onze boeren om in de korte keten te stappen, terwijl we juist vanuit het Vlaamse Gewest inspanningen moeten doen om onze boeren te ontzorgen, hen te helpen en te ondersteunen om die stap naar de korte keten te zetten. Minister, welke mogelijkheden ziet u om onze boeren te ontzorgen zodat de stap naar de korte keten voor hen gemakkelijker wordt? (*Applaus van Stijn Bex*)

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, ook van mijn kant veel succes. We zullen hopelijk heel constructief kunnen samenwerken in de commissie.

Dank ook aan collega Coel voor de vragen over de korte keten. We hebben hierover al vaak van gedachten gewisseld en dat heeft geleid tot een waardevolle resolutie, zoals u daarnet aanhaalde.

De korte keten is een van de modellen in het ruime spectrum van onze land- en tuinbouw en verdient zeker onze bijzondere aandacht, niet alleen wegens de kwaliteit van deze producten maar ook wegens het feit dat onze consumenten steeds meer bewust worden van het strategisch belang van op eigen bodem geproduceerd voedsel. Dat heeft de crisis in Oekraïne aangetoond.

Minister, we hebben gehoord dat het de ambitie is om bij een op de vijf de omzet uit de korte keten te laten halen. Uw voorganger heeft aangekondigd dat er al een analyse is opgestart. Meten is weten, dat is belangrijk. Ik had graag geweten of er al een timing is wat betreft die analyse. Zo niet, wil men er dan geen gras

over laten groeien – of asperges zo u wil? Want ik denk dat die info heel belangrijk is om zo snel mogelijk de korte keten een boost te geven.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Minister, ik wil u bij mijn eerste vraag van harte proficiat en heel veel succes wensen. Ik ben zeker te kunnen rekenen op een vruchtbare samenwerking.

Ik wil me graag aansluiten bij deze vraag. Collega Coel, dank u wel voor de vraag en om de Week van de Korte Keten nog eens onder de aandacht te brengen. Er wordt net aangegeven dat de prijszetting een belangrijk element is waarop een landbouwer van de korte keten zelf kan inzetten. Maar de rendabiliteit van de bedrijven blijft wel een grote uitdaging. Het is goed om meer landbouwers te kunnen aanzetten tot de korte keten, maar ik blijf met dezelfde vragen zitten. De eerste vraag moet gaan over de consument, namelijk dat we die positief blijven stimuleren om de weg naar de korte keten te blijven vinden. Enerzijds is er de verbruiker van de korte keten, maar in het algemeen is er ook de waardering voor onze voedselproductie en voor wat onze land- en tuinbouwers doen. Minister, welke initiatieven wenst u op dat vlak in de toekomst te nemen?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ook van onze fractie felicitaties. Het is een mooie vraag van collega Coel. Ik had ook een goeie vraag, maar die is voor volgende week, namelijk over stikstof. Ik denk dat we daar wel bondgenoten in kunnen zijn, maar dat horen we volgende week wel.

Het is zoals alle collega's zeggen: iedereen heeft gemerkt dat de korte keten zeker in de coronaperiode is opgebloeid. Zoals collega Coel zegt, is dat de afgelopen tijd inderdaad weer wat afgenomen, wat natuurlijk jammer is. Ik volg collega Rombouts niet altijd, maar in dezen wel. De korte keten is meer dan alleen de landbouwer. Het gaat ook over buurtmarkten, het gaat over buurderijen en ga zo maar door. Ik volg haar als ze zegt dat wij ons vooral moeten focussen op de consumenten en ervoor moeten zorgen dat zij opnieuw aanhaken op die korte keten. Je hebt een visieplan, je hebt een actieplan, maar natuurlijk moeten daar ook middelen tegenover staan. Minister, vandaar mijn vraag: welke middelen zet u daartegenover?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Om met die laatste twee te beginnen, die middelen zijn vandaag in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) nog niet afgeklopt. Het spreekt dus voor zich dat ik geen bedrag kan noemen. U hebt helemaal gelijk. Ik denk dat jullie allebei in de commissie al heel vaak het voorbeeld hebben gegeven van de winkelkar die buitenkomt en waarop dan geen lokale producten liggen. Dat klopt dus.

Collega Coel, wat uw bijkomende vraag betreft, promotie is inderdaad cruciaal. Ik denk dat het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) een verpletterende verantwoordelijkheid heeft als het gaat over het heel sterk inzetten op die gerichte promotie via gerichte initiatieven. Die betaalmiddelen, maaltijdcheques, ecocheques, dat zijn voorbeelden om de consument meer te stimuleren in de richting van de korte keten.

De vraag naar ontzorgen, om dit op het terrein mogelijk te maken, is een terechte vraag. Er is natuurlijk het steunpunt. Er zijn heel wat knelpunten die moeten worden weggewerkt. Ik denk dat dat een onderdeel is van de

beleidsondersteuning die er inderdaad moet komen om landbouwers die de omslag willen maken naar de korte keten, maximaal te kunnen ontzorgen.

Wat de middelen betreft, daar heb ik net ook al naar verwezen. Wat de monitoring betreft, de timing daarrond heb ik inderdaad niet in mijn hoofd op dit moment, maar dat is wel een belangrijk aandachtspunt.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Minister, dank u voor uw bijkomende verduidelijking. Ik denk dat wij als overheid in het algemeen, dus ook lokale overheden, mee een duw kunnen geven aan die vraagzijde. Ik denk bijvoorbeeld aan buurtscholen of lokale rusthuizen die hun groenten aankopen bij de boer in het dorp om de middagsoep te maken. Dat zou bijvoorbeeld een stimulans kunnen zijn.

Met een aantal collega's hebben we deze middag met de jonge boeren hierbuiten gesproken. Ze hebben aangegeven dat het met dat stikstofkader, waarover we het dan volgende week zullen hebben, een bijzonder moeilijke tijd is voor onze Vlaamse landbouw. Ik denk dat het de plicht is van de Vlaamse Regering om daar ook een positief verhaal tegenover te zetten. Naast die inspanningen voor milieu en klimaat moet ter zake ook een positief verhaal worden geschreven. Ik kijk er alvast naar uit om daar samen met u als nieuwe minister vorm aan te geven. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het sanctioneren van langdurig zieken en ondernemingen met te veel langdurig zieken

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, u weet dat ik de traditie had om uw voorganger te overladen met geschenken. Ik heb mijn hoofd gebroken over een geschenk voor u. Ik heb een geschenk, maar ik heb er wel mijn hoofd over moeten breken. Ik dacht eerst een vergrootglas te kopen voor u, zodat u daarmee op zoek kunt gaan naar de activerende maatregelen die er vanuit het asymmetrisch beleid zijn gekomen, maar toen bedacht ik me. In Limburg staat de Einsteintelecoop. Die zal beter zijn dan een vergrootglas. Dan heb ik maar beslist om u uit te nodigen in Kortrijk, mijn thuisstad, waar de arbeidskrapte het grootst is. Dan zal ik voor u boekweitekoek maken, zoals u dat 's ochtends graag lust. *(Opmerkingen van Bart Dochy)*

Uiteraard van de korte keten. Collega Dochy, als u braaf bent, dan nodig ik u daar ook bij uit. Dan mag u koken. *(Gelach)*

Er zijn 243.000 langdurig zieken in Vlaanderen. Als we het personeelstekort willen aanpakken, dan moeten we zeker naar die langdurig zieken kijken. Daar zit echt potentieel. Daar zijn er ook veel mensen die nog willen werken. Minister Vandenbroucke heeft op federaal niveau nu eindelijk een regeling vastgelegd. Hij noemt het een soort sanctie. Ik zie het niet meteen zo. Na tien weken langdurige ziekte krijgt men een vragenlijst om na te gaan wat iemands situatie is, of die het al dan niet ziet zitten om opnieuw mee richting werk te worden begeleid. Als men die fiche niet invult, dan krijgt men nog 97,5 procent van de uitkering.

De vraag is eigenlijk: denkt u dat die maatregel ons zal helpen om mensen die langdurig ziek zijn opnieuw aan de slag te krijgen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Toen ik die vraag onder ogen kreeg, dacht ik dat ik benoemd was tot minister in de Federale Regering. (*Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA*)

Alle gekheid op een stokje: het is duidelijk dat het een heel belangrijke ambitie is van deze Vlaamse Regering om de langdurig werklozen maximaal aan de slag te krijgen, dat weet u als geen ander – als ze daar klaar voor zijn, dat vind ik een belangrijke nuance.

Uiteraard is de Federale Regering daarin een bondgenoot. Die hebben we meer dan ooit nodig om de omslag te kunnen maken wat betreft de langdurig werklozen. U hebt het getal genoemd, namelijk 241.000, maar ook daar gebiedt de eerlijkheid mij te zeggen dat de grote meerderheid daarvan, meer dan 80 procent, de weg naar de arbeidsmarkt op een natuurlijke wijze terugvindt, zonder extra ondersteuning. Het is helemaal correct dat de focus op die andere groep nodig is, om hen inderdaad ook mee te nemen. Daar slagen we vandaag immers onvoldoende in en het is een absolute noodzaak om naar die 80 procent te kunnen gaan.

Het federale responsabiliseringsmechanisme waar u naar verwijst, vind ik goed. Ik vind het goed dat minister Vandenbroucke dat initiatief genomen heeft. Ondanks het negatieve advies van de Nationale Arbeidsraad (NAR) geniet hij daarvoor alle steun. Dat versterkt ons inderdaad ook in ons Vlaamse beleid om meer mensen naar de begeleidingstrajecten toe te leiden – die moeten nog opstarten bij VDAB – en om de uitstroom ook op te krikken, want die is vandaag inderdaad nog altijd veel te laag. Het federale responsabiliseringsmechanisme past daarin dus voor ons als een sluitstuk.

Is dat voldoende? Nog altijd niet. Er is nog altijd een pakket aan maatregelen, dat u heel goed kent. Het Vlaamse actieplan in functie van de re-integratie en het raamakkoord zijn allemaal belangrijke maatregelen, waar dat federale beleid met deze maatregel in kan passen, wat ons betreft.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik vind het absoluut niet voldoende. Ik denk ook niet dat iemand die langdurig ziek is en kan werken, mogelijk zelfs bij een andere werkgever, dat zal gaan doen op straffe van 2,5 procent van de uitkering als die na tien weken een vragenlijst niet invult.

In ons regeerakkoord, en ook in een resolutie die hier door de meerderheid met veel ambitie werd goedgekeurd, staat dat we er eigenlijk naar willen streven dat een langdurige zieke die door een multidisciplinair team – met verschillende soorten expertise dus – wordt geacht om opnieuw het werk te kunnen hervatten – desnoods bij een andere werkgever, in een andere context –, maar bewust niet wenst mee te doen aan een traject naar werk als inspaningsverbintenis, daarvoor gesanctioneerd zou kunnen worden.

Dat was ook onze vraag aan de Federale Regering, maar het blijft dode letter, tenzij ik me vergis.

Mijn vraag is: zult u dat opnieuw op tafel leggen bij uw collega's aan de overkant van de straat?

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Collega's, ik denk dat het heel moeilijk is om langdurig zieken opnieuw aan het werk te krijgen. We weten allemaal dat de

drempel om opnieuw te starten na ziekte heel groot is en dat de werkgevers daar vooral niet op voorbereid zijn. Ik vermoed dat men dan moet gaan werken met andere functies en andere functiebeschrijvingen, zodat iemand na langdurige afwezigheid de draad toch opnieuw kan opnemen.

Mijn vraag is dus heel kort: welke communicatie zult u opstarten met de werkgevers om hen bewust te maken van die situatie?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Bedankt, minister, voor uw antwoord en vooral voor uw uitgestoken hand. Aangezien we beiden Limburgse roots hebben, hoop ik dat de samenwerking vlekkeloos zal verlopen.

We hebben inderdaad allemaal dezelfde ambitie, namelijk om 80 procent van de Vlamingen aan het werk krijgen. Vandaag zijn er inderdaad meer mensen langdurig ziek thuis dan mensen die werkloos thuis zitten. Dat moet ons toch ook aan het denken zetten over de werkbaarheid van de jobs op onze arbeidsmarkt.

In tegenstelling tot collega Ronse vind ik het federale plan zeer evenwichtig, omdat solidariteit niet vrijblijvend is en we van alle actoren een inspanning vragen: van de werknemers zelf, van de VDAB en van de werkgevers.

Ik denk, minister, dat er heel veel punten te pakken zijn op werkbaarheid, dus dit is alvast een aanmoediging om werkbaarheid bovenaan de Vlaamse werkgelegenheidsagenda te plaatsen.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, het is al door de collega's gezegd: het probleem van de langdurig zieken is een gekend probleem. We moeten er echt alles aan doen om zoveel mogelijk van die mensen op hun tempo en volgens hun mogelijkheden – dat is belangrijk – weer aan de slag te krijgen in ons gevecht tegen de krapte op de arbeidsmarkt.

De Federale Regering heeft daar een volgende stap in gezet. Volgens collega Ronse en anderen is het te weinig, maar volgens vele werkgevers is het al te veel omdat er een sanctionering voor werkgevers in zit, en zeker volgens alle vakbonden is het al veel te veel. Het is belangrijk dat die stap wordt gezet en dat we daarin vooruitgang boeken.

Ik ben het ermee eens dat het goed is dat de Federale Regering die stap nu zet. Ik kijk ook uit naar de resultaten. We zullen het goed moeten opvolgen. Maar ik kijk vooral uit naar wat Vlaanderen nog kan doen, onder andere het optrekken van het aantal intensieve begeleidingstrajecten. De ambitie daar is om naar 12.000 te gaan. Minister, kunt u ervoor zorgen dat dat cijfer niet enkel op papier blijft bestaan, maar ook effectief wordt ingevuld? Want dat was ook in het verleden een probleem, namelijk dat die trajecten niet altijd ingevuld zijn geraakt.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Collega Ronse, u stelt mij eigenlijk een beetje teleur. Want het is net onder impuls van deze Vlaamse Regering dat we de Federale Regering in beweging hebben gekregen om deze uitdaging aan te pakken. Het is deze Vlaamse Regering, met de voorganger van minister Brouns, minister Crevits, op kop, die ervoor heeft gezorgd dat ook de Federale Regering een beleid uittekent dat ambitie uitstraalt als het gaat over het activeren van mensen die langdurig ziek zijn, opnieuw naar de arbeidsmarkt. We hebben de

handen in elkaar geslagen, inderdaad in het kader van dat asymmetrische beleid, met de ambitie om 12.000 mensen per jaar weer naar een job toe te leiden. Dat verdient alleen maar applaus en steun.

Ik zie ook dat er ook op het terrein heel wat beweegt. En zo kom ik tot mijn vraag, minister. In Limburg is altijd iets meer mogelijk. Dat heb ik al geleerd, zeker de voorbije dagen. En in Limburg hebben de organisaties van zowel het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) als De Voorzorg, de socialistische mutualiteit, de handen in elkaar geslagen om met een netwerk van coaches langdurig zieken – en zo zijn er 35.000 in Limburg – te begeleiden en toe te leiden naar een job. Dat Limburgse model zou weleens kunnen werken voor de rest van Vlaanderen, collega's, waarbij de mutualiteiten en de werkgeversorganisaties de handen in elkaar kunnen slaan om op die manier mensen naar een gepaste job toe te leiden en deze uitdaging tot een succes te maken. Minister, zult u het Limburgse model toepassen in Vlaanderen?

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, een kwart miljoen langdurig zieken, dat is twee keer zoveel als tien jaar geleden. Dat is een immense vermeerdering. Het is veruit de grootste groep, zoals andere collega's al zeiden, veel groter dan de werklozen. 40 procent van hen heeft mentale problemen, waaronder burn-outs. U volgt ongetwijfeld de hele serie in De Standaard daarover. De Wereldgezondheidsorganisatie zegt ook heel duidelijk dat het probleem van de burn-outs in de eerste plaats bij het werk ligt en niet bij de mensen zelf.

Het idee in de wetenschap dat sancties daar iets zullen oplossen, is helemaal achterhaald. Geen enkele studie zegt dat sancties iets kunnen oplossen. Wat moet worden aangepakt, is ziekmakend werk, hyperflexibiliteit, contracten die het mensen totaal onmogelijk maken om te kunnen blijven werken en een beetje perspectief te hebben. Minister, ik heb deze vraag ook heel vaak aan uw voorganger gesteld: wat zult u doen om het werk werkbaarder te maken, om daar de discussie te lanceren, met de werkgevers en dergelijke?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: De essentie is inderdaad het voorkomen ervan. Dat is cruciaal. Het is de collectieve verantwoordelijkheid van de werkgevers, de zieken zelf, VDAB, de mutualiteiten en de artsen. Maar het begint natuurlijk bij het beleid van het bedrijf zelf, dat de zieke zo snel mogelijk moet contacteren. Dat klinkt allemaal heel eenvoudig, maar heel veel begint bij een degelijk personeelsbeleid op dat vlak. Het werkgelegenheidsakkoord – we staan aan de vooravond ervan – en werkbaar werk zijn elementen die daartoe kunnen bijdragen.

Uiteraard is een Limburgs model altijd kopieerbaar. Dat spreekt voor zich.

Collega Ongena, u verwees naar een rol die hier meer dan ooit is weggelegd voor VDAB. Op het vlak van opleiding van de bemiddelaars kunnen zij hun rol nog meer opnemen dan vandaag. Op het vlak van ondersteuning en begeleiding kan er via opleiding misschien nog een tandje worden bijgestoken.

Ik heb in mijn eerste antwoord gezegd dat de federale responsabiliseringsmaatregel een sluitstuk kan zijn binnen dit pakket van Vlaamse maatregelen. Ik onderstreep dat nogmaals.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Er is meer nodig, denk ik. Dat zegt ons regeerakkoord en ook de resolutie die we hier samen op tafel hebben gelegd. Die 2,5 procent zal

niets oplossen. Er zijn mensen die kunnen werken in een aangepaste context. Ik hoop dat we met zijn allen meer ambitie aan de dag leggen en dat we dat goed laten doorklinken aan de overkant van de straat. Ik maak mij daar trouwens zorgen over, minister. Uw federale collega, de minister van Werk, heeft deze week een persconferentie gegeven over hoe hij denkt de koopkracht te verhogen. Hij heeft 13 maatregelen op tafel gelegd en – hou u vast – nul komma nul komma nul van die 13 maatregelen had een link met werk. Ik nodig u uit, minister, om hem uit te leggen op welke manier er een relatie is tussen werken en koopkracht. Hij kan die les goed gebruiken en ik ben ervan overtuigd dat u goed geplaats bent om als Vlaams minister van Werk hem die les te geven. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het lokaal handelsbeleid en een gelijk speelveld voor onze lokale handelaars

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, al is het de vijftiende keer niet meer origineel, toch wens ik u ook van harte proficiat. Ik dacht u goed te kennen uit onze backbenchertijd maar ik heb de voorbije dagen veel over u en de delicatessen van Kinrooi bijgeleerd. De afgelopen dagen miste ik wel – dat is misschien uw schuld niet – het belang van het domein werk en ondernemen en van onderzoek en innovatie. Het leek erop alsof dat bijkomstig was, terwijl alle welvaart komt van de mensen die werken in dit land en van de ondernemers. U hebt de cruciale hefboomen in handen voor de toekomstige welvaart in Vlaanderen. Ik ben er zeker van dat u dat beseft en dat u het werk van uw voorgangster zult verderzetten. Ik heb direct al een eerste vraag en het betreft iets dat al een tijd aansleept.

Vorig jaar deze tijd hebben we in het Vlaams Parlement een resolutie goedgekeurd – u hebt meegestemd – om onze lokale handelaars te versterken. Dat zijn de mensen die onze schoenen en onze kleren verkopen in onze lokale kernen. Maar ze zijn zoveel meer dan dat. Ze vormen ook het hart van de samenleving, van de dorpen, van de gemeenten. Ze zijn de sponsors van de lokale Chiro en dat soort dingen. Wij wachten op een aanpassing van het decreet Handelsvestigingsbeleid. Dat sleept al een aantal jaren aan en dat zou ervoor moeten zorgen dat onze lokale handelaars meer slagkracht en meer vrijheid hebben en dat de regels gelijk toegepast worden voor iedereen. Mijn eerste eenvoudige vraag is: gaat u daar snel werk van maken zodat we dat aan onze ondernemers en aan onze lokale handelaars kunnen voorleggen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Maakt u zich vooral geen zorgen, goede collega, ik wil keihard werken, net zoals elke Vlaamse ondernemer. Elke Vlaamse stad en elke Vlaamse gemeente wil dynamisch zijn, en dan is men uiteraard niet gebaat met leegstand. De cijfers zijn helaas bekend. Het gaat nog altijd over een op de tien panden. Dat is veel te veel.

We hebben het actieplan met daarin twee belangrijke sporen. In eerste instantie is dat het spoor dat verwijst naar de lokale besturen en naar ondersteuning voor slimme investeringen, zoals de aankoop van strategisch gelegen panden en de ontsluiting op een duurzame wijze. Er is verwezen naar een 'profploeg', een niet onbelangrijk project. De ambitie mag nog iets hoger. We bereiken vandaag 82

gemeenten, dat mag gerust wat meer zijn. In de relancemaatregelen zijn budgetten voorzien, zo'n 25 miljoen euro.

Een tweede spoor gaat over de evaluatie van het handelsvestigingsbeleid en het decreet. Als we dat lezen zie ik in de evaluatie twee dingen. Ten eerste is er vandaag al vrij veel autonomie voor de lokale besturen. Ze gaan aan de slag met een aantal ruimtelijke instrumenten zoals verordeningen en ruimtelijke uitvoeringsplannen. Het is belangrijk om de lokale autonomie te vrijwaren zodat ze zelf het heft in handen mogen nemen om de winkelshift te realiseren. We zien vaak dat capaciteit op lokaal niveau een uitdaging is. Daarom geeft Vlaanderen middelen voor de begeleiding van de opmaak van de plannen.

VLAIO is momenteel bezig met de evaluatie van de aanpassing van het decreet. Er komt een verzameldecreet met een aantal concrete wijzigingen. Daar zit bijvoorbeeld het voorstel in – en nu moet ik even spieken – over het vergunningsplichtig maken van het opsplitsen van panden, en om lokale besturen meer handhavingsbevoegdheden te geven. Dat zijn voorbeelden die worden opgenomen in de aanpassingen van de decretale context en die worden opgenomen in het verzameldecreet dat VLAIO binnenkort bij ons zal neerleggen, zodat we daarmee naar de regering kunnen gaan.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ondanks het feit dat u moet spieken, is het al een eerste goede aanzet. We zijn er uiteraard voorstander van om die lokale besturen meer autonomie te geven. Ik denk wel dat dit verder moet worden verfijnd. Maar ik zal u even via de praktijk aantonen wat het echte probleem is bij die lokale handelaars. Die werken dag en nacht aan hun winkel, aan hun product. Wanneer een klant ontevreden is, komt hij terug en zorgt de handelaar ervoor dat dat gefikst geraakt. En als het niet anders kan, neemt de lokale handelaar de producten ook terug.

Langs de andere kant zijn er momenteel – en ik ben de laatste die tegen e-commerce is – heel veel mensen die online opereren, de zogenaamde dropshippers. Ik weet niet of u die term al hebt gehoord, maar u moet die zeker eens opzoeken. Dat zijn mensen die goedkope brol aankopen in Azië. Vaak gaat het over onveilige, giftige en namaakproducten. Die verkopen zij dan online met advertenties, zonder enige aansprakelijkheid. Wanneer er dus iets scheelt aan dat product, wat vaak ook het geval is, dan zij die dus helemaal niet aansprakelijk. Dat zijn mensen die zich aan geen enkele regelgeving moeten houden, en dat stoort onze lokale ondernemers. Zij doen immers alle moeite van de wereld en leven echt voor hun product. Dat is meer dan een product voor hen, dat is hun passie. Zij willen mensen blij maken. Maar zij zien dan aan de andere kant dat alles kan en mag online. En ik heb het echt niet over de goede e-commercewinkels, die er zeker ook zijn, maar over die dropshippers, die eigenlijk teren op het maken van goedkope winsten door brol te verkopen. Die moet u in de aanpassing van het handelsbeleid ook echt aanpakken. Ik hoop, maar ben er eigenlijk zeker van, dat u dit ondersteunt, maar kan ik verwachten dat daar het komende jaar concrete actie over komt?

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord

Maike De Vreese (N-VA): Minister, ook ik wil u graag heel veel succes wensen.

We hebben het vandaag al gehad over lokaal kopen, over de korte keten, over de impact van e-commerce. Ook bol.com gaat enorm uitbreiden in Nederland. Ook daar zien we dat er op federaal vlak heel wat hefboomen zijn om op onze

verstarde arbeidsmarkt zaken te veranderen. Ik wil u vragen om daar heel hard op in te zetten.

Ik zal u vandaag geen lastige bijkomende vragen stellen, die komen zeker en vast nog in de toekomst, maar ik wil wel heel graag vragen om alles op alles zetten en te zorgen voor een gelijk speelveld voor onze lokale ondernemers. We hebben samen met de collega's een voorstel van resolutie opgesteld waarbij we inzetten op een kernversterkend beleid, en ik wil u dan ook vragen om daar met een zeer groot hart voor onze ondernemers heel hard op in te zetten, minstens even hard als uw voorganger, minister Crevits.

De voorzitter: De heer Vanryckeghem heeft het woord.

Kurt Vanryckeghem (cd&v): Minister, wij steunen uiteraard vanuit cd&v volop alle initiatieven die zijn genomen en die nog in de maak zijn om onze lokale ondernemingen te laten bloeien en vooral om de leegstand tegen te gaan. Uw voorganger, minister Crevits, heeft heel wat in de steigers gezet, zoals de proploegondersteuning voor investeringen in handelspanden en de subsidies voor lokale besturen om de nodige ruimtelijke plannen op te maken wanneer zij daar niet de nodige capaciteit voor hebben.

Om lokale besturen nog meer kansen te geven om hun kleinhandel en winkelcentrum te laten bruisen, moet er inderdaad nog een aanpassing komen van het Handelsvestigingsdecreet, met onder andere aanpassingen aan de categorieën van kleinhandel die men kan afbakenen. We hebben er uiteraard het volste vertrouwen in dat u evenzeer een groot believer bent van de aanpak die is uitgetekend. U gaf tijdens de persconferentie al aan dat u er alles aan wilt doen om de lokale economie verder te steunen. Wij zullen u daar blijven in voeden met voorstellen in de commissie, zoals we dat in dit parlement ook in het verleden al hebben gedaan met een voorstel van resolutie over het handelskernbeleid.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik denk inderdaad dat het een gedeelde bezorgdheid is, de eerlijke handelspraktijken. Die bezorgdheid heb ik vooral bij u gehoord, collega en ook bij collega De Vreese. Maar dat is uiteraard een federale bevoegdheid, wat niet wegneemt dat we dat moeten opnemen.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): U bent nog geen federaal minister, hebben we daarnet geleerd. (*Applaus van Tom Ongena*)

Maar u kunt dat zeker opnemen met alle collega's. Het is wel een gedeelde bevoegdheid, er zijn ook Vlaamse aspecten, maar ik ben er zeker van dat u daar verder werk van zult maken.

Ik zal u, tot slot, nog een derde aanbeveling of werkpunt meegeven waar u de komende tijd aan kunt werken. Dat zijn de investeringen die wij met Vlaams belastinggeld doen in Vlaamse ondernemers, niet alleen lokale handelaars maar ook kmo's. Dat gebeurt via onze participatiemaatschappij, PMV. U hebt vandaag misschien ook gelezen dat die winstgevend is, wat natuurlijk een goede zaak is. Maar heel veel van die middelen van PMV – en het gaat echt over miljarden aan investeringen – gaan ook naar het buitenland, naar ondernemingen en fondsen daar. Dan vraag ik mij wel af of wij daar niet meer meerwaarde voor de Vlaamse economie uit kunnen halen. Ik ben verre van een protectionist, maar als het om Vlaams belastinggeld gaat, dan denk ik dat onze kmo's daar als eerste voor in aanmerking komen. Ook daar hebt u geluk, want daar is ook een nieuwe beheersovereenkomst voor in de maak. Die is al ingezet door uw voorganger en

u kunt die afwerken. Ik vraag u gewoon om daar meer transparantie te bieden en meer feedback te geven aan het parlement, zodat we die investeringen ten volle kunnen inzetten voor de Vlaamse welvaart.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.25 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.44 uur.*

POLITIEKE FRACTIES

Wijziging in de samenstelling

De voorzitter: Dames en heren, bij brief van 18 mei 2022 delen de heer Peter Van Rompuy, voorzitter van de cd&v-fractie, en mevrouw Sofie Mertens mee dat mevrouw Sofie Mertens vanaf haar eedaflegging deel uitmaakt van de cd&v-fractie.

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden

De voorzitter: Dames en heren, voor de cd&v-fractie zijn

in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie de heer Jo Brouns als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Sofie Mertens,

in de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid de heer Jo Brouns als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Sofie Mertens,

in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken de heer Jo Brouns als vast lid vervangen door mevrouw Sofie Mertens,

in de Interparlementaire Commissie voor de Nederlandse Taalunie de heer Jo Brouns als vast lid vervangen door mevrouw Sofie Mertens en

in de Commissie voor de Bestrijding van Gewelddadige Radicalisering de heer Jo Brouns als plaatsvervangend lid vervangen door mevrouw Sofie Mertens.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Stefaan Sintobin, Leo Pieters, Frieda Verougstraete-Deschacht en Chris Janssens over de heractivering en de samenstelling van een wetenschappelijke commissie die instaat voor het onderzoek en de erkenning van innoverende stikstofreducerende technieken

– 1294 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Excuseer voor het onbeleefde vingergeknip, maar ik wou even uw aandacht trekken. Ik zou graag verzoeken om bij hoogdringendheid de agenda aan te vullen met een voorstel van resolutie over de heractivering en de samenstelling van een wetenschappelijke commissie die instaat voor het onderzoek en de erkenning van innoverende stikstofreducerende

technieken. De toelichting van collega Sintobin zal deze ingewikkelde titel straks helemaal verduidelijken.

De voorzitter: Eerst moet nog gestemd worden over het voorstel tot spoedbehandeling. Daar zullen we ons later over uitspreken.

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 10 juni 2016 houdende de erkenning en subsidiëring van de georganiseerde sportsector – 1186 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 10 juni 2016 houdende de erkenning en subsidiëring van de georganiseerde sportsector.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Wij zijn in het algemeen zeer te spreken over de switch die hier wordt gemaakt, namelijk dat multisport zich nog meer focust op een laagdrempelig en divers sportaanbod en het aantrekken van zoveel mogelijk nieuwe sporters. Hierdoor komt multisport minder in het vaarwater van unisport, dat zich blijft focussen op het volledige gamma aan sportopleidingen binnen specifieke sporttakken. Dat is een goede zaak. Het is ook positief dat sporters en clubs uit kleinere federaties die nu niet erkend zijn, via multisportfederaties alsnog ondersteuning kunnen ontvangen.

We ondersteunen met andere woorden het algemene idee achter dit ontwerp, maar zullen ons onthouden op het geheel, en dat omdat de switch van multisport naar zoveel mogelijk Vlamingen aan het sporten krijgen, niet volledig wordt gemaakt. De focus op het aantal leden valt niet volledig weg voor de multisportfederaties. Het is nog steeds een belangrijke parameter om subsidies te ontvangen. En wat gaan we dan doen met de multisportfederaties die geen zin hebben om meer in te zetten op een betere begeleiding, op het aanspreken van kansengroepen of op het inzetten op een meer divers aanbod? Zij zullen nog steeds subsidies krijgen als ze voldoende leden hebben.

Dit ontwerp van decreet is voor ons dus veeleer een gestage evolutie. Er worden geen grote knopen doorgemaakt en geen duidelijke lijnen getrokken. En dat betreuren wij een beetje.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik ga mijn collega gedeeltelijk moeten tegenspreken. Dit ontwerp van decreet is inderdaad gebaseerd op een evaluatie van het decreet van 2016, waar een serieuze stap vooruit is gezet in het meer subsidiëren en ondersteunen van de clubs, van de individuele sporter, van de sporter tout court, dan wel in de structuur. Dit nieuwe ontwerp van decreet is net in grote mate tot stand gekomen – en dank aan de minister voor de manier van aanpakken – door in dialoog te gaan met de sportsector, met de verschillende federaties, om te zien waar de knelpunten zitten en hoe we die kunnen opvangen.

Ik denk dat er over één punt nog een dispuutje was, namelijk het feit dat bepaalde sportfederaties vroegen om het trainersniveau te verlagen van trainer A

naar trainer B. Maar het antwoord daarop vanuit de meerderheid was heel duidelijk. Wij blijven inzetten op die kwaliteit. Wanneer het echt absoluut nodig is, kan daarvan afgeweken worden, maar we blijven de lat in ieder geval op hoog niveau leggen.

Wij gaan dit ontwerp van decreet dus met heel veel enthousiasme goedkeuren, omdat het de weg verderzet van een sportbeleid dat de laatste jaren bewezen heeft dat het op de goede weg is en dat het ook met resultaten naar buiten kan komen.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): We hebben hierover een interessante bespreking gehad in de commissie, naar aanleiding van de evaluatie van het vorige decreet. Zoals collega Van Dijck zegt, zijn er natuurlijk heel wat positieve elementen terug te vinden in het ontwerp van decreet. Ook het doorgedreven overlegtraject dat eraan vooraf is gegaan, was wat mij betreft een goede zaak.

Dit ontwerp van decreet is een belangrijk kader voor het beleidsdomein Sport. Een integraal sport- en bewegingsbeleid heeft er ontegensprekelijk baat bij om in te spelen op de algemene ontwikkelingen in het Vlaamse beleid en om daarin koppelingen met andere domeinen te maken. Ik heb in de commissie al gezegd dat er op dat vlak toch wel enkele elementen beter kunnen.

Het is zeker belangrijk om te blijven inzetten op de promotie van sportparticipatie in de breedste zin van het woord en bij alle Vlamingen. Sport en beweging kunnen, zeker na de coronajaren, een extra stimulans gebruiken. Die extra aandacht voor groeipotentieel en braakliggende terreinen voor de georganiseerde sport is positief te noemen. De extra inzet op de activatie, al dan niet in een sportclub, van niet-sportende Vlamingen en op multisport voor de jeugd vindt het Vlaams Belang alvast een gezonde beleidskeuze.

Ik heb ook een paar kritische elementen aangehaald. Bijvoorbeeld in verband met de wijziging van 'Brusselse Hoofdstedelijke Gewest' naar 'tweetalig gebied Brussel-hoofdstad' vraag ik me naar aanleiding van het SARC-advies (Strategische AdviesRaad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media) af of het Vlaamse beleid niet duidelijker naar een Nederlandstalig karakter van het sportaanbod moet verwijzen. Voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) blijkt het in de praktijk immers geen probleem om louter Franstalige initiatieven te ondersteunen. Ik heb u daar ook al op gewezen in de commissie, minister. Hopelijk kunt u de nodige garanties bieden in verband met taalvoorwaarden.

De Vlaamse Sportraad vindt het niet erg duidelijk hoe de beoogde planlastvermindering zal worden gerealiseerd. Dat is ook een punt dat ik in de bespreking in de commissie heb aangehaald. Ik hoop alvast op duidelijke engagementen van u ter zake.

De Vlaamse Sportraad brengt ten slotte een gunstig advies uit bij de erkenningsvoorwaarden voor sportfederaties, maar ik heb al vaak aangekaart dat de Vlaamse overheid niet consequent optreedt met betrekking tot niet-nageleefde autonomievoorwaarden. Ik verwijs naar de recente doorlichting van Cycling Vlaanderen. Die federatie blijkt niet autonoom te werken, maar zich te gedragen als een vleugel van de nationale federatie, die haar beleid mee bepaalt. U weet dat ik daar in het verleden al vaak opmerkingen over gemaakt heb, in het algemeen en meer specifiek op de Belgische Voetbalbond gericht.

Maar als het over Cycling Vlaanderen gaat, was ik alvast tevreden dat ook collega De Rudder daar terecht opmerkingen over gemaakt heeft. Zoals ik al zei: ook bij andere federaties is een dergelijke controle nodig. Minister, zal die er echt

komen? Dat is een belangrijke zaak. De Koninklijke Belgische Voetbalbond is een schoolvoorbeeld van een oneigenlijke splitsing. Als Vlaamse federaties enkel bestaan als doorgeefluik aan Belgische federaties, dan zouden ze geen Vlaamse subsidies mogen krijgen. Ik herhaal mijn vraag uit de commissie: minister, deelt u die visie? En met welk gevolg? Komt er een onderzoek naar alle erkende federaties? U hebt daar al voor een stuk de voorzet gegeven. Maar dat onderzoek naar de realisatie van een verplichte autonome werking is een belangrijk gegeven. Ik vind het nog altijd heel moeilijk om me voor te stellen dat die dat niet kunnen naleven en toch is het blijkbaar zo. Dat is een van de diverse redenen waarom wij als Vlaams Belang ons zullen onthouden van dit ontwerp van decreet.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (cd&v): Als cd&v-fractie zullen wij dit ontwerp van decreet uiteraard goedkeuren want het belangrijkste doel van ons Vlaams sportbeleid is en blijft om zoveel mogelijk Vlamingen levenslang gezond te laten sporten en bewegen. Als belangrijkste beleidsinstrument hebben we dan ook hier het Sportfederatiedecreet dat daar zeer veel aan bijdraagt. De belangrijkste wijziging die er vandaag dan ook voorligt, heeft tot doel om de decretale basisopdrachten van de multisportfederaties aan te passen om op die manier hun opdracht minder concurrentieel en overlappend te maken met die van de unisportfederaties. De 'multi's' moeten dan ook voortaan hun aanbod uitbouwen voor die Vlamingen die nog niet in een sportclub aan het sporten zijn en die kunnen dus ook voor de jeugd een heel aanbod uitwerken. Daarnaast krijgen de 'multi's' ook steun voor sporten die niet via de unisportfederaties aangeboden worden. Onze fractie steunt dan ook deze keuze omdat we hopen dat op die manier een duidelijker profiel van de 'uni's' en de 'multi's' meer sporters zal aantrekken. De aandachtspunten hebben we dan ook uitvoerig besproken in de commissie.

We zullen voor stemmen. Maar, minister, we vragen ook echt dat u de impact van dit decreet op de sportsector en de sportparticipatie goed zult monitoren in de toekomst omdat dit toch een belangrijke evolutie zal kennen. Die gaan we ook zeer goed opvolgen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ben tevreden dat ik geen nieuwe elementen in de discussie gehoord heb in vergelijking met de discussie die we gevoerd hebben in de schoot van de commissie. Bij deze herhaal ik nog het gegeven dat dit ontwerp van decreet een resultante is van een heel breed overleg met de sector in al zijn aspecten. Het heeft vooral de bedoeling om een en ander duidelijker te organiseren en om via die weg te zorgen voor de professionalisering van federaties en clubs en een verhoging van de sportparticipatie van iedereen. Wat de specifieke vraagstellingen betreft – en mijnheer Deckmyn, u kent mijn gevoeligheden ter zake – denk ik niet dat ik blijken van enige terughoudendheid gegeven heb als het gaat over de relatie tussen de Vlaamse sportfederaties en eventueel nog bestaande Belgische evenknieën, alleszins bijvoorbeeld op het vlak van het wielrennen. Ik ben daar niet bepaald de kool en de geit aan het sparen, maar ik probeer doortastend op te treden, klaarheid te scheppen en desgevallend ook op te treden via samenwerkingsovereenkomsten. Dat zijn natuurlijk op dat vlak de instrumenten bij uitstek. Die instrumenten zal ik ook gebruiken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nrs. 1186/1 en 1186/1-Errata)

– *Artikel 1 tot en met 59 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot regeling van de toekenning van een jobbonus**– 1204 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3****Algemene bespreking**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot regeling van de toekenning van een jobbonus.

De algemene bespreking is geopend.

Binnen de regering is afgesproken dat niet minister Brouns, maar minister Crevits dit zal behandelen, aangezien zij het hele voortraject gedaan heeft. Dat lijkt me nogal logisch.

De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Collega's, over één ding zijn we het natuurlijk eens: werk moet lonen. Jammer genoeg is dat momenteel voor heel veel mensen niet het geval. Ik denk dan aan de huishoudhulp, aan kassiers, aan zorgkundigen, bewakers en pakjesleveranciers, en noem maar op. We zijn het er absoluut over eens dat het inkomen van die mensen moet verhogen, maar we zijn het niet eens met het instrument van die jobbonus. We staan daarin niet alleen.

Ten eerste: jullie experts van het maatschappelijk relancecomité wijzen erop dat er voor de beide doelstellingen van de jobbonus, namelijk activering en verhoging van de laagste inkomens, betere instrumenten zijn, die hun nut hebben bewezen. Zij zeggen dat men om te activeren drempels moet wegwerken rond kinderopvang en rond woon-werkmobiliteit. Zij zeggen dat, als je het inkomen wilt ondersteunen van werknemers met een laag inkomen, als je werkende armen uit de armoede wilt halen, de sociale toelage in het groeipakket versterkt moet worden, in plaats van de indexering te bevriezen. Dat is één.

Ten tweede: ook in de academische wereld heb ik, in alle eerlijkheid, zelfs geen enkel positief signaal gehoord. André Decoster van de KU Leuven zegt dat dit geen effect zal hebben, of zeer beperkt, boven op de werkbonus. Hij verwijst naar het reële probleem van de promotieeval. Mensen onder een bepaald inkomen krijgen een bepaalde toeslag, en als ze dan promotie maken en hun inkomen stijgt, dan valt die toeslag weg, waardoor ze eigenlijk de facto geen loonstijging hebben.

Ive Marx van de UAntwerpen – niet de meest linkse denker in Vlaanderen, meen ik – zegt dat de meeste mensen al die fiscale prikkels niet meenemen in hun keuzes, omdat ze die, logischerwijze, ook niet begrijpen. Hij verwijst naar zeer overtuigende studies uit de VS, waar nog veel grotere fiscale prikkels voorzien werden, die amper mensen naar de arbeidsmarkt gelokt hebben.

Ten derde is er ook kritiek uit politieke hoek, namelijk van collega Muyters, de minister van Werk in de vorige Vlaamse Regering. Hij zei, ik citeer: "Dit is een

van de maatregelen die we kunnen nemen om de krapte op de arbeidsmarkt op te vangen. Ik denk echter dat de Vlaamse Regering juistere beslissingen kan nemen” rond die krapte.

Er is dus, collega's, op zijn minst twijfel over de doelmatigheid van die bonus. Wij delen deze kritieken. Wij vinden het ook jammer dat de Vlaamse Regering er potdoof voor blijft. We vinden het ook tamelijk tegenstrijdig: dezelfde partijen die hier de jobbonus gaan invoeren, blokkeren eigenlijk op federaal niveau de lonen van een aantal van die werkende mensen door de Loonblokkeringswet. Het is veel logischer om die wet af te schaffen, zodat bedrijven die veel winst maken een deel van hun winst kunnen delen met hun werknemers, in plaats van dat allemaal door te schuiven naar hun aandeelhouders. Om die redenen kunnen wij niet voor die jobbonus stemmen, collega's. Natuurlijk is het wel een verhoging van het inkomen van een aantal mensen, en dat hebben die mensen keihard nodig. Om die reden gaan wij ons onthouden.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister Diependaele, minister Crevits, het is vandaag een zeer mooie dag, omdat wij hier tonen wat we met onze Vlaamse bevoegdheden kunnen doen. We halen er het maximale uit. Dat blijkt ook uit het advies van de Raad van State, dat trouwens door u beiden zeer goed is beantwoord. Het is een mooie dag, omdat we doen wat we moeten doen, namelijk: wie werkt belonen, en vooral wie het nodig heeft. Aan mensen die van 1800 euro tot 2500 euro brutto verdienen gaan wij het signaal geven dat wij achter hen staan, dat wij hen steunen. Ik vind het eigenlijk absurd dat mensen, hier in het halfroond, zelfs nog maar durven zich te onthouden op zo'n maatregel. Wie kan daartegen zijn, om mensen die werken te belonen?

En we belonen hen niet zomaar: niet met een brutto loonsverhoging, maar met een netto premie. Wat ze op hun rekening krijgen, is ook voor hen. Het wordt niet afgeroomd door de overheid. Voor mensen op de laagste schaal betekent dat 600 euro netto per jaar. Dat is 50 euro netto per maand. Als we het hebben over koopkracht verhogen, dan denk ik dat we hier met een fantastische maatregel zitten.

Ik vind het ook jammer, collega De Witte, dat u datgene wat voormalig minister Muyters ooit heeft gezegd, uit zijn context haalt.

Wat hij natuurlijk bedoelde, is dat we hier in een land leven dat bijna alles wegvreet van de lonen die mensen verdienen. Het overheidsbeslag is gewoon gigantisch. Wat hij indertijd zei, was een antwoord op de vraag hoe we ervoor kunnen zorgen dat de nettolonen hoger zijn. Hij gaf uiteraard aan dat de taxshift, die tijdens de vorige legislatuur 'op Zweeds niveau' werd ingevoerd, een zeer doelmatig instrument was. Maar aangezien er op dat niveau allerlei maatregelen uitblijven, neemt deze Vlaamse Regering het heft in handen en gaat ze die lonen dus fundamenteel verhogen via die premie, via die jobbonus. Ik denk dat we daar met zijn allen bijzonder trots op kunnen zijn.

Ik heb nog één grote bezorgdheid en één vraag voor de ministers. Zijn we intussen al zeker dat Vivaldi die jobbonus niet zal oppeuzelen? Zal Vivaldi die jobbonus belasten of wordt dat een belastingvrije jobbonus? Gaan we de mensen echt die volle jobbonus gunnen? Als het van deze Vlaamse Regering en meerderheid afhangt alleszins wel.

Ik sluit graag af met een ferme pluim aan beide ministers om dit uit te werken. Bovendien, collega's, gaat dit al in voor de mensen vanaf 2021. In 2022 worden de eerste jobbonussen berekend. Het is dus geen gebakken lucht. Het is iets dat

in het najaar van 2022 op de rekening van de mensen komt, en wat ons betreft geen dag te vroeg. (*Applaus bij de N-VA en van Tom Ongena*)

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Collega's, het is een goede zaak dat de Vlaamse Regering haar nek uitsteekt om de koopkracht van de mensen met de laagste lonen te ondersteunen. Het is ook symbolisch een belangrijke maatregel, omdat Vlaanderen hiermee toont dat het zijn activeringsbeleid zelf in handen neemt, los van het federale beleid. Maar toch stellen wij vandaag, zoals we ook in de commissie al hebben gedaan, dat men om werk echt lonender te maken en de werkzaamheidsgraad te verhogen, Vlaanderen volledig bevoegd moet maken voor het arbeidsmarktbeleid.

Het activerende effect zullen we ook moeten afwachten. Want als de federale overheid dan beslist om de werkloosheidsvergoeding opnieuw te verhogen, wordt de kloof tussen werken en niet werken opnieuw kleiner en wordt op die manier ook de werkloosheidsval niet weggewerkt. Of de bonus zijn doel zal bereiken, is dus de vraag. Maar aangezien wij willen dat de koopkracht wordt verhoogd, steunen we het ontwerp van decreet dat voorligt.

Verder vindt de Vlaams Belangfractie het ook merkwaardig, zoals al gesteld in de commissie, dat er niet werd gekozen voor een verrekening in de personenbelasting of een toekenning via de bedrijfsvoorheffing, aangezien de Bijzondere Financieringswet toelaat dat de gewesten afcentiemen en opcentiemen heffen op de personenbelasting. Indien men deze keuze had gemaakt, zou de premie veel gemakkelijker automatisch kunnen worden toegekend en zou dit administratieve rompslomp vermijden. Maar zoals gezegd, zullen we dit ontwerp van decreet mee goedkeuren. (*Applaus van Sam Van Rooy*)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Ik zal alvast verklappen dat onze fractie dit ontwerp van decreet ook mee zal goedkeuren – ik wist dat u erop zat te wachten, collega's – en uiteraard met veel enthousiasme, omdat dit inderdaad een bijzonder belangrijk ontwerp van decreet is. Werken moet lonen. 733.000 Vlamingen gaan dankzij dit ontwerp van decreet netto meer overhouden, tot 600 euro. Voor een tweeverdienersgezin kan het dus gaan over 1200 euro netto extra. Inderdaad, we rekenen daarbij op de Federale Regering om ervoor te zorgen dat dat effectief netto is. Daar is al goed over overlegd. Ik ga ervan uit dat collega Ronse dan ook weer volop zal applaudiseren voor die goede samenwerking, een samenwerkingsfederalisme dat ook in het kader van deze jobbonus, uitgewerkt door minister Diependaele en minister Crevits, in de praktijk wordt gebracht. Ik denk dat het op zijn appreciatie zal kunnen rekenen, nietwaar, collega Ronse?

Collega's, ik wil nog even ingaan op een aantal elementen van kritiek. Het is uiteraard 'en-en'. We maken werken lonend met deze jobbonus, maar dat wil niet zeggen dat we niet investeren in de werkbaarheid van jobs. Dat is eigenlijk de hoofdbrok van het werkgelegenheidsakkoord dat er binnenkort aankomt onder leiding van onze nieuwe minister Brouns. We investeren in opleiding en in opleidingsincentives. We investeren in extra kinderopvang. Dat zijn allemaal drempels die we wegwerken om aan de slag te gaan of aan de slag te blijven. Deze jobbonus is eigenlijk voor een stuk het financiële sluitstuk ervan en een bijzonder belangrijke stap vooruit voor het Vlaamse arbeidsmarktbeleid.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik sluit me heel graag aan bij collega Ronse. Het is inderdaad een heel mooie dag, en die dag gaan we zo dadelijk nog mooier maken

als we dit ontwerp van decreet goedkeuren. De jobbonus is een belangrijke maatregel uit het regeerakkoord en ook een van de speerpunten uit het verkiezingsprogramma van Open Vld. We zijn dus natuurlijk blij dat we dit hier zo dadelijk mogen goedkeuren.

Werken beter belonen, is cruciaal in deze tijden van arbeidsmarktkrapte. Met de jobbonus zullen we dat ten volle doen. Het is al door de collega's gezegd: tot 600 euro netto per jaar erbij voor mensen die minder dan 2500 euro bruto per maand verdienen. Dat zijn niet weinig mensen. Het gaat over 733.000 Vlamingen, zowat een derde van alle werknemers in Vlaanderen.

Het gaat daarmee ook over de zowat grootste belastingverlaging van deze Vlaamse Regering, met ongeveer 200 miljoen euro lastenverlaging. Dat is 200 miljoen euro die we eigenlijk rechtstreeks teruggeven aan de mensen en dan vooral de mensen die werken. Daarom begrijp ik compleet niet, mijnheer De Witte, waarom u tegen bent. Als ik uw tussenkomst hoor, dan denk ik: 'Nu zal hij zeggen: dus zijn we radicaal tegen', maar dat durft u dan niet en zegt u dat u zich zult onthouden omdat u er niet echt tegen kunt zijn. Eigenlijk begrijp ik zelfs die onthouding helemaal niet. Het gaat over een koopkrachtinjectie van 200 miljoen euro voor die mensen die het het meest nodig hebben. Op zo'n moment moet je kleur bekennen. Op zo'n moment ben je ofwel de partij van de arbeid en van de werknemers, ofwel ben je dat niet. Door nu te zeggen dat u dit niet zult goedkeuren, is het heel duidelijk dat jullie die partij niet zijn. *(Applaus bij Open Vld en de N-VA)*

Dus, wij zijn dat wel. Wij zijn dus wel de partij voor de werknemer, voor mensen die werken. Die willen wij beter belonen. Voor ons is die jobbonus daarin cruciaal. Waarom? Wij zijn er altijd van overtuigd dat – en we geven die belofte ook aan mensen – de beste manier om uit armoede te geraken en eruit te blijven, werken is, een job aannemen. We moeten die belofte ook nakomen. We moeten er dan ook voor zorgen dat mensen die effectief werken, uit armoede blijven en uit armoede geraken. We moeten er dus alles aan doen om 'working poor' tegen te gaan. Daarom is die jobbonus voor ons ook zo belangrijk. Daarmee komen we een van onze cruciale beloftes na als Open Vld, als liberalen, maar ook anderen, namelijk: werken is de beste garantie tegen armoede.

Die jobbonus doet ook meer. Naast koopkracht verhogen, is het ook een belangrijk wapen in de strijd tegen de krapte op onze arbeidsmarkt. In zowat alle sectoren vandaag zijn werkgevers wanhopig op zoek naar personeel: in de zorg, in de bouw, in het onderwijs, in de dienstenchequesector. Ik kan het lijstje opsommen, maar dan is mijn spreektijd voorbij. Zowat in alle sectoren is men op zoek naar personeel. De oorzaak daarvan kennen we. Dat komt voor een groot stuk door de vergrijzing. Van de tien ouderen die er in de komende jaren met pensioen gaan – en dat verdiend hebben –, staan er maar acht jongeren klaar om die jobs in te nemen. Kortom, collega's, we hebben met z'n allen te weinig kindjes gemaakt. Maar zij die van plan zijn om daar nu nog snel iets aan te doen, moet ik teleurstellen, want het duurt twintig jaar vooraleer iemand arbeidsactief kan zijn.

We zullen dus andere manieren moeten zoeken om de vergrijzing op te vangen. Een van de manieren is ervoor zorgen dat wij zij die vandaag wel al een arbeidsactieve leeftijd hebben maar nog niet werken, aan het werk krijgen. De jobbonus is daarin een belangrijke maatregel, want hij moet mensen financieel aanmoedigen, mensen financieel lokken naar onze arbeidsmarkt en naar de vele openstaande vacatures. Kortom, collega's, die jobbonus is niet alleen belangrijk om de koopkracht te verhogen, maar moet ook zorgen voor extra werkkracht. Daarom zullen we vanuit Open Vld dit ontwerp van decreet met volle overtuiging goedkeuren.

Ik heb wel nog drie aandachtspuntjes voor de ministers. We moeten er alles aan doen om ervoor te zorgen dat er toch minstens een nagenoeg automatische toekenning is. Ik weet dat het niet helemaal automatisch kan, maar er zijn zeker mogelijkheden om ervoor te zorgen dat zij die er recht op hebben het ook effectief op hun rekening krijgen. Het zou maar al te gek zijn dat we mensen dit onthouden en ervoor zorgen dat ze het geld niet krijgen.

Ik heb ook al een paar keer gezegd dat we meer moeten doen dan de jobbonus. We moeten ook durven te kijken naar andere sociale voordelen die we vanuit Vlaanderen geven en die nu nog te vaak gekoppeld zijn aan het statuut van bijvoorbeeld werkzoekende of inactieve. We moeten opletten dat door de jobbonus te geven we wel 600 euro netto per jaar meer geven. Want door alle andere sociale voordelen die men vandaag heeft omdat men niet werkt, weg te nemen, houdt men in de netto-oefening misschien nog altijd minder over dan mocht men niet gaan werken. Die oefening moet ook worden gemaakt, namelijk nagaan welke sociale voordelen we beter aan het inkomen van mensen koppelen dan aan het statuut.

Ten slotte kijken we natuurlijk ook vol verwachting uit naar de jobbonus plus. Deze maatregel gaat enkel over 733.000 werknemers, maar er zijn in Vlaanderen natuurlijk ook heel veel zelfstandigen of mensen die eraan denken om te starten als zelfstandige. Die moeten we ook ondersteunen. Daarom is het idee ontstaan van een jobbonus plus, waarbij we de startende zelfstandigen 600 euro en het jaar nadien nog eens 600 euro kunnen geven om hen aan te moedigen om die stap te zetten. We kijken ernaar uit en rekenen erop dat er een snelle uitvoering komt van de jobbonus plus. Maar ondanks deze drie bekommernissen of vragen, kunt u op ons rekenen. Wij zullen uiteraard met volle overtuiging straks op de groene knop duwen. *(Applaus bij Open Vld en de N-VA)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, ministers, collega's, ik kom toch naar het spreekgestoelte om de heel eenvoudige reden dat ik dit een heel belangrijk ontwerp van decreet vind, omdat er maar eens eventjes 200 miljoen euro in de begroting tegenover staat. Dan vind ik het niet meer dan normaal dat ik dit vanop het spreekgestoelte bespreek.

Collega's, ik wil beginnen met een voorafname, en die is misschien gericht naar collega Ronse. Collega Ronse, ik heb een heel grote parlementaire reflex. Dan vind ik het niet echt netjes dat mensen of fracties die zich om een bepaalde reden willen onthouden, daar vanuit het parlement kritiek op krijgen. Ook collega Ongena heeft dat gedaan. U zegt: 'U kunt hier eigenlijk niet tegen zijn. U wilt wel tegen zijn maar u gaat zich dan onthouden.' Ook een onthouding is wel degelijk gemotiveerd. Ik zal die van de Groenfractie proberen te motiveren op een aantal punten.

Ik vind tot op de dag van vandaag, en niemand heeft mij van het tegendeel kunnen overtuigen, dat dit een heel dure symboolmaatregel is. U loopt met die jobbonus tegelijkertijd op twee sporen. Spoor een: er moeten meer mensen aan het werk. Dat snap ik nog. Spoor twee: we moeten de kloof tussen mensen die werken en die niet werken vergroten. Daar komt u op juridisch drijfzand.

Mijnheer Ronse, ik vind het erg dat u verwijst naar de Raad van State, want die wijst daar ook op en zegt tegen de Vlaamse Regering heel duidelijk – u kunt het nalezen in voetnoot 8 op pagina 79: 'Wij stoppen met het advies want eigenlijk zit deze maatregel verkeerd in elkaar. Hij behoort niet tot de bevoegdheid van de Vlaamse overheid.' Zij geven zelf de suggestie in die beruchte voetnoot 8: 'Als u dit wilt doen, beste Vlaamse Regering, gebruik dan uw eigen fiscale autonomie'. Daar hebben wij vanuit de groene partij in staatshervormingen voor geijverd:

gebruik het gewestelijk deel van de aanvullende personenbelasting. Dan kan men met recht en rede zeggen dat dit een instrument op Vlaams niveau is. En toch beslist de Vlaamse Regering om niet voor die fiscale korting te gaan maar voor een premie. Op dat moment zegt de Raad van State: 'Hier stopt het want hier komt u op een bevoegdheid van de federale overheid die te maken heeft met het inkomen.' Dat weet u ook want u hebt het advies ook gelezen. Ik roep dus op om dat advies serieus te nemen. De Raad van State zegt dan: 'Hier stoppen wij. De maatregel moet beter in elkaar gestoken worden.'

En ze hebben natuurlijk gelijk, want, beste collega's, hier zit wel een voor-geschiedenis achter. Er is ooit zoiets geweest als een jobkorting, die we hebben afgevoerd. Waarom? Omdat op dat moment Europa dreigde door te zeggen dat er een fundamentele ongelijkheid in zat, die men niet kan volhouden want ze is enkel voorzien voor mensen die in Vlaanderen wonen en niet voor iedereen die op onze arbeidsmarkt actief is.

Er zijn ook mensen die op onze arbeidsmarkt actief zijn en die niet in Vlaanderen wonen – gelukkig. Trouwens, wij proberen die ook aan te trekken, gezien de krapte op de arbeidsmarkt. Wie krijgt deze jobpremie? Enkel de mensen die in Vlaanderen wonen. We maken dus dezelfde fout, en ik begrijp dat niet. Je moet Vlaanderen als woonplaats hebben. Nochtans proberen we met zijn allen om de krapte op de arbeidsmarkt op te lossen en ook mensen interregionaal – gelukkig toch – aan trekken naar deze arbeidsmarkt. Die zullen deze jobbonus niet krijgen. Gezien het verleden van de jobkorting en het feit dat we toen op een Europees njet dreigden te stuiten, wat een probleem was, zodat men dat toen heeft afgeschaft, begrijp ik niet dat men dat eigenlijk opnieuw doet met deze jobbonus.

Collega's, bovendien ben ik nogal een voorstander van evidencebased policy. Wij weten niet of deze jobbonus een antwoord is op de krapte op de arbeidsmarkt. Er is op dit moment niemand die weet wat het effect zal zijn van die jobbonus. Niemand weet dat. Ik heb één arbeidsmarktspecialist gevonden die iets anders zegt, maar die het vooral heeft over de kloof tussen werken en niet werken, maar de meeste arbeidsmarktspecialisten, toch ongeveer 90 procent, zeggen allemaal dat dit niet gaat zorgen voor een antwoord op de krapte op de arbeidsmarkt. Er zijn een aantal andere drempels die men naar beneden zou moeten halen: meer plaatsen in de kinderopvang ...

De voorzitter: Collega Rzoska, mag u worden onderbroken? Of houdt u liever gewoon uw betoog?

Björn Rzoska (Groen): Ja, ik sta altijd open voor een debat. Dat is geen probleem.

De voorzitter: De collega's Ronse en Ongena willen u onderbreken.

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega Rzoska, op één punt geef ik u gelijk: we hadden inderdaad vooraan moeten staan. Ik zit echter dan nog liever en stem dan liever voor dan vooraan te staan en mij te onthouden. Ik had echter inderdaad vooraan moeten staan en voor moeten stemmen.

Wat ik een beetje vreemd vind, is dat u het hier meer opneemt voor mensen die niet in Vlaanderen wonen en in Vlaanderen zouden gaan werken, dan voor de Vlaamse werknemers die hier wonen en werken. Ik denk dan aan Brusselaars en mensen uit Wallonië, maar evengoed zouden dat Noord-Fransen kunnen zijn. Ik denk dat het vrij simpel is. U zit in de Brusselse Regering. U associeert zich ook met Ecolo, dat ook in de Waalse Regering zit. Stel hun voor om daar ook een

jobbonus in te voeren en het probleem dat u aankaart, is volledig opgelost. Ik denk echter dat zij op een totaal andere manier kijken naar activering dan deze Vlaamse Regering dat doet. Zij kijken veeleer naar verhogingen van uitkeringen en mensen stimuleren om niet te werken dan naar mensen laten werken. Dat is jammer. Maar alstublieft, steun dan toch deze Vlaamse Regering, die er resoluut voor kiest om mensen te steunen die willen werken. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega Rzoska, u hebt natuurlijk gelijk. Het is inderdaad een heel belangrijke maatregel, een zware financiële maatregel van 200 miljoen euro. Dit is echter natuurlijk een belastingverlaging van 200 miljoen euro. Dat gaat over de vraag wat je met overheidsgeld doet. Geef je alles uit of geef je een deel van het overheidsgeld terug aan mensen? In dezen geven we 200 miljoen euro terug aan mensen, en we doen dat zelfs op zo'n manier dat dat niet wordt gespreid over Jan en alleman, maar doelgericht is, gericht naar die mensen die vandaag werken voor een laag loon. In alle eerlijkheid – en ik heb het daarnet ook al gezegd –: vandaag moet je voor een stuk ook kleur durven te bekennen. Geven we mensen die vandaag alle moeite doen om aan de slag te gaan, om 's morgens vroeg op te staan, om de bus te nemen of in de file te staan om naar hun werk te gaan, om hun kinderen naar school of een crèche te sturen, een extra beloning? Of doen we dat niet? Onze overtuiging is dat we hun die extra beloning geven. We geven 200 miljoen euro. We zorgen voor een belastingverlaging. U kunt ons natuurlijk niet verwijten dat wij daar altijd voor zullen zijn. We doen dat ook op zo'n manier dat we die mensen belonen die extra moeite doen om onze welvaart in stand te houden.

U had het over de jobkorting. Het is juist dat men die heeft afgeschaft. Door welke regering? De regering-Peeters II. Dat was een regering zonder ons. Wij hadden die ingevoerd in de regering voordien, met Dirk Van Mechelen. Dat was een jobkorting van 250 euro. De regering na ons heeft die afgeschaft. Mijnheer Rzoska, dat was echter niet wegens een mogelijke Europese schending, sorry. Ik was als medewerker bij die besprekingen. Dat was de eerste besparing die de regering-Peeters II wilde doorvoeren. Dat was het eerste laaghangend fruit dat men zag. 'Dat is toch van de liberalen. Kom, dat pakken we al af.' Dat is de reden waarom de jobkorting destijds is afgeschaft, en dat is ook de reden waarom wij ze nu opnieuw invoeren, maar nu heet ze 'jobbonus'. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Mijnheer Ongena, als ik u zo hoor spreken, denk ik dat u toch zeker de Loonblokkeringswet moet afschaffen. De hardwerkende Vlamingen werken in bedrijven waar miljoenen euro's winst wordt gemaakt – miljoenen euro's die rechtstreeks worden doorgesluisd naar de aandeelhouders – en u zegt: maximum 0,4 procent opslag. Wat zult u nu doen? De index is geen loonsverhoging. (*Opmerkingen van Tom Ongena*)

De voorzitter: Collega De Witte heeft het woord, collega Ongena.

Kim De Witte (PVDA): U hebt het over bedrijven die miljoenen euro's winst maken. Hoeveel winst maakt Jeff Bezos van Amazon? Miljarden euro's. De pakjesleveranciers creperen, die krijgen bijna niets. U zegt dat we daar niets aan zullen veranderen en we het zelfs in de wet zullen inschrijven. Men krijgt niets extra's, want het moet naar de aandeelhouders gaan.

En nu gaat u gemeenschapsgeld – dat is het – van de hardwerkende Vlamingen herverdelen. U herverdeelt, maar in plaats van te herverdelen tussen mensen die effectief veel hebben en mensen die weinig hebben, herverdeelt u van de

middenklasse naar de working poor. Daar zijn wij tegen. Als partij van de werkende klasse zijn wij daar inderdaad tegen. U geeft een megacadeau aan bedrijven die enorm veel winst maken, en daar zijn wij tegen. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik denk dat collega De Witte niet echt goed geplaatst is om over het geld van de werkende Vlaming te spreken. Als ik het programma en de uitspraken van zijn partij lees, dan zijn ze maar op één ding uit, en dat is dat het geld van de werkende Vlaming collectiviseren, onteigenen en allemaal naar de overheid draineren. Kijk, er is zelfs applaus. *(Opmerkingen. Applaus van Jos D'Haese)*

Dat is hetgeen wat collega De Witte en zijn partij willen doen. Wat deze meerderheid doet, is de werkende Vlaming loon naar werken geven. In dit land wordt 54 procent van wat mensen verdienen, wegbelast. Het wordt weggevreten door de overheid. U wilt dat optrekken naar 100 procent, wij willen dat doen zakken. Omdat de federale overheid uitblijft met acties, neemt deze Vlaamse Regering dus een maatregel en zullen de mensen met de laagste lonen tot 600 euro netto meer verdienen. U zou beschaamd moeten zijn dat u daar niet voor stemt. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Kim De Witte (PVDA): Collega Ronse, het probleem is inderdaad dat de belastingdruk voor de werkende mensen in Vlaanderen, België en heel Europa, te hoog ligt. De belastingdruk voor hen die enorm veel hebben, voor hoge vermogens, voor winstgevende bedrijven ligt dan weer te laag. Dat zeg ik niet alleen, dat is geen praat van de PVDA alleen. Zelfs de OESO zegt dat het niet oké is. U hebt Paul De Grauwe gisteren wellicht ook gehoord: hij zegt dat het niet oké is. Tal van economen zeggen dat het niet oké is. De herverdeling moet eerlijker.

Uw partij stemt voor die Loonblokkeringswet, heeft die zelfs verstrengd in de vorige regering, en dan hebt u het over geld van de gemeenschap. U doet aan 'facts free politics', want alle wetenschappers zeggen dat het nuttiger is om dat geld in het groeipakket te steken als men de armoede wil bestrijden. Wetenschappers zeggen dat er andere maatregelen zijn om te activeren, maar desalniettemin zegt u dat u die 200 miljoen euro zult pakken en op die manier zult herverdelen. Dat is geen verstandig beleid. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Ik zal kort reageren op de argumenten van zowel collega Ronse als collega Ongena, omdat ik ze wel belangrijk vind. Voor alle duidelijkheid, collega's: uiteraard vind ik dat mensen met een laag inkomen meer moeten verdienen. De vraag die hier voor mij echter op tafel ligt is: is de maatregel die de Vlaamse Regering op tafel legt daarvoor de juiste?

Collega Ronse, u zegt dat het beter ook zou worden ingevoerd in Brussel en Wallonië. Daar is iets voor te zeggen, als men de Raad van State volgt en zegt: gebruik dan de eigen fiscale bevoegdheden. Ik vind het wel vreemd dat u zegt: 'Je wilt eigenlijk andere mensen naar de arbeidsmarkt trekken.' Ik dacht dat dat ook de bedoeling was van de Vlaamse Regering? We hebben het nog maar enkele weken geleden gehad over interregionale mobiliteit.

We hebben net gezegd dat we die mensen nodig hebben. Want we zitten met een krapte op de arbeidsmarkt, dus we hopen ook die mensen aan te trekken. Ik zou het vreemd vinden dat die mensen dan geen jobbonus krijgen.

Collega Ongena, sorry, ik lees wat het advies van de SERV in dezen is. Ik verwijs naar bladzijde 60. Daar is een passage waarin de SERV heel duidelijk is: "De Europese Commissie oordeelde echter dat de jobkorting discriminerend was omdat ze alleen van toepassing was voor Vlaamse inwoners. Inwoners van een andere lidstaat van de Europese Unie die in Vlaanderen werkten en er een inkomen verdienden, konden niet van de korting genieten. Onder andere als gevolg daarvan werd de Vlaamse jobkorting in 2011 afgeschaft."

Ik verwijs hiervoor dus naar de SERV. De SERV is eigenlijk een beleidsadviesorgaan van werkgevers en werknemers aan de Vlaamse Regering. Ik vind die stevig betrouwbaar. Zij schrijven dat en geven dat overigens ook als signaal mee. Ze hebben aan de Vlaamse Regering de suggestie gedaan voor een tweede criterium, met name werkplaats, om een eventuele mogelijke aanval op de jobbonus op een of andere manier juridisch voor te zijn. Dus ja, voor mij is de cruciale vraag of de jobpremie die nu op tafel ligt het juiste instrument is om te bereiken wat jullie willen bereiken. Aan de ene kant is er de krapte op de arbeidsmarkt. Er is al verwezen naar specialisten uit het Maatschappelijke Relancecomité. Ik ga dat niet herhalen. Zij hebben daar uitspraken over gedaan.

En ten tweede zou ik opletten met het argument van de koopkracht. Ik zou daar echt mee opletten. In jullie memorie van toelichting, op bladzijde 19, argumenteert de Vlaamse Regering aan de Raad van State waarom dit echt wel tot de Vlaamse bevoegdheden behoort. De Vlaamse Regering antwoordt daarbij zelf aan de Raad van State dat dit geen maatregel is om bijvoorbeeld tegen de inflatie te gebruiken. Dus let op met uw argumenten, want in se zegt de Vlaamse Regering dat dit niets te maken heeft met koopkracht. Hier zegt u allemaal tegen mij dat het wel te maken heeft met koopkracht. Waarom hebt u dan niet gebruikgemaakt van uw eigen fiscale bevoegdheid? Daar zat de oplossing. De Raad van State reikt het u zelf aan en zegt dat deze maatregel fundamenteel anders in elkaar moet worden gestoken.

Ik kom tot mijn tweede punt. Na het eerste punt van de dure symboolmaatregel ga ik naar de promotie van ...

De voorzitter: Mijnheer Rzoska, minister Diependaele wil u graag onderbreken.

Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Ik wil heel kort de techniciteit duiden. Er is een heel eenvoudige reden waarom je dat niet kunt doen met die opcentiemen, namelijk omdat je dan geen onderscheid kunt maken tussen werken en niet werken. Dan is het een fiscale maatregel en die geldt voor iedereen. Iedereen betaalt belastingen, ook mensen die niet werken en die zouden dat voordeel dan ook krijgen. De uitdrukkelijke bedoeling van deze maatregel is net om hem doelmatig te maken – daar werden daarnet al bedenkingen bij geuit –, om ervoor te zorgen dat het gaat naar de mensen die werken, omdat het een activeringsmaatregel is. En als je dat dan doet via de opcentiemen heb je dat effect niet.

Er is daarnet door mevrouw Malfront geopperd om het via de bedrijfsvoorheffing te doen. Dat is een andere mogelijkheid, want dan gaat het wel specifiek over de mensen die werken. Maar dan is er het probleem dat je negatief kunt gaan. Een bedrijfsvoorheffing kan zeer laag zijn. Als je er dan het voordeel van de jobbonus aftrekt, kan het zijn dat het negatief gaat en dat je ofwel iets zou moeten uitbetalen ofwel het voordeel niet meer zou kunnen toekennen. Dat is de puur technische toelichting waarom je met die twee opties niet kunt komen tot de doelstelling die wij voor ogen hadden.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, dat kan best zijn, maar de Raad van State wijst u er dan wel op dat je, als je het via een premie doet zoals jullie nu doen, in het vaarwater van het federale niveau komt. En dat staat heel duidelijk in hun advies. Nadien stopt het advies trouwens ook. Er staat heel duidelijk in dat dit eigenlijk niet jullie bevoegdheid is: "De ontworpen maatregel dient dan ook fundamenteel te worden herzien om te kunnen worden ingepast in de materiële bevoegdheden van het Vlaamse Gewest."

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik wil heel kort daarop antwoorden.

Collega Rzoska, u weet dat wij het advies van de Raad van State ernstig hebben genomen en daarom een juridisch advies hebben gevraagd aan een advocaat, waarna we heel omstandig onze memorie hebben aangepast. Volgens ons is er nu een heel robuuste aanpassing gebeurd. Er zijn vier argumenten waarom we dat doen. Het eerste is dat er een duidelijke band is met de gewestbevoegdheden rond economisch beleid en tewerkstellingsbeleid. U had het daarnet bijna over de promotieaval. We willen net een werkloosheidsval vermijden. Dus: werken loont meer. Maar dat is een manier om mensen aan de slag te houden. Dat is duidelijk. We willen ook het financieel verschil tussen niet-werken en werken groot genoeg houden. Er zijn collega's die gezegd hebben dat dit een symboolmaatregel is. Hoe lager je loon, hoe belangrijker die 50 euro per maand wordt.

Ik raad jullie allemaal aan, collega's, om eens te kijken wie hier van deze maatregel zal kunnen genieten. Het zijn voor 99,9 procent mensen in de dienstenchequesector, in de land- en tuinbouw, de uitzendarbeid, de distributie, horeca, sport- en ontspanning. Dat zijn sectoren waar de samenleving heel breed beroep op doet maar waar de mensen een inkomen hebben waar die 50 euro per maand en de 600 euro op jaarbasis, een enorm verschil maakt om hen te laten beslissen of ze de job wel of niet blijven doen. Ik sta aan de kant van de grote believers in de maatregel, die mee het verschil kan maken.

Iedereen heeft zo zijn eigen favorieten bij de experts. Ive Marx is er ook een van mij, maar ik weet dat hij wat sceptischer staat ten opzichte van die jobbonus. Maar Stijn Baert is een grote fan van wat we doen. Kom hier niet zeggen dat het hele spectrum ertegen is. Dat klopt niet. U hebt wel een punt dat de Raad van State kritisch was wat onze bevoegdheid betreft, maar we hebben het geherformuleerd.

Ik ben een trotse Vlaamse minister, die vandaag vraagt om dit ontwerp van decreet goed te keuren om te tonen dat we met onze Vlaamse bevoegdheden een wezenlijk verschil kunnen maken voor mensen die ontzettend belangrijk zijn in de samenleving maar er te weinig voor worden beloond. Dat is de argumentatie, en daar ben ik eigenlijk wel fier op. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Goed, minister, we hebben die discussie in de commissie gevoerd. Ik heb dat advies indirect kunnen lezen in de antwoorden die jullie hebben gegeven aan de Raad van State. Ik heb het bijkomend advies nooit gezien. Ik ga ervan uit dat die antwoorden eruit komen.

We zijn er nu wel een heel zware discussie van aan het maken. Als je dit niet goedkeurt, sta je niet aan de kant van diegenen met de laagste inkomens, dan ben je geen trotse Vlaming. Ik ben een trotse Vlaming. En ik ben eigenlijk in se voor het vol inzetten van die fiscale autonomie. Het is niet dat dit uit de lucht komt vallen. We hebben dit al eens gehad met de jobkorting. Ga maar kijken in de Handelingen van de plenaire vergaderingen: het gaat over dezelfde discussies.

En dan denk ik bij mezelf: ja, ik wil die mensen bij geven, maar dan wel op een juridisch zekere manier. Dat is vandaag niet zo.

Dan kom ik inderdaad op die promotieval. Er bestaat federaal een werkbonus. De vraag is natuurlijk hoe de twee op elkaar gaan inspelen zodanig dat mensen niet terechtkomen in een promotieval. Dat antwoord krijgen we niet. We hebben van een aantal vakbonden wel een aantal simulaties gezien. Dat is wel degelijk een vrees. Ik vraag me echt af of dit het juiste antwoord is. En dan gaat het niet alleen over de krapte op de arbeidsmarkt. Het is een heel diffuse maatregel: jullie beginnen ook telkens over inkomen. Daarvan zegt de Raad van State dat het niet helemaal uw bevoegdheid is.

Ik wil nog tot een derde punt komen dat door een aantal collega's al in het debat geworpen is. Tot op vandaag is er geen antwoord op de vraag: wat gaat de Federale Regering met deze maatregel doen? Hoe zit het met die afspraken? Het enige wat we vandaag weten is dat 'men dat positief bekijkt'. Maar we hebben geen garantie dat de jobbonus niet fiscaal gaat worden afgeroomd op federaal niveau. Het zou jammer zijn dat we hier heel wat geld uitgeven en dat het gros aan de overkant van de straat wordt afgeroomd. Ik had graag gehad dat we daar zekerheid over hadden op het moment dat we dit ontwerp van decreet behandelen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Rzoska, dit laatste punt is zeer pertinent. We hebben het daar ook over gehad in de commissie. Ik kan u meedelen dat wij de jobbonus niet uitbetalen als we niet zeker zijn dat die fiscaal vrijgesteld is. We hebben ook aan de federale collega's laten weten dat het ontwerp van decreet was goedgekeurd in de commissie maar nog niet in het parlement. U weet dat men het uit een ontwerp van wet heeft gehaald omdat men niet zeker was of we ermee zouden doorgaan en ik heb begrepen dat collega Van Peteghem het ook opneemt in de wet rond diverse bepalingen die nog in juni federaal zou worden goedgekeurd.

Uw partij zal dus ook kunnen meewerken aan het al dan niet uitvoeren van de jobbonus, maar ik weet wel dat collega Van Peteghem dit in elk geval op tafel legt en meeneemt. Maar we moesten wachten tot het hier ook effectief was goedgekeurd. We hebben niet gewacht. Ik heb wel gewacht tot aan de goedkeuring in de commissie, waarna we hebben laten weten dat het toch wel op het spoor zat. Wanneer er geen fiscale vrijstelling is, gaan we niet over tot uitbetaling. Sowieso is het absoluut de bedoeling dat die fiscale vrijstelling er komt en heb ik ook al het bericht gekregen dat die wordt opgenomen in de wet diverse bepalingen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik wil toch iets rechtekken. Collega Rzoska, voor alle duidelijkheid, niemand hier, toch minstens van onze fractie, verdenkt u ervan niet aan de kant te staan van de mensen die willen werken. En daarom vind ik het net zo jammer dat u dit niet zou goedkeuren. Bij dezen dus nog een ultieme poging om u te overtuigen om u niet te onthouden maar voor te stemmen. Als ik het goed samenvat, hebt u vier redenen gegeven voor die onthouding. Straks komt er nog eentje.

De eerste is de juridische robuustheid. Er is een advocatenkantoor dat daar echt antwoorden op heeft gegeven. Wanneer men kijkt naar tewerkstelling en het feit dat Vlaanderen bevoegd is voor activering, dan heeft men echt wel goede argumenten om te zeggen dat dit juridisch robuust is. Ik geloof daar heel sterk in en ik hoop dat u dit ontwerp ook het voordeel van de twijfel geeft.

Ten tweede denk ik dat het feit dat men hier moet wonen om de jobbonus te krijgen echt een bewuste keuze is. U kunt dat goedmaken door uw collega's in Brussel en Wallonië ook te overtuigen om een soortgelijke maatregel te nemen. Dat lijkt me de logica zelve en dan is er een gelijkwaardige behandeling.

Resten er nog twee redenen, namelijk het fiscale luik waar de minister u op geantwoord heeft. Het gaat niet door wanneer Vivaldi beslist een stuk weg te vreten van die jobbonus.

De laatste reden die u hebt opgegeven, is er ook een waar mijn fractie voor heeft gezorgd. Op het moment dat Vivaldi de brutolonen heeft opgetrokken, werd al gesleuteld aan de jobbonus. Toen al bleek – en ik heb minister Crevits daar trouwens nog over ondervraagd – dat het over een relatief groot aantal mensen ging die met die hogere brutolonen netto minder zouden over hebben, wat zeer problematisch zou zijn. We hebben Vivaldi gevraagd om dat duidelijk te monitoren en om geen stokken in de wielen te steken bij de uitrol van de jobbonus zodat wie daar recht op heeft, het volle nettovoordeel behoudt. Dat is iets wat u ook mee onder controle hebt vanuit Vivaldi. U hebt eigenlijk meer zekerheid dat daarover kan worden gewaakt dan bijvoorbeeld onze fractie. Dus eigenlijk hebt u zelfs nog meer redenen om voor te stemmen dan ondergetekende. Dus alsjeblieft, collega Rzoska.

U bent begonnen met te zeggen dat u houdt van parlementaire reflex en debat. Dat betekent ook dat u over mentale lenigheid en dynamiek beschikt om tijdens een parlementaire zitting uw stemgedrag te veranderen op basis van goede argumenten. Uw volledige fractie zit ook hoopvol naar u te kijken. Dus alstublieft, collega Rzoska, laat ons toch voor die jobbonus stemmen. Bij dezen, collega Rzoska, mijn liefdesverklaring aan u ten voordele van de jobbonus. *(Gelach. Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Mijnheer Rzoska, ik heb drie dingen onthouden. Eén: het woord koopkracht mogen we niet gebruiken. U verwijst naar de Raad van State: dat mogen we niet zeggen. Oké, ik zal koopkracht niet meer gebruiken. Maar ik ben er eigenlijk wel vrij gerust in dat, als mijn huishoudhulp op het einde van het jaar 600 euro op haar rekening krijgt, ze dat wel als extra koopkracht zal ervaren. Ik zal haar op dat moment echt wel zeggen dat ze die 600 euro extra koopkracht krijgt – ik zal het woord wel niet meer gebruiken – dankzij deze Vlaamse Regering en de jobbonus. Eigenlijk vind ik wat die huishoudhulp daarvan denkt, veel belangrijker dan een mogelijke juridische discussie rond het woord koopkracht.

Twee: het is waar dat het risico op een promotieval bestaat. Maar dat risico wordt in dit ontwerp vande decreet voor een stuk uitgevlakt, omdat men een vork voorziet tussen 1800 en 2500 euro bruto. In die vork zal je jobbonus vermindern, om op die manier die promotieval voor een stuk tegen te gaan. We zijn ons daarvan bewust. Hoe dan ook heb ik liever een promotieval – zo laag mogelijk –, want dat betekent alvast dat men promotie kan maken en men dus al aan het werk is. Deze maatregel is vooral bedoeld om mensen aan het werk te krijgen. Ik weet echt niet hoe u het argument van de promotieval kunt gebruiken om heel dit decreet niet goed te vinden. Ik denk dat het juist belangrijk is dat we mensen alvast aan het werk krijgen en dat we er dan voor zorgen dat ze nadien promotie kunnen maken.

Ten slotte: ik heb begrepen dat u zich gaat onthouden. Maar ik heb ook begrepen dat we de Federale Regering vragen om de bonus niet 'weg te belasten'. Uiteraard, dat zou dom zijn. Mag ik u dan vragen om, ook al onthoudt u zich hier, ervoor te zorgen dat Groen federaal meestemt om dit niet 'weg te belasten'? En

als u dat gaat doen, stem hier dan ook mee, dan bent u consequent. (*Applaus bij Open Vld en de N-VA*)

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Zoveel liefdesverklaringen op één dag, daar ben ik niet goed van. (*Opmerkingen van minister Matthias Diependaele*)

Minister Diependaele, spreek voor uzelf.

Collega's, ik denk dat we elkaar over dat federale wel kunnen vinden. Ik denk niet dat dat het grote probleem is. Maar ik heb gewoon, samen met mijn fractie, fundamentele bedenkingen en vraag me af of dit de juiste maatregel is om mensen aan het werk te krijgen. Dat is trouwens ook niet de opmerking van Stijn Baert. Hij heeft het vooral over het verschil tussen werken en niet werken en de inkomsten daar. Als je echt kijkt naar deze maatregel als activeringsmaatregel op de arbeidsmarkt, dan zijn de meeste specialisten er niet van overtuigd. Zij geven andere pistes aan om drempels weg te werken om meer mensen aan het werk te krijgen. Want jullie weten beter dan ik dat die krapte op de arbeidsmarkt ons met een gigantisch probleem confronteert en dat werkgevers vooral op zoek zijn naar nieuwe werknemers.

Over die promotieval zou ik niet zo licht over gaan. Ik heb daar een aantal simulatietabellen van gezien. Dat is een blijvend iets dat we in de gaten moeten houden. Over fiscale behandeling heb ik het al gehad, maar ik heb toch nog een laatste punt om duidelijk te maken waarom ik vind dat dit beter in elkaar gestoken had kunnen worden.

Ik vind het wel wat zuur – en dat vinden jullie eigenlijk allemaal ook – dat we anno 2022 een maatregel invoeren die geen automatische toekenning kent. Ik vind dat dat haaks staat op de moderne digitale overheid die we willen zijn. Nu is er een procedure nodig, je gaat de bonus moeten aanvragen. We gaan organisaties moeten inschakelen die dicht bij die mensen staan, want we weten allemaal – dat staat trouwens ook in de memorie van toelichting en dat vind ik goed – dat het gericht is op kortgeschoolden, op mensen met een lager inkomen. We gaan die mensen door een administratie moeten begeleiden. Het is een minder zwaar argument, maar ik vind wel dat een Vlaamse overheid – zeker als je ziet dat men die stappen ook op lokaal niveau aan het zetten is – er anno 2022 voor moet zorgen dat het een automatische toekenning is, die niet afhangt van het al dan niet aanvragen ervan. Immers – en dan sluit ik af, mijnheer Diependaele –, de grote vrees – en die zit voor een stuk ook in sommige kritieken – betreft de grootte van de 'non-take-up'. Hoeveel mensen gaan hiervan gebruikmaken, ook al hebben ze er recht op? Dat kun je vermijden door te werken aan een automatische toekenning en niet te werken met een hele administratie waar men doorheen begeleid moet worden.

Dat was, collega's, in vijf punten de reden waarom de Groenfractie zich onthoudt. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Mijnheer Rzoska, ik wil uw tussenkomst wat nuanceren. Het is niet zo dat er een aanvraag moet gebeuren. We hebben zeer duidelijk uitgelegd dat mensen gecontacteerd zullen worden. Ik ben ook absoluut voor automatische rechtentoekenning, maar dat is puur praktisch niet altijd mogelijk. We zitten nu op een soort quasi-automatische rechtentoekenning. Maar mensen zullen rechtstreeks gecontacteerd worden met de vraag, aan degenen die er recht op hebben, om hun rekeningnummer te registreren. Dat is het enige wat zij gaan moeten doen.

In een andere bevoegdheid, Wonen, hebben we ook de huursubsidie en dergelijke meer. Daar hebben we dat systeem ook. En daar heb je ook het probleem van non-take-up. We zullen dat moeten bekijken. Maar het is niet zo dat men een lange administratieve weg doorheen de instellingen zal moeten volgen om de jobbonus te kunnen aanvragen. Men moet niets doen. Men wordt gecontacteerd en krijgt gewoon de vraag om het juiste rekeningnummer te registreren bij Mijn Burgerprofiel. Dat is alles. U mag er dus ook niet van maken dat het nog veel ingewikkelder is, want dat is gewoon niet correct.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik wil nog meegeven, collega Rzoska, dat we dat in een van mijn vroegere bevoegdheden ook gehad hebben met de integratie van de studietoelagen in het groeipakket. We kregen toen veel klachten. Als je automatisch uitbetaalt, maar mensen zijn bijvoorbeeld van rekeningnummer veranderd – er kan veel gebeuren op een paar maanden –, dan heb je foute doorstortingen, vandaar dat het nu een veiligheidsmaatregel is. Maar als de registratie eenmaal gebeurd is, ook voor de komende periodes, gebeurt alles automatisch.

U hebt dus een punt, maar ik denk niet dat het anno 2022 anders kan om zeker te zijn dat het bij de juiste mensen terechtkomt.

Björn Rzoska (Groen): Ik ga met u bekijken wat het effect is. Ik ben ook een grote voorstander van Mijn Burgerprofiel, maar we weten ook dat de doelgroep waarvoor dit bedoeld is, niet altijd even handig is met de evolutie op digitaal en andere vlakken. Ik vind dat we daar vanuit de overheid blijvend aandacht voor moeten hebben. Niet iedereen is altijd even snel mee.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Collega's, ik verwacht massale liefdesbetuigingen, want de Vooruitfractie – de linkse Vooruitfractie, collega Vande Reyde – gaat dit ontwerp van decreet goedkeuren. *(Applaus bij de meerderheid)*

En wel om de volgende reden, collega's. U weet dat voor ons, als sociaal-democraten, werken moet lonen. Ik ben blij dat het hele parlement daar ook mee instemt. Ik zie de jobbonus inderdaad ook vooral als een koopkrachtmaatregel. Als mensen met een laag inkomen, tussen de 1800 en de 2500 euro bruto, dezer dagen naar de supermarkt gaan of tanken aan de pomp, is die 50 euro maandelijks meer dan welkom.

Wij zijn en blijven ook grote voorstanders van de index, collega's. Dat is iets dat we niet hoeven te herhalen. En als het van ons afhangt, mag ook de wet van 1996 best wel wat herzien worden.

We hebben de federale werkbonus die een koopkrachtmaatregel is. En de Vlaamse jobbonus is daar een aanvulling op. Wij denken dat het belangrijk is dat die jobbonus maximaal automatisch wordt toegekend. Dat hebben alle collega's hier ook al aangegeven. Technisch is het nog niet zo evident. Dat is natuurlijk een spijtige zaak. De vraag aan de regering is dus of er heel snel en heel doelgericht kan worden gemonitord of iedereen die in aanmerking komt, in eerste instantie ook werkelijk zijn rekeningnummer doorgeeft. Want non-take-up is voor deze doelgroep en op dit moment wel heel erg betreurenswaardig.

Ik deel overigens ook de opmerkingen van collega Rzoska als het aankomt op het juridische drijfzand waarop deze maatregel helaas dreigt te zijn gebouwd. Dit is onvoldragen. Het heeft inderdaad te maken met bevoegdheidsverdelingen die niet altijd even logisch zijn in dit land. Ook dat durven wij als socialisten rustig te

erkennen. In het verleden is inderdaad gebleken dat de jobbonus juridisch niet standhield. We zijn bereid om het dit keer het voordeel van de twijfel te geven.

We willen ook als opmerking meegeven dat 600 euro uitkeren op het einde van een jaar waarschijnlijk veel minder doeltreffend is als activeringsregel dan maandelijks netto 50 euro extra 'in the pocket' voor een werkzoekende. Die mate van activering zal groter zijn. Hier moet toch ook het vraagteken rond activering geplaatst worden. Vanuit Vooruit betreuren wij twee dingen. Eerst en vooral dat mensen die tijdelijk werkloos waren door corona in 2021 uitgesloten worden van de Vlaamse jobbonus. Wij vinden dat niet fair. We hopen dan ook dat de Vlaamse Regering op dat uitsluitingsmechanisme alsnog terugkomt. Ten tweede, collega Bothuyne, wie een pleidooi houdt voor interregionale mobiliteit moet ook in eer en geweten durven zeggen dat niet alleen de woonplaats, maar ook de werkplaats in Vlaanderen in dit geval aanspraak moet kunnen maken op de jobbonus. Daar is zeker nog reden voor verbetering.

Voorzitter, tot slot was er in het regeerakkoord 300 miljoen euro voorzien om deze maatregel uit te voeren. Door wat vertraging kan er nu 200 miljoen euro besteed worden. We weten allemaal dat er wat drempels op de arbeidsmarkt zijn die weggenomen moeten worden om meer mensen aan het werk te krijgen, meer bepaald in de kinderopvang en in betaalbaar en flexibel openbaar vervoer op maat van de arbeidsmarkt. We zouden de Vlaamse Regering dus willen oproepen om die ingrepen te doen met de 100 miljoen euro die oorspronkelijk voorzien was voor deze jobbonus. Daar zullen de activerende effecten wel zichtbaar van worden. (*Applaus van Hannes Anaf*)

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Heel oprecht: ik mis die debatten. Ik vond het een goed debat en maar goed dat we dat doen. Dat is belangrijk voor het parlement en verrijkend voor iedereen die eraan deelneemt. Ik ben het ermee eens dat er andere instrumenten zijn, maar dan moeten we natuurlijk ook de verrommeling van de bevoegdheden in dit land aanpakken. Dat is een heel andere aanpak die evengoed nodig is. Wij hebben nu heel duidelijk de doelstelling voor ogen gezet. We hebben het er al verschillende keren over gehad. De werkzaamheidsgraad moet omhoog. Dit is wel degelijk het beste instrument om de doelstelling die we voor ogen hebben, te kunnen behalen. Maar ik ben het er helemaal mee eens dat die bevoegdheden, niet alleen wat betreft de arbeidsmarkt, maar zeker ook wat betreft fiscaliteit, aangepakt moeten worden.

Ik ben het natuurlijk niet eens met bepaalde opmerkingen die er gekomen zijn vanuit de PVDA, van de heer De Witte en van de heer Rzoska als het erover gaat dat het niet doelmatig zou zijn om de werkzaamheidsgraad te verhogen of dat het juridisch niet robuust in elkaar zou zitten. Ik respecteer dat standpunt wel. Ik heb respect voor het feit dat jullie zeggen dat het daarom geen goed idee is om dat te doen. Wat je niet kunt ontkennen is dat dit wel degelijk een belastingverlaging is die zich volledig richt op de laagste inkomens. Dat kun je niet ontkennen!

Dan moet ik eerlijk zeggen: alle respect voor jullie standpunt daarin, maar als jullie volhouden dat het dan nog geen goed idee is om dit goed te keuren ... Laat het me vooral weten, zeker mijnheer De Witte, als u dat gaat uitleggen aan uw achterban, want daar zou ik heel graag bij willen zijn. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Collega Gennez had het over de interregionale mobiliteit en collega Rzoska ook al. Het is natuurlijk niet zo dat een pleidooi voor interregionale mobiliteit gelijkstaat aan een pleidooi voor extra files. Als we

mensen uit Wallonië of Brussel willen aantrekken naar Vlaamse vacatures, dan wil dat niet zeggen dat we die mensen willen aanmoedigen om te blijven wonen waar ze op dit moment wonen. Integendeel, een van de problemen is een gebrekkige geografische mobiliteit op onze arbeidsmarkt en in onze samenleving. De jobbonus kan er net voor zorgen dat er een extra element is om niet alleen in Vlaanderen te gaan werken, maar ook te wonen. Daarnaast kan nog een ruimer beleid rond interregionale mobiliteit ontwikkeld worden. Maar dat hou ik voor het debat dat we kunnen voeren rond een bijzonder interessante conceptnota die we binnenkort gaan bespreken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Ik wil eerst en vooral mijn dank uitdrukken aan al wie zich gemengd heeft in het debat. Het was nu zelfs een scherper debat dan tijdens de commissievergadering.

De voorzitter: Dat is altijd zo.

Minister Hilde Crevits: Ik vind het heel goed, collega Rzoska, dat u vooraan ging staan, maar je kunt ook vanop je stoel scherpe debatten voeren. De twee pistes zijn goed.

Collega's, ik wil iedereen bedanken die de totstandkoming van dit decreet mee mogelijk heeft gemaakt. Ik ben ontzettend blij, nu ik naar een nieuwe bevoegdheid ga, dat we nu net vandaag dit ontwerp van decreet goedgekeurd krijgen, omdat er ook heel veel mensen zijn die bijvoorbeeld in het jeugdwerk actief zijn, en die ook mee van deze maatregel zullen kunnen genieten. Maar ik wil één iemand in het bijzonder bedanken, die vrij emotioneel op alle ontwikkelingen gereageerd heeft. Dat is mijn kabinetsmedewerker, Marie-Charlotte Schurmans, die bovendien hoogzwanger is, en deze jobbonus is haar eerste politieke kindje. Een dikke merci, dus, voor Marie-Charlotte. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1204/3)

– *Artikel 1 tot en met 22 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

– 1210 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 en

het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1210/3)

– Artikel 1 tot en met 22 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karl Vanlouwe, Karin Brouwers, Bart Tommelein, Joris Nachtergaele, Peter Van Rompuy en Maarten De Veuster over een vernieuwd en werkbaar afsprakenkader voor het buitenlands beleid

– 1187 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Karl Vanlouwe, Karin Brouwers, Bart Tommelein, Joris Nachtergaele, Peter Van Rompuy en Maarten De Veuster over een vernieuwd en werkbaar afsprakenkader voor het buitenlands beleid.

De bespreking is geopend.

De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Collega's, Vlaanderen is internationaal en Europees bijzonder ambitieus. Dat hebben we vorige week nog bewezen door Europees commissaris Várhelyi hier te ontvangen. Maar de omzetting van die ambities loopt soms stroef, omdat we niet over de nodige instrumenten beschikken om volwaardig deel te nemen op het internationale en het Europese toneel. Dat is ook niet verwonderlijk. Er bestaan samenwerkingsakkoorden die dateren van 1994, toen niet alleen ons land, maar ook vele internationale en Europese instellingen er totaal anders uitzagen. We hebben ondertussen meerdere staats-hervormingen doorgemaakt, en ook de Europese Raad is ondertussen gewijzigd: er is een nieuw verdrag van de Europese Unie.

Collega's, die samenwerkingsakkoorden zijn dringend aan een update toe. We hebben een samenwerkingsakkoord over de Europese Unie. We hebben een tweede samenwerkingsakkoord over internationale instellingen en de plaats van Vlaanderen daarin. Er is het samenwerkingsakkoord dat het diplomatieke statuut voor onze Vlaamse diplomaten regelt. Alle drie zijn ze absoluut verouderd en juridisch totaal achterhaald.

Ik ben niet de enige die dat zegt. Dat staat in ons Vlaams regeerakkoord, voor de tweede keer, maar dat staat ook in het federale regeerakkoord. Ook de commissie Buitenlands Beleid was het er quasi unaniem over eens. Hoe kan het

ook anders, aangezien dit voorstel van resolutie enkel vraagt om een aanpassing van de huidige samenwerkingsakkoorden aan de bestaande institutionele realiteit? Wij willen deze akkoorden aanpassen aan de voorbije staatshervorming. Maar niet alleen wij zeggen dat hier, als politici. Ook professor Steven Van Hecke en andere academici zijn hierover bijzonder duidelijk. Dit is onder meer ter sprake gekomen in het event dat we hier georganiseerd hebben over de Europese Toekomstconferentie: die aanpassing is een juridische en zelfs een grondwettelijke plicht. Maar toch, ondanks die brede consensus, Vlaams en zelfs federaal, onder academici en bij het werkveld, blijkt het in de praktijk moeilijk om die huidige samenwerkingsakkoorden van 1994 te herzien. Licht dat aan de onwil bij bepaalde federale regeringspartijen – ik denk dan vooral aan Franstalige regeringspartijen? Ik laat dat in het midden. Maar wat wel vaststaat, is dat de huidige situatie problematisch is voor ons Vlaams buitenlands beleid.

De knelpunten zijn voldoende bekend. Ze werden ons meermaals toegelicht door voormalig Vlaams diplomaat Axel Buyse, maar tegelijkertijd ook door Julie Bynens, secretaris-generaal van het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken. Denk bijvoorbeeld aan de verouderde lijst van internationale organisaties, die niet allemaal vermeld staan, maar ook aan het niet-aangepast statuut voor onze diplomatie. Denk ook aan de foutief ingedeelde Europese Raadsformaties, waaraan Vlaanderen dus niet kan deelnemen, terwijl wij daarvoor bevoegd zijn. Nog steeds gaan federale diplomaten naar die raadsformaties, terwijl die bevoegdheid ondertussen bij Vlaanderen ligt. Hoog tijd dus om die externe vertegenwoordiging naar de 21ste eeuw te tillen en dus ook aan te passen aan de huidige institutionele realiteit. Wij moeten die samenwerkingsakkoorden gewoon aanpassen aan de Grondwet, die ondertussen gewijzigd is, maar tegelijkertijd ook aan het Verdrag van de Europese Unie.

Daarom moeten wij als Vlaams Parlement met dit voorstel van resolutie toch wel een signaal geven aan onze Vlaamse Regering, die dringend vooruitgang in dit dossier moet en wil verkrijgen, maar ook aan de andere regeringen. En we hebben partners. We hebben partners aan de overkant van de taalgrens, die ook van mening zijn dat dit aangepast moet worden. Maar wij willen dus dat onze minister-president en tegelijkertijd ook de minister-presidenten van de andere deelstaten met een sterk mandaat naar de onderhandelingen kunnen trekken.

Ik hoop dan ook, collega's, dat wij dit voorstel van resolutie met een brede meerderheid kunnen goedkeuren. Ik weet dat het gezond verstand moet zegevieren en dat we dit dus moeten aanpassen aan de Grondwet en aan het Verdrag van de Europese Unie. Ik reken dan ook op een brede steun. Ik dank u. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (cd&v): Collega's, het voorliggend voorstel van resolutie weerspiegelt duidelijk de intentie van het Vlaamse regeerakkoord en zelfs van het federale regeerakkoord, waarbij alle betrokken regeringspartijen – althans in Vlaanderen – het eens zijn dat de huidige samenwerkingsakkoorden inzake buitenlands beleid aan een actualisering toe zijn, alleen al omdat deze de institutionele realiteit niet meer weerspiegelen. De voorbije jaren hebben we, ook vanuit cd&v, steeds gepleit om tot een herziening te komen. Hoewel het gekende beginsel 'in foro interno in foro externo' uniek is in Europa, blijft het belangrijk voor cd&v dat deze bevoegdheidsverdeling binnen België naar het buitenlands beleid doorgetrokken wordt.

Vlaanderen voert immers sinds 1992 een buitenlands beleid op alle domeinen waarvoor het intern bevoegd is. Die lijst werd de voorbije decennia alleen maar

langer. Nog op 1 juli 2014 werden nieuwe aspecten van economie, arbeidsmarkt, wonen, gezondheid en gezin aan die lijst toegevoegd.

Kortom, het Vlaams buitenlands beleid omvat een breed spectrum van domeinen: cultuur, toerisme, onderwijs tot zelfs preventieve gezondheidszorg, economie, havens, landbouw, ecologie enzovoort. Voor ons is het dan ook uiterst belangrijk dat de samenwerkingsakkoorden in die zin geactualiseerd worden ter versterking van ons beleid, maar ook met het oog op efficiëntie. We moeten de tendens versterken waarbij Vlaanderen zichzelf internationaal probeert te profileren en waarbij Vlaanderen een doelgerichte economische diplomatie voert.

Het is toch speciaal dat we in 2024 met ons land het Belgische voorzitterschap hebben van de Europese Raad. Het zou dan toch een zeer goed signaal zijn indien men nu daadwerkelijk tot een actualisering van de tekst kan komen en dat men dat dus afgerond zou hebben tegen het voorzitterschap zelf. Het zou al een belangrijke stap voorwaarts zijn indien Vlaanderen en dus ook de andere deelstaten – want die genieten ook van het feit dat we dit vandaag hier bijzonder bepleiten – de volle diplomatieke verantwoordelijkheid zouden kunnen hebben om binnen de eigen bevoegdheden actief deel te nemen aan de totstandkoming van het Europese en internationale beleid. Het voorliggend voorstel van resolutie komt duidelijk tegemoet aan deze legitieme vraag. Meer nog, de vooropgestelde vragen in het voorstel van resolutie zijn volgens ons realistisch en haalbaar binnen de huidige constitutionele context en binnen de internationale realiteit.

We moeten als parlement wel een ding beseffen: we zijn en blijven afhankelijk van de internationale verdragsregels en van de wil van het gastland waar we diplomaten naartoe sturen. Dat neemt uiteraard niet weg dat we vanuit Vlaanderen en vanuit het federale België de aanzet kunnen geven door een herziening van de protocollijst, zoals voorgesteld in het voorstel van resolutie. Het is immers belangrijk dat Vlaanderen beter in staat zou zijn om standpunten op de multilaterale fora in te nemen. Vlaanderen is binnen het zijn toegezegde bevoegdheidspakket ook verantwoordelijk voor meer dan alleen buitenlandse handel. Vlaanderen heeft ook bevoegdheden inzake buitenlandse economische samenwerking, maar bijvoorbeeld ook inzake mensenrechten, ontwikkelings-samenwerking, onderwijs, ecologie, energie enzovoort.

Met andere woorden, cd&v staat achter de intenties van dit voorstel van resolutie en zal het met veel overtuiging goedkeuren. (*Applaus bij cd&v*)

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Collega's, het Sint-Michielsakkoord van 1993 opende voor de gemeenschappen en gewesten de deur naar Europa en bij uitbreiding naar de rest van de wereld. Sinds deze staatshervorming wordt in dit land het principe 'in foro interno, in foro externo' gehuldigd. Dat betekent dat de deelstaten verantwoordelijk zijn voor de internationale aspecten van hun bevoegdheden. Dat geldt ook voor de invulling van het EU-beleid.

De samenwerkingsakkoorden inzake het buitenlands beleid werden in 1994 en 1995 gesloten, al 28 jaar geleden dus. Zowel het Vlaams als het federaal regeerakkoord verwijzen expliciet naar de noodzaak om deze samenwerkingsakkoorden te herzien en te actualiseren. Dit voorstel van resolutie vraagt bijgevolg de uitvoering van het Vlaams regeerakkoord. De herziening moet plaatsvinden in het licht van de actualisatie en de versterking van het buitenlandse optreden van de federale staat en de deelstaten en hun rol in de EU en de multilaterale besluitvorming, om die beter op elkaar af te stemmen. Er moet immers een betere synergie ontstaan tussen de verschillende beleidsniveaus.

Het is voor mijn liberale fractie absoluut essentieel dat er in het proces van de actualisering van de samenwerkingsakkoorden oog is voor het versterken van het Europese en internationale optreden van ieder beleidsniveau. Verkokering en versnippering moeten worden vermeden zodat in de Europese bilaterale en multilaterale besluitvorming de slagkracht wordt verbeterd en de respectieve belangen beter worden behandeld. Efficiëntie moet bijgevolg centraal staan voor mijn fractie.

We vragen met dit voorstel van resolutie aan de Vlaamse Regering om actief mee te blijven werken aan die efficiëntieoefening om verkokering en versnippering tegen te gaan. Een verkokerd en versnipperd buitenlands beleid is nadelig voor iedereen, voor elk beleidsniveau, ook voor de federale staat, en zeker voor deelstaten. Samenwerken is dus de boodschap om zo gezamenlijk tot een sterker Europees en internationaal optreden te komen. We zullen met de fractie onverkort 'ja' stemmen. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, ik ben blij dat dit voorstel van resolutie voorligt. Wij zullen dat als fractie goedkeuren. Maar we hebben grote vraagtekens bij het uiteindelijke resultaat. Hieromtrent hebben we in de commissie Buitenlands Beleid toch al heel wat gedebatteerd tijdens heel wat vergaderingen, maar ik heb de indruk dat dit dossier volledig in het slop zit. Naar aanleiding van verschillende vragen, waaronder enkele van mezelf, stelde de minister-president meermaals dat hij de nood aan actualisering van de interfederale samenwerkingsakkoorden inzag en bovendien ook al herhaaldelijk had aangekaart bij de verschillende minister-presidenten in dit land.

Ondertussen heb ik vernomen dat op de agenda van het Overlegcomité op 1 juni 'de staat van de vooruitgang van de samenwerkingsakkoorden in de verschillende regeringen en de parlementen' ter bespreking staat. Ik ben zeer sceptisch over de resultaten van deze agendering, want het gebeurt niet de eerste keer. Ik hoop dat ik ongelijk krijg, maar ik vrees ervoor. Collega Vanlouwe stelt dat die samenwerkingsakkoorden dringend aan herziening toe zijn. Ik vrees dat dit het understatement van de eeuw, wat zeg ik, zelfs het understatement van de vorige eeuw is. Die akkoorden dateren immers van 1994 en zijn nog steeds niet aangepast door de manifeste onwil van verschillende partijen op federaal niveau, collega Vanlouwe, zoals u zelf hebt aangegeven. U liet het in het midden, ik niet.

Ook het Vlaams regeerakkoord stelt dat de Vlaamse Regering hiervoor zou ijveren. In de beleidsnota wordt hier uitgebreid op ingegaan. Het is trouwens niet het eerste voorstel van resolutie hieromtrent. In de vorige legislatuur werd een voorstel van resolutie unaniem goedgekeurd door dit parlement. Nu ligt een gelijkaardig voorstel van resolutie voor. Bij het vorige voorstel van resolutie is er blijkbaar geen gevolg aan gegeven en er is in de tussentijd niets gebeurd. Waarom zou dit nu veranderen? Ondanks alle initiatieven in het verleden gaan we met dit voorstel van resolutie toch nog eens bij de Vlaamse Regering aandringen om met de federale overheid en de andere deelstaten die verouderde samenwerkingsakkoorden alsook de achterhaalde protocollijst te actualiseren. Het is een mooi initiatief, maar we komen er waarschijnlijk geen stap mee vooruit.

Collega's, ik zei het ook al in de commissie. Ik wil niet cynisch klinken, maar welke verwachtingen hebben jullie zelf hieromtrent? Ik vrees dat bij de Federale Regering en misschien ook bij sommige partijen die hier aanwezig zijn, simpelweg de wil niet aanwezig is om dit te doen. Alle initiatieven van de minister-president ten spijt, zal ook dit initiatief wellicht niet resulteren in een doorbraak in het dossier.

Het enige wat we kunnen doen, is als Vlaanderen in bepaalde dossiers op de rem gaan staan. Dat heb ik ook in de commissie gezegd. Dat is volgens mij het enige wat we kunnen doen om vooruit te gaan. Laat ons gewoon dezelfde houding aannemen als men federaal aanneemt en bepaalde dossiers op Vlaams niveau blokkeren. Quid pro quo. In dossiers waar zij vragende partij zijn, moeten wij dan maar eens op de rem gaan staan en ervoor zorgen dat dit ertoe leidt dat de samenwerkingsakkoorden eindelijk zullen worden geactualiseerd.

Bovendien vind ik dat we mogen wijzen op de verantwoordelijkheid van bepaalde indieners van dit voorstel. Mevrouw Brouwers, de heer Van Rompuy alsook de heer Tommelein engageren zich heel duidelijk namens hun partij om dat tot een goed einde te brengen. Het is wat mij betreft dan ook een plicht om hun eigen partijen in de Vivaldicoalitie de overtuigen om verdere stappen te zetten. Want wat baat het om hier gewoon een voorstel te stemmen, als dezelfde partijen geen stap zetten in de Federale Regering? Ik denk dat enige consequentie toch wel nodig is. Ik wil de mensen er duidelijk op wijzen dat men beslissingen moet nemen. Als het cd&v en Open VLD menens is, dan ga ik ervan uit dat zij in de Federale Regering voluit druk zullen zetten. Ik vrees ervoor.

Collega's van cd&v en Open VLD, het is voor jullie een uitgelezen kans om me ongelijk te geven. Ik hoop dan ook dat we desondanks toch verder geraken. Wij zullen dit alvast steunen. We hopen dat dit snel gebeurt. Ik heb er al op gewezen dat akkoorden die meer dan een kwarteeuw oud zijn, dringend moeten worden geactualiseerd. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): De samenwerkingsakkoorden inzake buitenlands beleid dateren van begin jaren 90. Sindsdien heeft men in Vlaanderen, maar ook in Europa niet stilgestaan. In die zin is het dus een logisch gevolg van de staats-hervorming om ook die samenwerkingsakkoorden aan te passen aan de institutionele realiteit van vandaag. Dat is ook opgenomen in het federale regeer-akkoord. Onze fractie zal dit voorstel van resolutie dan ook steunen.

Collega's, een belangrijke passage in het voorstel van resolutie gaat echter over het versterken van het Europese en internationale optreden. Dat mogen we niet vergeten, want daar loopt het vandaag heel vaak mis. Op Europees niveau nemen België en zijn deelstaten heel vaak geen standpunt meer in. Hoe komt dat? We zagen afgelopen maand weer een voorbeeld. Diverse Europese landen pleiten ervoor om versneld werk te maken van de onafhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen, maar de Vlaamse Regering zegt njet en wij, België, Vlaanderen, zijn weer afwezig. Geen standpunt. Dat is door het conflict-federalisme van deze Vlaamse Regering, met de N-VA-ministers op kop. Men moet het zeggen zoals het is.

Collega's, goed beleid in een federaal land ontstaat niet plots door het updaten van een samenwerkingsakkoord. Goed beleid vraagt ook constructieve samenwerking, elk vanuit zijn eigen bevoegdheden en eigen verantwoordelijkheden. Voor onze fractie is het heel duidelijk: we hebben nood aan samenwerkings-federalisme. Dat is de enige manier om echt een voortrekker te worden op het internationale en Europese toneel. Alleen zo kunnen België en Vlaanderen een rol opnemen, in de Europese Unie, in de wereld, die bij hen past: de rol van voortrekker. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Zowel het Vlaamse als het federale regeer-akkoord bevat een duidelijk engagement over de actualisatie van de samenwerkingsakkoorden inzake het buitenlands beleid uit 1994 om het buitenlandse

optreden van de federale staat en de deelstaten in de EU en multilaterale besluitvorming op elkaar af te stemmen. Dat die aan een update toe zijn, staat buiten kijf. Over de doelstelling op zich is er dus weinig discussie, wel over de aanpak. We hebben hierover in de commissie reeds van gedachten gewisseld, en het was duidelijk dat wij van Vooruit in dit dossier een andere aanpak verkiezen. Voor ons primeert het doel om binnen een volwassen federale staat tot goede afspraken te komen. Er lopen momenteel in zowat alle parlementen van dit land, ook in dit huis, commissies, hoorzittingen, gesprekken en bevragingen omtrent de organisatie van onze federale staat. De gesprekken over de actualisatie van de samenwerkingsakkoorden zijn gestart. Dit voorstel van resolutie schuift nu een eigen timing naar voren, met een deadline. Wij zijn er niet van overtuigd dat dat in dit dossier de beste manier van werken is. Onze fractie zal dit voorstel van resolutie dus niet steunen. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: De heer D’Haese heeft het woord.

Jos D’Haese (PVDA): Beste collega’s, dit voorstel van resolutie kadert in de uitwerking van staatshervormingen die ons land zo nodeloos complex hebben gemaakt. Bij de bespreking ervan was duidelijk wat de bedoeling van de indieners is: altijd maar meer bevoegdheden naar Vlaanderen brengen, ook op het vlak van buitenlands beleid. Voor een land dat een zakdoek groot is en waarvan elke regio apart een buitenlands beleid zou voeren, is het redelijk evident dat dat nodeloos complex is, dat dat niet efficiënt is. Zeker op het vlak van buitenlands beleid pleit de PVDA niet voor een verdere opsplitsing, maar wel voor de herfederalisering van bevoegdheden. Wij zullen dus tegen dit voorstel van resolutie stemmen. *(Opmerkingen van Kris Van Dijck)*

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Op die laatste non-argumentatie van de communisten ga ik natuurlijk niet in. Dat houdt uiteraard geen steek. Zij willen terugkeren naar een periode die al lang is afgesloten. Ik denk dat dat geen goede zaak is voor Vlaanderen.

Los van de PVDA stel ik vast dat er hier eigenlijk toch een brede consensus is bij meerdere partijen van meerderheid en oppositie. Ik betreur een klein beetje dat de collega’s van Vooruit verwijzen naar het Vlaamse en het federale regeerakkoord om te zeggen dat ze het er eigenlijk wel mee eens zijn, maar het toch niet zullen goedkeuren.

In de commissie heeft collega Lambrecht inderdaad gezegd dat ze willen dat de samenwerkingsakkoorden worden aangepast bij een volgende staatshervorming. Het spijt me: de samenwerkingsakkoorden moeten nu worden aangepast aan de vorige staatshervorming. Ik hoop dat we de samenwerkingsakkoorden bij een volgende staatshervorming opnieuw kunnen aanpassen, als we inderdaad bijkomende bevoegdheden hebben.

Nu hoorde ik een beetje het argument dat we toch een andere visie hebben qua timing en doel. U zei dat het doel was om goede afspraken te maken, en als we inderdaad goede afspraken willen maken, dan moeten we de samenwerkingsakkoorden aanpassen overeenkomstig de wet, de Grondwet en het Europees verdrag. Ik nodig u dus nogmaals uit om er eens goed over na te denken. Goede afspraken maken goede vrienden. Dat kan ervoor zorgen dat we op het vlak van buitenlands beleid op de raadsformaties aanwezig zullen zijn voor de bevoegdheden die we zelf hebben, en dat België daar aanwezig is voor de bevoegdheden die zij hebben, en dat niet iemand anders onze bevoegdheden in onze plaats gaat vertegenwoordigen.

Ik herhaal het nogmaals: dit is niet enkel het standpunt van Vlaanderen, het is ook het standpunt van de andere deelstaten in het land. Dit is toch wel een zeer uniek moment. Door ernstige omstandigheden is het zo dat de bevoegdheid Buitenlandse Zaken op het federale niveau in handen is van premier De Croo. Ik denk dan ook dat het een uniek moment is om de samenwerkingsakkoorden te herzien. Het probleem zat inderdaad voornamelijk bij de federale regeringspartner MR, maar aangezien ik vaststel dat die bevoegdheid nu in handen is van onze coalitiepartner, Open Vld, hoop ik dat onze coalitiepartners er aan de hand van deze resolutie voor zullen pleiten om de samenwerkingsakkoorden zo spoedig mogelijk te herzien en in overeenstemming te brengen met de Grondwet, maar ook met het Europees verdrag. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Heel kort, maar ik wil voor alle duidelijkheid toch nog eens zeggen dat de discussie voor ons niet gaat over de doelstellingen, zoals wordt gezegd, maar wel over de aanpak. Vanuit onze fractie hebben wij begrip voor het feit dat jullie een bepaalde strategie richting de andere partijen aan tafel willen hanteren, en we hebben er ook begrip voor dat jullie hoopten op kamerbrede steun. Onze fractie is er echter van overtuigd dat vooral het bereiken van een goed akkoord over de actualisatie van de samenwerkingsakkoorden van belang is. Het is ook in ieders belang, zowel van de Federale Staat als van de deelstaten, inclusief Vlaanderen. Wij willen het engagement zoals het is opgenomen in het federale regeerakkoord, zonder voorafnames zeker alle kansen geven. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Stefaan Sintobin, Leo Pieters, Frieda Verougstraete-Deschacht en Chris Janssens over de heractivering en de samenstelling van een wetenschappelijke commissie die instaat voor het onderzoek en de erkenning van innoverende stikstofreducerende technieken

– 1294 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Chris Janssens bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Stefaan Sintobin, Leo Pieters, Frieda Verougstraete-Deschacht en Chris Janssens over de heractivering en de samenstelling van een wetenschappelijke commissie die instaat voor het onderzoek en de erkenning van innoverende stikstofreducerende technieken.

De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Het zal niet lang duren.

De voorzitter: Nee, want het gaat alleen over de spoedbehandeling.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): We hebben vandaag nog niet veel gesproken over stikstof.

De voorzitter: Het stond ook niet op de agenda.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik probeer het altijd op de agenda te krijgen, op een of andere manier.

Laat me kort zijn. Wanneer we spreken over de reductie van stikstof, heeft de Vlaamse Regering het vooral over het sluiten van bedrijven en het verminderen van de veestapel, maar wij geloven nogal in nieuwe technieken en technologieën om die depositie te verminderen.

De voorzitter: Beperk u tot de spoedbehandeling; u hebt het over de inhoud.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Dat staat met zoveel woorden in het stikstofakkoord, dat werd gesloten in februari. Wij willen dus zo snel mogelijk het wetenschappelijk comité opnieuw activeren, om die depositie inderdaad te verminderen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega Sintobin komt hier met een resolutie – ik zou zeggen: een schamele resolutie – waarbij hij de regering vraagt om in actie te treden.

Met deze meerderheid pakken wij het meteen anders aan. De meerderheidsfracties hebben namelijk een decreet klaar. Geen resolutie, maar een decreet.

De voorzitter: Beperk u tot de spoedbehandeling.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik zal de spoedbehandeling meteen weerleggen.

Het is een decreet over de aanpassing van, ten eerste, de regeling met betrekking tot de nutriëntenemissierechten, ten tweede, de tijdelijke verlengingen van de vergunningen, en ten derde, de oprichting van een wetenschappelijke adviescommissie, zoals collega Sintobin vraagt.

Voorzitter, dat decreet is een paar weken geleden aan de diensten voorgelegd voor legistisch advies. Dat is verwerkt. Intussen is het decreet ingediend, wachten we op taaladvies en wordt het persklaar gemaakt. En dan kunnen we dat hier volgende week stemmen. De hoogdringendheid van collega Sintobin is dus zonder voorwerp.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Voorzitter, de Vooruitfractie zal de spoed hierover niet steunen, omdat we denken dat dit het verkeerde punt is om de spoed over te vragen. Het meest spoedeisende in het hele stikstofdebat is dat er een akkoord is binnen de meerderheidspartijen om hun gemaakte akkoorden uit te voeren. Ik ben dan ook heel benieuwd om te zien of het decreet van collega Vandaele er ooit nog komt. Want het akkoord is al met veel bombarie aangekondigd door de minister-president.

De voorzitter: Dat zullen we zien. Het gaat nu over de spoed.

Bruno Tobback (Vooruit): En als ik deze ochtend rondkeek, denk ik niet dat er nog veel van overblijft. Het meest spoedeisende is dat er een akkoord komt over het geheel. Het minst spoedeisende is dat we opnieuw op de piste gaan van het hopen op allerlei miraculeuze oplossingen, los van een algemeen kader, collega Sintobin. Dat zijn 'truken van de foor' en gesjacher. Op dit ogenblik is er meer dringendheid voor een onderzoekscommissie naar de manier waarop ze gebruikt geweest zijn dan ons verder te lanceren op die piste.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord?

Sorry, mijnheer Dochy, ik had u niet gezien.

De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (cd&v): Voorzitter, ik was al een tijdje naar u aan het zwaaien, maar ik kon uw aandacht blijkbaar niet trekken.

De voorzitter: Ik wist niet dat dat naar mij was. U hebt het woord, over de spoed.

Bart Dochy (cd&v): Het was naar u.

Het gaat over de spoed. Ik kan de heer Tobback geruststellen. Zijn bekommernis over het al dan niet indienen van dit decreet is opgelost en aangepakt, want het decreet werd ingediend en wordt hier volgende week ter behandeling voorgelegd.

Mijnheer Sintobin, we delen de bekommernis voor de oprichting van het WeComV, vandaar dat het decreet reeds enkele dagen en weken klaar was. Maar de diensten van het parlement, het legistiek advies en het taaladvies, moeten dat ook bekijken. Dat duurt dus wel even. Men werkt er hard aan, maar het duurt nog even. Het is belangrijk dat het gebeurt.

Maar voor ons is het nog belangrijker dat ook de decretale verlenging van de vergunningen mee opgenomen is.

De voorzitter: Nee, nu bent u bezig over de inhoud.

Bart Dochy (cd&v): Ja maar, de spoed ...

De voorzitter: Dat doet u dan volgende week maar.

Bart Dochy (cd&v): Ja maar, de spoed ... (*Gelach*)

De voorzitter: Nee, de spoed is duidelijk, collega Dochy.

Bart Dochy (cd&v): De spoed is duidelijk? Dan weet u dat we geen steun geven om dit in spoed te behandelen.

De voorzitter: Er wordt net bevestigd dat het inderdaad werd ingediend.

Bart Dochy (cd&v): Dank u wel.

De voorzitter: Oké.

Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, wordt verzocht op te staan.

Ik denk dat het resultaat redelijk duidelijk is, en dat we dus geen tegenproef hoeven te doen.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie naar de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie verwezen.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 10 juni 2016 houdende de erkenning en subsidiëring van de georganiseerde sportsector

– 1186 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
69 leden hebben ja geantwoord;
31 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

De redenen voor onthouding zijn daarnet al aan bod gekomen? (*Instemming*)

ONTWERP VAN DECREET tot regeling van de toekenning van een jobbonus

– 1204 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

95 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
87 leden hebben ja geantwoord;
8 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden. (*Applaus bij de meerderheid*)

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

– 1210 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

95 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
76 leden hebben ja geantwoord;
19 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Karl Vanlouwe, Karin Brouwers, Bart Tommelein, Joris Nachtergaele, Peter Van Rompuy en Maarten De Veuster over een vernieuwd en werkbaar afsprakenkader voor het buitenlands beleid

– 1187 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
86 leden hebben ja geantwoord;
14 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

MOTIE van Mieke Schauvliege, Meyrem Almaci en Björn Rzoska tot besluit van de op 3 mei 2022 in commissie gehouden interpellatie door Mieke Schauvliege aan minister Zuhal Demir over ISVAG en de uitspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen betreffende de vernietiging van de vergunningen van de huidige en nieuwe afvalverbrandingsoven

– 1277 (2021-2022) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

99 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
21 leden hebben ja geantwoord;
78 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Chris Janssens, Sam Van Rooy en Yves Buysse tot besluit van de op 3 mei 2022 in commissie gehouden interpellatie door Chris Janssens aan minister Bart Somers over de procedure voor de erkenning van 78 moskeeën en de structurele niet-toepassing van de vierjarige wachtperiode

– 1280 (2021-2022) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

99 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
20 leden hebben ja geantwoord;
79 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 25 mei 2022 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 19.39 uur

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Kurt De Loor, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Jeremie Vaneekhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters.

Afwezig met kennisgeving

Ann De Martelaer: ambtsverplichtingen;

Johan Danen, Koen Daniëls, Jean-Jacques De Gucht, Hannelore Goeman, Jan Laeremans, Kristof Slagmulder, Loes Vandromme, Hilâl Yalçın: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Katrien Schryvers: familieverplichtingen;

Allessia Claes, Tom De Meester, Sihame El Kaouakibi, Karolien Grosemans, Kathleen Krekels, Philippe Muyters, Els Robeyns, Nadia Sminate: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Imade Annouri, Filip Brusselmans, An Moerenhout

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle

Geerinckx, Celia Groothedde, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steven Vandeput, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Kurt De Loor, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Kurt De Loor, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Jos D'Haese, Kim De Witte, Björn Rzoska, Chris Steenwegen, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Immanuel

De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Kim De Witte, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Celia Groothedde, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Hannes Anaf, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Kim De Witte, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Conner Rousseau, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Stijn Bex, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Kim De Witte, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Yves Buysse, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Emily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Kurt De Loor, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Sofie Mertens, Rita Moors, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Chris Steenwegen, Emily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

